

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

STRATEŠKI PLAN 2013 - 2015

MINISTAR POLJOPRIVREDE

Tihomir Jakovina

Zagreb, svibanj 2012. g.

S A D R Ź A J

VIZIJA	5
MISIJA.....	5
CILJEVI.....	5
OPĆI CILJ 1. KONKURENTAN I ODRŽIV POLJOPRIVREDNO- PREHRAMBENI I RIBARSKI SEKTOR	6
<i>Posebni cilj 1.1. Okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta.....</i>	<i>6</i>
<i>Posebni cilj 1.2. Prilagodba sustava potpora poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sustavu EU.....</i>	<i>10</i>
<i>Posebni cilj 1.3. Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu</i>	<i>17</i>
<i>Posebni cilj 1.4. Prilagodba i modernizacija proizvodnih sustava poljoprivredne proizvodnje i ribarstva standardima EU vezanim za higijenu, javno zdravstvo, dobrobit životinja, sigurnost na radu, uvjete zaštite okoliša te restrukturiranje proizvodnje</i>	<i>24</i>
<i>Posebni cilj 1.5. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih i ribarskih proizvoda</i>	<i>26</i>
OPĆI CILJ 2. ZAŠTITA ZDRAVLJA LJUDI, ŽIVOTINJA I BILJA TE ZAŠTITA INTERESA POTROŠAČA.....	38
<i>Posebni cilj 2.1. Unapređenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje.....</i>	<i>38</i>
<i>Posebni cilj 2.2. Učinkovita organizacija službenih kontrola u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje, zdravlja i zaštite životinja</i>	<i>45</i>
<i>Posebni cilj 2.3. Djelotvorna zaštita zdravlja ljudi i životinja, dobrobiti životinja, veterinarska zaštita okoliša</i>	<i>48</i>
<i>Posebni cilj 2.4. Učinkovita zdravstvena zaštita bilja</i>	<i>59</i>
OPĆI CILJ 3. POBOLJŠANJE UVJETA ŽIVOTA NA RURALNOM PROSTORU ..	72
<i>Posebni cilj 3.1. Gospodarski razvoj ruralnih područja</i>	<i>72</i>
<i>Posebni cilj 3.2. Jačanje lokalnog partnerstva</i>	<i>76</i>
OPĆI CILJ 4. ODRŽIVI RAZVOJ ŠUMARSTVA, LOVSTVA I DRVNE INDUSTRIJE-	
82 -	

Posebni cilj 4.1. Održivo gospodarenje šumskim resursima	- 82 -
Posebni cilj 4.2. Razvoj gospodarenja lovištima i divljači	- 88 -
Posebni cilj 4.3. Razvoj drvne industrije	- 91 -
OPĆI CILJ 5. ODRŽIVI RAZVOJ VODNOGA GOSPODARSTVA	- 96 -
Posebni cilj 5.1. Razvoj i upravljanje vodoopskrbnim sustavom	- 97 -
Posebni cilj 5.2. Zaštita voda i mora.....	- 100 -
Posebni cilj 5.3. Sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda .	- 104 -

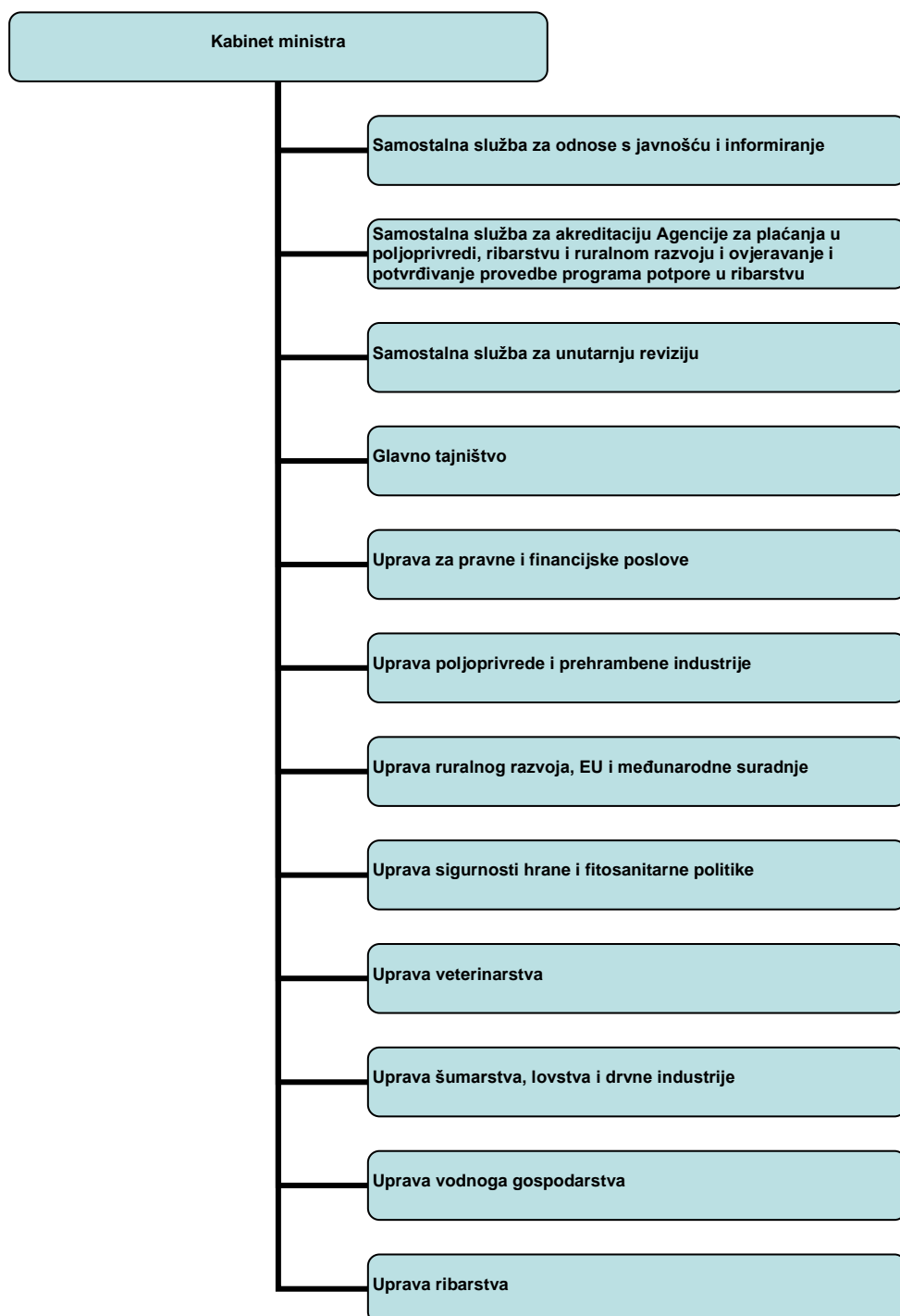
Uvod

Ministarstvo poljoprivrede odgovorno je za provođenje poljoprivredne politike Vlade Republike Hrvatske i održivo i skladno korištenje funkcija šuma i voda i trajno poboljšavanje njihova stanja.

Ministarstvo poljoprivrede obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na stalno povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede kroz poticanje proizvodnje, potporu dohotku poljoprivrednim gospodarstvima, kapitalna ulaganja i ruralni razvitak; povećanje trenda rasta poticaja u poljoprivredi; nove investicije i poticaji za ekološku i organsku proizvodnju, prerađivačku industriju, ribarstvo te osiguranje zdravstvene ispravnosti i kakvoće hrane, zaštita i prilagođavanje korištenja voda i šuma potrebama ukupnog gospodarskog razvitka Republike Hrvatske, razvoj gospodarenja lovištima i divljači i razvoj drvne industrije.

Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva poljoprivrede sistematizirano je 1.245 radnih mjesta, a trenutno je zaposleno 958 službenika i namještenika.

Ustrojstvena shema ministarstva poljoprivrede:

U Državnom proračunu Republike Hrvatske unutar razdjela organizacijske klasifikacije Ministarstvo poljoprivrede strukturirane su sljedeće glave:

06005 - Ministarstvo poljoprivrede

06025 - Hrvatska agencija za hranu

06030 - Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

06035 - Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo

06040 - Agencija za poljoprivredno zemljište

06045 - Hrvatska poljoprivredna agencija

Ministarstvo poljoprivrede u provedbi mjera iz svoje nadležnosti surađuje sa brojnim institucijama uz proračunsko sufinanciranje njihovih pojedinih aktivnosti. Među njima ističemo Hrvatsku poljoprivrednu komoru.

Vizija

Viši životni standard proizvođačima hrane, potrošačima sigurnu i kvalitetnu hranu po pristupačnim cijenama, te održivo i skladno korištenje funkcija šuma i voda i trajno poboljšavanje njihova stanja.

Misija

Misija Ministarstva poljoprivrede je razvijati moderan, normiran, dinamičan, tehnološki inovativan, konkurentan i prilagodljiv poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sektor povezan s naprednim preradbenim kapacitetima, utemeljen na standardima sigurnosti i kakvoće hrane, načelima zaštite okoliša i prirodnih resursa, uklopljen u očuvana ruralna područja i običaje tradicijskih vrijednosti hrvatskog sela, usuglašen s institucionalnim i pravnim okvirom Europske unije te zaštita i prilagođavanje korištenja voda i šuma potrebama ukupnog gospodarskog razvitka Republike Hrvatske.

Ciljevi

Opći cilj 1. Konkurentan i održiv poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sektor

Posebni cilj 1.1. Okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta;

Posebni cilj 1.2. Prilagodba sustava potpora poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sustavu EU;

Posebni cilj 1.3. Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu;

Posebni cilj 1.4. Prilagodba i modernizacija proizvodnih sustava poljoprivredne proizvodnje i ribarstva standardima EU vezanim za higijenu, javno zdravstvo, dobrobit životinja, sigurnost na radu, uvjete zaštite okoliša te restrukturiranje proizvodnje

Posebni cilj 1.5. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih i ribarskih proizvoda

Opći cilj 2. Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača

Posebni cilj 2.1. Unapređenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje;

Posebni cilj 2.2. Učinkovita organizacija službenih kontrola u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje, zdravlja i zaštite životinja;

Posebni cilj 2.3. Djelotvorna zaštita zdravlja ljudi i životinja, dobrobiti životinja, veterinarska zaštita okoliša

Posebni cilj 2.4. Učinkovita zdravstvena zaštita bilja

Opći cilj 3. Poboljšanje uvjeta života na ruralnom prostoru

Posebni cilj 3.1. Gospodarski razvoj ruralnih područja;

Posebni cilj 3.2. Jačanje lokalnog partnerstva

Opći cilj 4. Održivi razvoj šumarstva, lovstva i drvne industrije

Posebni cilj 4.1. Održivo gospodarenje šumskim resursima

Posebni cilj 4.2. Razvoj gospodarenja lovištima i divljači

Posebni cilj 4.3. Razvoj drvne industrije

Opći cilj 5. Održivi razvoj vodnog gospodarstva

Posebni cilj 5.1. Razvoj i upravljanje vodoopskrbnim sustavom

Posebni cilj 5.2. Zaštita voda i mora

Posebni cilj 5.3. Sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda

Opći cilj 1. Konkurentan i održiv poljoprivredno- prehrambeni i ribarski sektor

Stvaranje konkurentnog poljoprivredno-prehrambenog i ribarskog sektora koji će iskoristiti poredbene prednosti Republike Hrvatske zahtjeva dosljednu provedbu sveobuhvatnih mjera na čitavom nizu područja što uključuje: učinkovite mjere zemljišne politike, postupnu prilagodbu sustava potpore poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sukladnu onome u EU uz znatnije jačanje udjela investicijskih potpora kroz provedbu mjera ruralnog razvoja u poljoprivredna gospodarstva i prerađivačke kapacitete (IPARD program), znatno veća ulaganja u modernizaciju i adaptaciju postojećih objekata za akvakulturu i preradu, te modernizaciju i opremanje ribarskih plovila i odgovarajuće mjere upravljanja kapacitetom ribolovne flote, restrukturiranje poljoprivredne i ribarske proizvodnje u smjeru visoko dohodovnih proizvoda deficitarnih na tržištu, te djelotvorno tržište koje pruža odgovarajuće okruženje za tehničke i poduzetničke sposobnosti hrvatskih poljoprivrednika. Kada je riječ o sustavu trženja, EU daje vrlo velik značaj organizacijama proizvođača u poljoprivredi i ribarstvu te uspostavi organiziranog sustava trženja. Republika Hrvatska je započela sa ulaganjima u poljoprivredne i posebice ribarske zadruge koje će moći prerasti u organizacije proizvođača te ulaganjima u izgradnju i stavljanje u funkciju ribarskih veletržnica te veletržnica poljoprivrednih proizvoda.

Navedeni opći cilj proizlazi iz Strategije poljoprivrede i ribarstva RH (NN 89/02).

Posebni cilj 1.1. Okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta

Jedan od glavnih razloga niske i neefikasne poljoprivredne proizvodnje te najveći ograničavajući čimbenik povećanja konkurentnosti je mali posjed te dislociranost i usitnjenost parcela. Glavnina posjeda je u vlasništvu vrlo velikog broja malih poljoprivrednih gospodarstava koja nisu u mogućnosti ostvarivati dostatan dohodak za primjereni životni standard te potrebna sredstva za investiranje na gospodarstvu. Stoga se jedna od ključnih mjera u stvaranju konkurentnog poljoprivrednog sektora odnosi na zemljišnu politiku čiji je temeljni cilj okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta.

Vlada Republike Hrvatske je i do sada različitim aktivnostima poticala okrupnjavanje poljoprivrednog posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta što je dalo određene rezultate, no zbog nužnosti ubrzavanja cijelog procesa i sustavnog pristupa ovoj problematici uvode se i dodatne aktivnosti kako bi se okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta ubrzalo te kako bi nakon pristupa Republike Hrvatske EU hrvatska poljoprivredna gospodarstva bila konkurentna poljoprivrednim gospodarstvima u EU. Slijedom navedenog, Vlada RH je donijela „Program okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj 2009. -

2021.“ koji sadrži popis aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se ubrzalo okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda.

Način ostvarivanja postavljenog cilja:

1.1.1 Raspologanje poljoprivrednim zemljištem

Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 152/08, 21/10 i 63/11) uređuje primjenu izravnih mjera koje za posljedicu imaju okrupnjavanje poljoprivrednog posjeda. Izravne mjere koje su uređene Zakonom o poljoprivrednom zemljištu su: raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države; formiranje i gospodarenje Zemljišnim fondom; osnivanje i rad Agencije za poljoprivredno zemljište; uspostava Informacijskog sustava za poljoprivredno zemljište; zaštita vrijednog poljoprivrednog zemljišta; te korištenje poljoprivrednog zemljišta. Znači, najvažniji ciljevi primjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu su: efikasnije raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države u svrhu okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, sprječavanje trajnog gubitka poljoprivrednog zemljišta prenamjenom u građevinsko zemljište te privođenje neobrađenog poljoprivrednog zemljišta poljoprivrednoj proizvodnji.

Osim spomenutih izravnih mjera, Ministarstvo poljoprivrede i Agencija za poljoprivredno zemljište indirektno su uključeni u aktivnosti sređivanja zemljišno-knjižnog i katastarskog stanja na poljoprivrednom zemljištu s ciljem da se postupci sređivanja ubrzaju, što će rezultirati usklađenim podacima u zemljišno-knjižnim i katastarskim evidencijama, kao i skraćenim rokovima registracije u zemljišno knjižnim i katastarskim evidencijama.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
1.1.1 Raspologanje poljoprivrednim zemljištem	1.1.1.1. Povećanje površina poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države kojima je raspolagano.	Svo (100%) poljoprivredno zemljište u vlasništvu države je prodano, dano u zakup i dano u dugogodišnji zakup.	ha	Do sada je raspolagano sa cca 250.000 ha.	MP	300.000	400.000	550.000	0	0
	1.1.1.2. Povećanje površina poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu i u vlasništvu države kojim je raspolagano (zemljišni fond)	Agencija za poljoprivredno zemljište kupuje privatno poljoprivredno zemljište, od stečenog zemljišta formira zemljišni fond kojim gospodari putem prodaje,	ha	0 (tek uvedeni novi postupak)	MP	0	50 ha zemljišta stekne i istim raspolaže	150ha zemljišta stekne i istim raspolaže	200 ha zemljišta stekne i istim raspolaže	250

		zamjene i zakupa.								
--	--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Posebni cilj 1.2. Prilagodba sustava potpora poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sustavu EU

Hrvatska poljoprivredna politika nalazi se na prekretnici i predstoje značajne promjene koje su nužne kako zbog prilagodbi na sustav Zajedničke poljoprivredne politike EU (ZPP), tako i zbog toga što važeći sustav ne može odgovoriti izazovima globalnih promjena koje se odražavaju i na hrvatske proizvođače i hrvatski ruralni prostor. Utvrđeni dugoročni ciljevi hrvatske poljoprivredne politike sukladni su ciljevima ZPP-a. Obje politike ističu nužnost stalnog jačanja konkurentnosti u poljoprivredi i osiguranja prehrambene sigurnosti, no ne zanemarujući ciljeve koji proizlaze iz višeznačne uloge u osiguranju primjerenog životnog standarda poljoprivrednog stanovništva i poboljšanje kvalitete života u ruralnom prostoru, ali i održivo upravljanje resursima te brigu za okoliš. Međutim, za razliku od ciljeva gdje postoji suglasje, uočljive su velike razlike u provedbenim instrumentima i mjerama politike u RH i EU. Najuočljivije su razlike u sustavu potpore.

Sustav izravnih plaćanja poljoprivrednim gospodarstvima u Hrvatskoj do sada se znatno razlikuje od sustava izravnih plaćanja koji se primjenjuje u EU. Sukladno Ugovoru o pristupanju u području izravnih plaćanja RH je obvezna prije pristupanja primjenjivati pravila jednaka pravilima utvrđenim za takva izravna plaćanja u Uredbi Vijeća br. 73/2009. i pratećim propisima. U području ruralnog razvoja koje će postupno postajati središnje mjesto hrvatske poljoprivredne politike, posebno će biti važna ubrzana izgradnja zakonodavnog i institucionalnog okvira u skladu s EU okvirom kako bi se pravodobno i učinkovito nadomjestili određeni negativni učinci prilagodbe politike na području izravnih plaćanja.

Pravna stečevina EU u dijelu ribarstva obuhvaćena je kroz Zajedničku ribarsku politiku EU (ZRP) koja sadrži: upravljanje resursima i flotom, nadzor i kontrolu, strukturne i tržišne mjere, državnu potporu te međunarodne ugovore. Hrvatsko zakonodavstvo danas je uglavnom usklađeno s pravnom stečevinom EU, pri čemu je najznačajnija daljnja prilagodba odgovarajućeg zakonodavnog i institucionalnog okvira u dijelu provedbe mjera strukturne potpore te nadzora i kontrole. Sustav potpora u ribarstvu ulaskom RH u EU doživjet će značajnije promjene. Kako bi sektor bio pripravan na korištenje potpora sukladno pravnoj stečevini EU, cilj je potpuna uspostava funkcionalnog sustava za provođenje mjera strukturne politike što uključuje i uspostavu sufinanciranja u pred-pristupnom razdoblju onih mjera koje propisuje EU u ovome dijelu. Također, cilj je postupna uspostava sustava državne potpore sukladnih pravnoj stečevini EU, kao i omogućavanje korištenja tržišne potpore po uspostavi odgovarajućih mehanizama.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.2.1 Reforma sustava poljoprivredne potpore

Donošenje izmjena i dopuna Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju predstavlja jednu od najvažnijih zadaća Ministarstva poljoprivrede u 2012. godini kojim će sustav izravnih plaćanja uskladiti sa EU legislativom i Ugovorom o pristupanju. U potpunosti će se preuzeti i primijeniti EU mehanizmi politike izravnih plaćanja uz ispunjavanje uvjeta koji će se od proizvođača očekivati u primjeni dobre poljoprivredne prakse radi zaštite okoliša, zdravstvene sigurnosti hrane i dobrobiti životinja. Reformom sustava potpore stvorene su pretpostavke za uvođenje regionalnog modela jedinstvenog plaćanja po gospodarstvu (*eng. Single Payment Scheme - SPS*) koji će se primjenjivati od ulaska u EU. Okosnicu pri izradi izmjena i dopuna Zakona predstavljati će rezultati pregovora u poglavlju poljoprivrede kao i dokument o pristupanju RH u EU koji sadrži nacrt izmjena uredbe Vijeća br 73/09. što se odnosi na RH.

Do ulaska Republike Hrvatske u EU, Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i dalje će biti temeljna evidencija koju će Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju koristiti za dodjelu potpora. Jedan od uvjeta za ulazak u EU jest i uspostava IAKS-a (Integrirani administrativni i kontrolni sustav), kojim zemlje članice dodjeljuju, prate i

kontroliraju izravna plaćanja poljoprivrednicima. Ključna komponenta IAKS sustava koja predstavlja uvjet za isplatu izravnih plaćanja po površini od ulaska u EU je registracija korištenog poljoprivrednog zemljišta u digitalnom sustavu evidencije zemljišnih parcela - ARKOD (eng. *Land Parcel identification System - LPIS*). ARKOD sadrži sve čestice poljoprivrednog zemljišta koje koriste poljoprivredna gospodarstva u sustavu izravnih plaćanja. Na dan 31. prosinca 2011. godine u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava upisano je 167.216 poljoprivrednih gospodarstava koja koriste 1.099.591 ha poljoprivrednog zemljišta.

Porezno oslobođenje od plaćanja trošarina i PDV-a na plinsko ulje obojano plavom bojom za namjene u poljoprivredi i ribarstvu (tzv. plavi dizel) je u nadležnosti Ministarstva financija i predstavlja oblik neizravne, posebne potpore poljoprivrednicima i ribarima koji je dozvoljen i u Europskoj uniji, no uz uvjet strogog nadzora namjenskog korištenja. Od 1. srpnja 2010. godine u funkciji je sustav prodaje plavog dizela preko posebnih kartica goriva. Sustavom dodjele i korištenja prava na plinsko ulje u poljoprivredi i ribarstvu smanjeni su negativni učinci na proračunske rashode do kojih je dolazilo uslijed zlouporabe korištenja prava i nenamjenskog korištenja. Koncem 2012. godine očekuje se revizija postojećeg sustava potrošnje goriva za poljoprivredu i ribarstvo i prema potrebi njegovo unaprjeđivanje.

1.2.2. Potpora za održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta

Poljoprivredna zemljišta prekrivaju značajni dio hrvatskog teritorija i poljoprivreda ima daleko najveći utjecaj na prirodu i krajolik Hrvatske. Poljoprivredne aktivnosti imaju veliki utjecaj na kvalitetu prirode i okoliša. Poljoprivreda, nadalje, ima veliki utjecaj na tlo, vodu i zrak, kao i na raznolikost vrsta, staništa i krajolika.

Mjere ruralnog razvoja za održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta posebno su važne za očuvanje prirode i okoliša, tu posebno ističemo važnost poljoprivredno-okolišnih mjera koje imaju za cilj smanjiti onečišćenje okoliša od strane negativnih učinaka poljoprivredne proizvodnje. Poljoprivrednicima u područjima s težim uvjetima gospodarenja kao što su planinski krajevi ili druga područja gdje fizičke karakteristike krajobraza uzrokuju više troškove proizvodnje poticaji će se isplaćivati i kroz tzv. kompenzacijske naknade. Poseban naglasak se stavlja na daljnje poticanje i promicanje ekološke proizvodnje u okviru koje bilježimo stalno povećanje iz godine u godinu u RH. Realizacija će se provoditi kroz potpore korisnicima poljoprivredno-okolišnog programa u dijelu ekološke proizvodnje te proizvodnje u otežanim uvjetima gospodarenja. Proizvodnja u otežanim uvjetima gospodarenja još nije pravnom regulativom regulirana te se očekuje donošenje iste temeljem koje će se i koristiti potpora.

1.2.3. Provedba programa strukturne potpore prema modelu EU

Do sada su temeljni propisi koji uređuju sektor ribarstva bili tehničke naravi (Zakon o morskom ribarstvu i Zakon o slatkovodnom ribarstvu), te kao takvi uređuju pitanja gospodarenja resursima ali ne i ostale bitne segmente ribarstvene politike - uređenje tržišta i mjere strukturne politike i državnih potpora u ribarstvu.

Donošenjem Zakona o strukturnoj potpori i uređenju tržišta u ribarstvu (krajem 2009. godine) utvrđeni su ciljevi, mjere i način ostvarivanja mjera strukturne potpore i potpore u posebnom statusu (state aid), te način i mjere uređenja tržišta proizvoda ribarstva.

Zakonom se definiraju strateški elementi potrebni za provedbu mjera strukturne potpore u ribarstvu (Nacionalni strateški plan razvoja ribarstva i Operativni program), uspostavlja se administrativna struktura potrebna za provedbu mjera strukturne potpore (Upravna direkcija, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju kao provedbeno tijelo, te Tijelo za ovjeravanje i reviziju). definiraju se četiri područja prioriteta za provođenje mjera strukturne politike (Prilagodba ribarske flote, Razvoj akvakulture, gospodarskog ribolova na slatkim vodama, prerade i marketinga proizvoda ribarstva, Projekti od zajedničkog interesa i Održivi razvitak tradicionalnih ribarskih zajednica i područja koja ovise o ribarstvu).

Sustav mjera strukturne politike u EU propisan je Uredbom o Europskom ribarskom fondu. Mjere koje je moguće sufinancirati, uglavnom su investicije i projekti, investicije na ribarskim plovilima (kupnja ribarske opreme i alata), u akvakulturi, preradi ribe, ribarskim lukama i ostalim segmentima značajnim za sektor ribarstva. Ministarstvo poljoprivrede, kao tijelo nadležno za utvrđivanje i provođenje ribarske politike, određuje prioritete, ciljeve i mjere sufinanciranja u ribarstvu. Gospodarski ribolov na moru, akvakultura i prerada ribe prepoznati su kao najznačajniji segmenti u ribarstvu koje je potrebno sufinancirati kako u ovome predpristupnom razdoblju u cilju prilagodbe i postizanja konkurentnosti, tako i u postpristupnom razdoblju u cilju daljnjeg razvoja te značaja za gospodarsko-socijalni razvoj sektora. Na temelju ovako utvrđene politike i potreba, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, kao provedbeno tijelo raspisuje i provodi Natječaj za sufinanciranje. Ovako postavljen sustav već sada je sukladan zahtjevima EU u ovome segmentu zajedničke ribarske politike. Važno je napomenuti da se ovakav sustav i način provedbe sufinanciranja u Republici Hrvatskoj nije ranije provodio, te je potrebno uložiti značajne napore, u informiranje, obavješćavanje i edukaciju korisnika kako bi mogli koristiti sredstva namijenjena za ove namjere.

Postizanje ovoga posebnog cilja od iznimnog je značaja za sektor ribarstva, naročito u predpristupnom razdoblju jer će se pravovremenom i učinkovitom prilagodbom zakonodavstva EU subjekti u ribarstvu, ali i administracija postupno prilagoditi na potpore i način njihove provedbe kakve će se jedine provoditi kada Republika Hrvatska postane članica EU. Također, predviđeno je sufinanciranje ulaganja u projekte i investicije kojima će se omogućiti bolje pozicioniranje hrvatskih ribara i proizvođača proizvoda ribarstva na jedinstvenom tržištu EU.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
1.2.1. Reforma sustava poljoprivredne potpore	1.2.1.1. Povećanje udjela izravnih plaćanja koja nisu vezana uz proizvodnju ('nevezana' plaćanja)	Ista visina potpore bez obzira na vrstu proizvodnje omogućava poljoprivrednicima da vlastitu proizvodnju (ponudu) prilagode potražnji na tržištu.	%	51	MP	67	86	86	86	86
	1.2.1.2. Smanjenje broja pojedinačnih poticaja	Pojedini poticaji zamjenjuju se drugim vrstama plaćanja, štite se osjetljivi sektori te se omogućuje učinkovitija administracija i kontrola.	Broj	37	MP	8	6	6	6	6

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	1.2.1.3 Povećanje postotka evidentiranog korištenog poljoprivrednog zemljišta u ARKOD-u u odnosu na posjede evidentirane u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava	Jedino gospodarstva upisana u ARKOD moći će ostvarivati pravo na plaćanja nakon ulaska u EU.	%	20	MP Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	100	100	100	100	100

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
1.2.2. Potpora za održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta	1.2.2.1. Povećan broj gospodarstava koja koriste poticaje ekološke proizvodnje	Povećanje obujma ekološke proizvodnje u RH	Broj	1.125	MP	1.460	1.860	2.400	2.920	3.510
	1.2.2.2. Broj farmi u područjima sa otežanim uvjetima gospodarenja	Plaćanja na temelju posebnih uvjeta gospodarenja uzrokovanih nadmorskom visinom, nagibom i drugim uvjetima	Broj	0	MP	31.000	32.000	33.000	35.000	15.000
	1.2.2.3. Povećanje udjela mjera ruralnog razvoja u sveukupnoj vrijednosti potpora	Reorijentacija na mjere ruralnog razvoja dugoročno Hrvatskoj donosi najviše koristi i u skladu je sa	%	23	MP	29	37	46	46	46

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
		predviđenim sredstvima financijskog paketa.								
1.2.3. Provedba mjera strukturne politike prema modelu EU	1.2.3.1 Povećanje broja korisnika strukturnih potpora u ukupnom broju korisnika potpora u sektoru ribarstva	Sufinanciranjem mjera strukturne politike u ribarstvu sektor se postupno priprema na potpore sukladne EU uz omogućavanje postizanja njihove konkurentnosti	%	0 (2010) U ovom trenutku ne postoji početna analiza	MP, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	20%	30%	35%	40%	45%

Posebni cilj 1.3. Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu

Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu, kao temeljna odrednica politike ribarstva ima zakonodavni okvir u Zakonu o morskom ribarstvu i Zakonu o slatkovodnom ribarstvu. Navedeni propisi uređuju gospodarenje i zaštitu obnovljivih bioloških bogatstava mora i slatkih voda, način i uvjete obavljanja ribolova i uzgoja, praćenje ulova i uzgoja kroz prikupljanje podataka i sustav praćenja plovila, nadzor i inspekciju.

Zakoni postavljaju okvire za donošenje planova upravljanja biološkim bogatstvima mora, kao i planove prikupljanja podatka te izvješća o stanju ribarstva, što su značajni mehanizmi koje Republika Hrvatska mora usvojiti i provoditi u okviru zajedničke ribarstvene politike EU.

Cilj održivog upravljanja živim bogatstvima je postići odgovorno i održivo iskorištavanje na ekološki uravnotežen te gospodarski i društveno opravdan način kroz mjere za zaštitu, očuvanje i obnovu resursa i eko-sustava. Mjere očuvanja i upravljanja se moraju zasnivati na najboljim dostupnim znanstvenim spoznajama i osiguravati dugoročnu održivost podjednako ribljih resursa kao i djelatnosti ribarstva. Obzirom da je većina divljih populacija riba na rubu održivosti iskorištavanja ili je danas već u stupnju prelovljenosti, cilj je u konačnici smanjiti prekomjerni ribolovni kapacitet i ribolovni napor kod pojedinih oblika ribolova, te primijeniti mjere gospodarenja kako bi ribolovni napor bio primjeren reproduktivnim mogućnostima ribljih resursa i njihovom održivom iskorištenju.

Kapacitet flote izražava se u snazi i tonaži plovila, dok je ribolovni napor rezultat korištenja nekog ribolovnog alata u određenom vremenu. Mjere regulacije kapaciteta flote i ribolovnog napora stoga mogu obuhvaćati različite mehanizme (prostorna i vremenska regulacija, povlačenje iz ribolova, sustav ulaza i izlaza iz flote i slično). Mjere upravljanja kapacitetom flote zasnivaju se prvenstveno na znanstvenim podlogama i savjetima, pri čemu se kao temelj uzimaju rezultati trajnih monitoringa stanja resursa.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.3.1. Prilagodba ribolovnog kapaciteta stanju resursa

Radi održivog upravljanja biološkim bogatstvima mora, na prijedlog Ministarstva, Vlada Republike Hrvatske donosi planove upravljanja biološkim bogatstvima mora. Planovi upravljanja, obuhvaćaju podatke znanstvenih i stručnih podloga, koji se odnose na stanje resursa mora, podatke o ribolovnoj floti (plovilima) koji su registrirani za obavljanje ribolova (posjeduju povlasticu za određenu vrstu ribolova) te podatke o njihovoj aktivnosti. Na temelju isključivo stanja ribolovnih resursa, utvrđuje se koliko je moguća ribolovna aktivnost, definirana bilo količinom ulova ili brojem plovila koje mogu obavljati određenu vrstu ribolova, a da resursi mora ostanu neugroženi, odnosno planovima upravljanja utvrđuje se odgovorno i održivo gospodarenje biološkim resursima mora.

U slučaju da se planovima upravljanja utvrdi da je potrebno smanjiti broj ribolovnih jedinica (plovila) ili na određeno vrijeme, na određenom prostoru obustaviti određenu vrstu ribolova Zakonom o strukturnoj potpori i uređenju tržišta u ribarstvu moguće je financirati mjere koje imaju za cilj provedbu održivog gospodarenja ribljim fondom, na način da se korisnicima koji zaista obavljaju tu vrstu ribolova financira privremena (lovostaji) ili trajna (izlazak iz ribolova) obustava ribolovnih aktivnosti.

1.3.2. Učinkovit nadzor i kontrola

Učinkovit nadzor i kontrola ribolovnih aktivnosti ostvaruje se kroz rad inspekcijskih službi, ali i uvođenjem sustava satelitskog praćenja plovila (VMS) koji je Republika Hrvatska obvezna primjenjivati za plovila određenih karakteristika (obzirom na vrstu plovila i vrstu ribolovne aktivnosti). Prema važećim propisima EU, RH je obvezna satelitskim sustavom praćenja plovila obuhvatiti sva plovila duljine iznad 15 metara, kojih je u RH oko 400.

Uz sustav satelitskog praćenja plovila, nova obveza vezana uz pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji odnosno prilagodbu zahtjevima Zajedničke ribarstvene politike podrazumijeva uvođenje sustava automatske identifikacije plovila (AIS). Uvođenjem sustava AIS uređaja, RH će započeti 2012. godine, a obvezi njegove instalacije podliježu plovila istih karakteristika kao i za uvođenje VMS-a.

Ribarska plovila koja podliježu obvezi instalacije VMS i AIS uređaja smiju isploviti iz luke jedino ukoliko im je uređaj uključen i ispravan. VMS i AIS uređaji, konfigurirani su na način da automatski šalju u Ribarstveni monitoring centar koji je uspostavljen u Ministarstvu poljoprivrede, Upravi ribarstva, identifikacijsku oznaku plovila, zadnju geografsku poziciju plovila, datum i vrijeme kada je zabilježena zadnja pozicija plovila i brzinu i smjer plovila.

Inspekcijski nadzor nad provedbom odredbi nadležnih Zakona i propisa donesenih na temelju u području ribarstva obavlja prvenstveno ribarska inspekcija ali i ovlaštene osobe, ovisno o djelokrug rada pojedinih tijela državne uprave. Ministarstvo poljoprivrede uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za sigurnost plovidbe, ministra unutarnjih poslova i ministra nadležnog za Obalnu stražu i glavnog inspektora Državnog inspektorata donosi godišnji Plan rada koji se izrađuje na temelju analize rizika i postojećih podataka.

1.3.3. Učinkovit sustav prikupljanja podataka o stanju resursa i ribolovnim aktivnostima u morskom i slatkovodnom ribarstvu

Značajan dio mjera upravljanja ribolovnom flotom temelji se, osim na znanstvenim podlogama i rezultatima znanstvenog praćenja stanja resursa, i na prikupljanju potrebnih podataka o ulovu i iskrcaju. U tom dijelu omogućava se financiranje uvođenja suvremenih tehnologija koje osiguravaju unakrsnu provjeru te omogućavaju izravno praćenje ulova. To se prvenstveno odnosi na uvođenje elektronskog očevidnika. Ovlaštenici povlastice odnosno odgovorne osobe za ribolov koji obavljaju ribolov plovilima iznad 12 metara dužine preko svega i plovilima koja sudjeluju u prekrcaju ribe bez obzira na duljinu plovila obvezni su voditi očevidnik u elektroničkom obliku. Elektronski očevidnik sadrži sve relevantne podatke vezane uz obavljanje ribolova (ribolovni napor, ribolovnu aktivnost – početak i kraj obavljanja ribolova, količinu ulova po vrstama). Podaci iz elektronskog očevidnika šalju se u Ribarski monitoring centar barem jednom na dan najkasnije do 24:00 sata i ukoliko nije ostvaren ulov. Podaci se šalju i u slučajevima kada to zahtjeva Ribarski monitoring centar, nakon što je završena posljednja ribolovna operacija, prije ulaska u luku, za vrijeme inspekcije na moru, nakon prekrcaja ribe i nakon obavljenog iskrcaja. Ovo su vrlo bitni podaci koji prvenstveno služe za donošenje mjera ribarske politike, ali i u druge svrhe (npr. praćenje i kretanje stanja, inspekcijski nadzor -unakrsna provjere podataka).

Radi praćenja ostvarivanja postavljenih ciljeva u ribarstvu te provedbe usvojenih strateških planova i/ili planova upravljanja, Vlada Republike Hrvatske donosi plan prikupljanja podataka o morskom ribarstvu. Plan prikupljanja podataka o morskom ribarstvu obuhvaća prikupljanje, upravljanje i korištenje bioloških, tehničkih, okolišnih i socio-ekonomskih podataka o ribolovu, uzgoju i riboprerađivačkoj industriji. Planom prikupljanja podataka definiran je i pojam „metiera“ koji podrazumijeva grupu ribolovnih operacija koje ciljaju slične vrste ili skupine vrsta, koriste slične alate, tijekom istog razdoblja u godini i/ili u istom području i koje karakterizira slična dinamika i način iskorištavanja resursa. Segmentacija flote po metierima služi da bi se jednoznačno moglo uspoređivati podatke prikupljene kroz očevidnike/izvješća i podatke dobivene temeljem znanstvenih istraživanja.

S ciljem stalnog praćenja trendova i stanja populacija živih vodenih organizama, Republika Hrvatska provodi monitoring slatkovodnih i morskih ribolovnih resursa. Rezultati ovih monitoringa koriste se u donošenju mjera upravljanja, i izravno su povezani sa sustavom upravljanja flotom i resursima.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
1.3.1. Prilagodba ribolovnog kapaciteta stanju resursa	1.3.1.1. Povećanje broja plovila/segmenata ribolovne flote obuhvaćenih planovima upravljanja u odnosu na ukupan broj plovila	Donošenje planova upravljanja definiraju se plovila i alati koji se koriste na pojedinim područjima, čime se osigurava dugoročna održivost djelatnosti i resursa posebno u unutrašnjem i teritorijalnom moru	%	0% Trenutno ne postoje planovi upravljanja na snazi	MP	0%	5%	10%	12%	15%

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
1.3.2. Učinkovit nadzor i kontrola	1.3.2.1. Povećanje broja plovila pokrivenih satelitskim sustavom nadzora plovila (VMS)	Satelitskim sustavom nadzora plovila osigurava se učinkovita kontrola i nadzor ribolovnih aktivnosti.	Broj	256	MP	370	400	400	450	500
	1.3.2.2. Povećanje broja plovila pokrivenih sustavom automatske identifikacije plovila (AIS)	Uvođenje sustava automatske identifikacije plovila nova je obveza RH u procesu prilagodbe zahtjevima Zajedničke ribarstvene politike EU.	Broj	0	MP	0	20	280	400	450

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	1.3.2.3. Povećanje broja inspekcijskih nadzora	Povećanje m broja inspekcijskih nadzora povećava se opća učinkovitost sustava inspekcije, te se smanjuje broj kršenja propisa a time izravno utječe i na održivost iskorištavanja resursa	Broj	4.800	MP	6.000	6.500	7.000	7.500	8.000
1.3.3. Učinkovit sustav prikupljanja podataka o stanju resursa i ribolovnim aktivnostima u morskom i slatkovodnom ribarstvu	1.3.3.1. Povećanje udjela flote pokrivene elektronskim očevidnicima	Uspostava sustava elektronskih očevidnika osigurava izravnu mogućnost praćenja ulova i unakrsne provjere podataka	%	1%	MP,	70%	100%	100	100	100

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	1.3.3.2. Povećanje broja segmenata flote obuhvaćene sustavom prikupljanja podataka (metieri)	Adekvatno grupiranje flote u segmente (metiere) osigurava izravnu mogućnost usporedbe znanstvenih rezultata s podacima prikupljenim u segmentu ulova	Broj	0	MP	2	4	6	10	20
	1.3.3.3. Povećani stupanj usklađenosti rezultata znanstvenih podataka s podacima iz ulova	Znanstvene studije i monitorinzi daju procjene kretanja stokova temeljem kojih se donose odgovarajuće tehničke mjere. Pritom stupanj	%	<20 % (trenutno ne postoji detaljna analiza)	MP	50%	60%	70%	75%	75

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
		podudaranja predviđenih vrijednosti za pojedine stokove (uzimajući u obzir podatke o ribolovnom naporu) i stvarno zabilježenih vrijednosti pokazuju stupanj usklađenost i u pojedinim segmentima								

Posebni cilj 1.4. Prilagodba i modernizacija proizvodnih sustava poljoprivredne proizvodnje i ribarstva standardima EU vezanim za higijenu, javno zdravstvo, dobrobit životinja, sigurnost na radu, uvjete zaštite okoliša te restrukturiranje proizvodnje

Poljoprivredna proizvodnja u RH općenito, ali poglavito u okviru svojih dominantnih sektora kao što su: stočarstvo(meso i mlijeko), ratarska proizvodnja te proizvodnja voća i povrća u velikoj mjeri zahtijeva provođenje određenih mjera unapređenja, ali i usklađivanja s EU standardima kako bi bila konkurentnija i spremna na izazove tržišne ekonomije i budućeg članstva u EU. Poboljšanja prerade i prodaje su popraćena razvojem konkurentnih gospodarstava. Velik dio mikro, malih i srednjih tvrtki u prerađivačkoj industriji, a posebice u sektoru prerade mlijeka i mesa još uvijek ne udovoljava relevantnim standardima Zajednice, niti imaju razvijenu u potpunosti potrebnu tehnologiju za diversifikaciju proizvoda kako bi udovoljili potražnji lokalnih potrošača za visokokvalitetnim prehrambenim proizvodima.

Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva te ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribarskih proizvoda su nužna kako bi se ovi sustavi restrukturirali i približili standardima Zajednice na području zaštite okoliša, javnog zdravstva, zdravlja životinja i biljaka, dobrobiti životinja i sigurnosti na radu.

Djelatnosti uzgoja u ribarstvu uglavnom se oslanjaju na tradicionalne vrste (šaran, pastrva, lubin, komarča), pri čemu proizvedene količine ne osiguravaju konkurentnost na tržištu. Izuzetak je uzgoj tuna, koji je namijenjen japanskom tržištu, no zbog zabrinjavajućeg stanja ovog resursa potrebno je pravovremeno razmotriti daljnji razvoj ukupnosti marikulture. Proizvodnja u školjkarstvu trenutno se plasira isključivo na domaće tržište, a da bi se hrvatski školjkaši (dagnje i kamenice) mogli plasirati na tržište EU potrebno je osigurati kakvoću i sljedivost. Također, akvakultura je u svim segmentima opterećena pitanjima prostornih planova, korištenja zemljišta te pitanjem korištenja vodnih resursa. Prerada se donedavno mahom zasnivala na konzerviranom proizvodu, koji danas teško konkurira proizvodima na tržištu EU. Proizvodnju je stoga potrebno restrukturirati u pravcu diversifikacije proizvoda, veće zastupljenosti manjih specijaliziranih proizvođača, povećanja rashladnih i skladišnih kapaciteta, te veće povezanosti prerade i uzgoja (diversifikacija konačnog proizvoda - filet, paštete i slično). Ove mjere moraju pratiti i odgovarajući razvojni projekti s elementima istraživačkog rada.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.4.1. Strukturna potpora poljoprivrednim gospodarstvima i sektoru prerade

U okviru IPARD programa u okviru mjere "Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva" omogućuje se sufinanciranje projekata u sektorima mesa, mlijeka, voća i povrća te sektora žitarica u obliku potpore u iznosu do 50% prihvatljivog ulaganja za krajnje korisnike. U okviru istog programa provedbom mjere „Ulaganje u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice“, sa dozvoljenim ulaganjima u sektore mlijeka i mljekarstva, sektorima mesa, ribarstva, prerade voća i povrća, sektoru vinarstva i maslinovog ulja omogućuje se prerađivačkom sektoru sufinanciranje ulaganja u iznosu do 50% prihvatljivog ulaganja, a u svrhu dostizanja standarda Zajednice na području zaštite okoliša, javnog zdravstva, zdravlja životinja i biljaka, dobrobiti životinja i sigurnosti na radu.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedini ca	Polazn a vrijedn ost	Izvor	Ciljana vrijedno st (2011.)	Ciljana vrijedno st (2012.)	Ciljana vrijedno st (2013.)	Ciljana vrijedno st (2014.)	Ciljana vrijedno st (2015.)
1.4.1. Strukturna potpora poljoprivredni m gospodarstvim a i sektoru prerade	1.4.1.1. Povećanje broj gospodarstava koja uvide kontrolu očuvanja okoliša (rukovanje gnojivom)	Strukturna potpora stočarstvu u svrhu dostizanja standarda Zajednice	Broj	209	MP	219	234	249	260	270
	1.4.1.2. Povećanje broja poduzeća koja uvide higijenske standarde, standarde vezane za zdravstvenu ispravnost hrane (razina poboljšanja)	Strukturna potpora preradi poljoprivredni h i ribljih proizvoda u svrhu dostizanja standarda Zajednice te konkurentnost i	Broj	122	MP	137	147	157	167	178

Posebni cilj 1.5. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih i ribarskih proizvoda

Postoji određena neusklađenost i razlike u odnosu na tržišne mehanizme u EU, posebice u pogledu provedbenih instrumenata. Republika Hrvatska dužna je do trenutka punopravnog članstva u EU uskladiti ove mehanizme sukladno zahtjevima EU i u trenutku pristupanja osigurati njihovu provedbu kako bi postala ravnopravni sudionik zajedničkog europskog tržišta te je stoga nužno uvođenje tržišnih mehanizama kojima se jednoobrazno uređuje tržište poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Također, unaprjeđivanje komunikacije poljoprivrednih proizvođača s tržištem jedan je od preduvjeta povećanja konkurentnosti. Problem u Republici Hrvatskoj nije prekomjerna proizvodnja pojedinih proizvoda kao što je to bio slučaj u EU, već međusobna nepovezanost proizvođača kao i nedostatak organiziranosti njihovog zajedničkog nastupa na tržištu. Pritom je uspostava marketinških organizacija proizvođača po uzoru na EU te organiziranje proizvođača neophodno radi lakšeg skladištenja, pakiranja i plasmana proizvoda velikim trgovcima koji zahtijevaju velike količine ujednačene kvalitete poljoprivrednih proizvoda. U ovom procesu, primijenjena istraživanja u poljoprivredi doprinose prijenosu znanja sa znanstvenih institucija na primarne proizvođače, dok istraživanja kojim se prikupljaju podaci za izračun strukturnih i ekonomskih pokazatelja vezanih uz poljoprivredu omogućuju evaluaciju i bolje planiranje ciljanih mjera za pojedine skupine proizvođača.

Proizvode prehrambeno – prerađivačke industrije nužno je prilagoditi rastućim očekivanjima potrošača u pogledu kakvoće i zdravstvene ispravnosti te izgraditi proizvode koji će biti prepoznatljivi na tržištu (različiti međunarodno priznati sustavi označavanja proizvoda kao što su proizvodi sa zemljopisnim podrijetlom, robne marke, ekološki proizvodi i drugo), provoditi promotivne kampanje prilikom plasiranja novih ili redizajniranja postojećih proizvoda, obavljati promociju izvornih hrvatskih proizvoda. Radi poboljšanja plasmana hrvatske prehrambene industrije potrebno provoditi informativne kampanje o domaćim i međunarodno prihvaćenim standardima i sustavima kontrole kakvoće i zdravstvene ispravnosti proizvoda, te jačati započete procese restrukturiranja uz jaču promociju proizvoda putem turističke ponude.

S druge strane, obzirom na iskustvo koje je Republika Hrvatska stekla tijekom procesa pridruživanja EU, potencijalne zemlje kandidati za ulazak u EU iskazuju veliki interes za suradnju u području poljoprivrede i ruralnog razvoja. Stručnjaci našega ministarstva mogu pomoći u edukaciji kolega iz ministarstava susjednih zemalja što je na tragu regionalne suradnje, a realizira se i kroz sudjelovanja na međunarodnim sajmovima i manifestacijama izvan granica Republike Hrvatske, zakup izložbenog prostora, izradu promidžbenih materijala te uređenje promidžbenih prostora.

Organizirano trženje, te postojanje jasnih kanala prodaje jedan je od uvjeta koje je potrebno osigurati kako bi i hrvatsko ribarstvo steklo ravnopravne uvjete nastupa na tržištu s uvjetima koje danas imaju ribari država članica. To se prvenstveno odnosi na uspostavu veletržnica ribom koje se, između ostaloga, osnivaju radi koncentracije ponude i potražnje ribe, te postizanja realne tržišne cijene, a time i povoljnije pozicije ribara i uzgajivača na tržištu. Također, EU daje vrlo velik značaj organizacijama proizvođača u ribarstvu te uspostavi organiziranog sustava trženja, te je RH započela sa ulaganjima u ribarske zadruge koje u svojim postavkama mogu zadovoljiti uvjete kako bi prerasle u organizacije proizvođača, koje su temelj za provođenje mjera uređenja tržišta u EU.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.5.1. Uspostava mehanizama uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda

Zakonom o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda propisane su mjere za uređenje tržišta poljoprivrednih proizvoda (propisane cijene, intervencije na domaćem tržištu, mjere poticanja

prodaje i potražnje, proizvodne kvote, carine, proizvođačke organizacije, marketinški standardi). S obzirom da do sada ovo područje nije bilo sustavno uređeno, odnosno mjere su se donosile na 'ad hoc' bazi ili ih uopće nije bilo, uspostava i primjena takvih mehanizama po određenim sektorima zahtijeva prvenstveno donošenje niza provedbenih podzakonskih akata te složenu administrativnu infrastrukturu koja između ostalog uključuje Agenciju za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zaduženu za operativnu provedbu. Ministarstvo poljoprivrede donijelo je i „Akcijski plan usklađivanja s uređenjem tržišta poljoprivrednih proizvoda u Europskoj uniji” koji je usvojen u okviru pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji sa svrhom ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 11. Poljoprivreda i ruralni razvitak. Sukladno legislativi Europske unije, obveza je država članica uspostava tržišnih informacijskih sustava odnosno sustava za praćenje i izvješćivanje o cijenama i količinama poljoprivrednih proizvoda s reprezentativnih tržišta, kako bi se mogle provoditi mjere propisane Zajedničkom organizacijom tržišta Europske unije.

Tržišni cjenovni informacijski sustav u poljoprivredi (TISUP) je sustav centraliziranog, redovitog prikupljanja i obrade podataka o cijenama određenih poljoprivrednih proizvoda te raspodjele dobivenih, relevantnih, tržišnih obavijesti tržišnim sudionicima. Tijekom 2010. i 2011. godine uspostavljen je sustav upravljanja kvalitetom (eng. *Quality Management System*), provedena je revizija sustava cjenovnog izvješćivanja od strane Samostalne službe za unutarnju reviziju Ministarstva te je dobiveno pozitivno revizijsko izvješće „Samoprocjena spremnosti i sposobnosti Tržišnog informacijskog sustava u poljoprivredi (TISUP-a) za izvješćivanje o cijenama poljoprivrednih proizvoda“, uspostavljeno je praćenje cijena poljoprivrednih proizvoda na domaćem reprezentativnom tržištu u skladu s regulativama EU slijedećih pet od dvanaest grupa proizvoda: goveđi trupovi, svježe sirovo mlijeko i mliječni proizvodi, žitarice i uljarice, šećer i agrarni inputi (hrana za životinje). U 2012. godini planira se uspostava praćenja cijena za nove dvije grupe proizvoda.

1.5.2 Istraživanja u poljoprivredi

Poticanje strateških poljoprivrednih istraživanja kroz Vijeće za istraživanja u poljoprivredi (VIP) ima za cilj primjenjivost rezultata istraživanja na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima čime se omogućuje konkurentnija poljoprivredna proizvodnja. Kroz program se potiče sudjelovanje samih poljoprivrednih proizvođača u postavljanju prioriteta istraživanja, provedbi istraživanja i financiranju istraživanja kako bi nova znanja imala najučinkovitiju primjenu. Također VIP sudjeluje u promicanju znanstveno – izdavačke djelatnosti sufinanciranjem troškova izdavanja knjiga iz područja poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (eng. FADN - *Farm Accountancy Data Network*) obuhvaća provedbu godišnjeg istraživanja (FADN istraživanja) o strukturi, proizvodnji, prihodima i rashodima poljoprivrednih gospodarstava i jedini je instrument praćenja mjera poljoprivredne politike na mikroekonomskoj razini. Temeljem uzorka poljoprivrednih gospodarstava (uzimajući u obzir regionalni aspekt, aspekt veličine gospodarstva i vrste proizvodnje), svake se godine putem godišnjeg FADN istraživanja prikupljaju podaci iz kojih se izračunavaju strukturni i ekonomski pokazatelji vezani uz poljoprivredu.

Kao tijelo odgovorno za provedbu FADN istraživanja, Hrvatska poljoprivredna komora je organizirala pilot projekt FADN istraživanja na uzorku od 71 poljoprivrednog gospodarstva u 2008. godini te na uzorku od 211 PG-a u 2009. godini FADN istraživanjem u 2010. godini obuhvaćena su 402 PG-a u uzorku za čitavo područje RH.

FADN pilot istraživanje u 2011. godini provedeno je u razdoblju od 1. ožujka do 1. rujna 2011. Prikupljeni su podaci za 2010. knjigovodstvenu godinu na uzorku od 510 PG-a od planiranih 520. Istraživanje u 2012. godini započelo je 1. veljače i prikupljat će se podaci za 2011. knjigovodstvenu godinu na planiranom uzorku od 777 PG-a na čitavom području Hrvatske.

1.5.3. Usmjeravanje trženja ribarskih proizvoda kroz veletržnice ribom

Veletržnice ribom predstavljaju važan segment uređenog tržišta ribom i ribljim proizvodima, čija je učinkovita organizacija neophodna za opstojnost i konkurentnost hrvatskog ribarstva na budućem zajedničkom tržištu EU. Prednosti prodaje ribe putem veletržnice su brojne: ribaru jamči prodaju njegova ulova, bolju tj. realnu cijenu njegovih proizvoda (koji se samostalnim nastupom na tržištu nerijetko prodaju po preniskoj cijeni) te mu omogućava bržu naplatu prodane ribe. Kroz stalni veterinarsko-zdravstveni nadzor osigurava se kvaliteta proizvoda, štiti se zdravlje potrošača, poboljšava se evidencija ulova i uzgoja, te konačno stvara se solidna osnova za planiranje i daljnji razvoj ribarskog sektora u Republici Hrvatskoj. Sve ovo odvija se na jednom mjestu što znatno olakšava trgovanje ribom s aspekta i proizvođača (ribara) i kupaca, a državi omogućava učinkovitu kontrolu. Veletržnice ribom u Republici Hrvatskoj su još u začetcima, izgrađene su i opremljene tek dvije dok je trenutno u funkciji samo jedna. U osnivanje i upravljanje veletržnicom aktivno su se, uz državu, uključile lokalna uprava i samouprava te ribarske zadruge. Ulaganjima u osnivanje te početak rada veletržnica stvaraju se temelji za funkcioniranje ribarskih veletržnica, te uključivanjem ribarskih zadruga i lokalne uprave i samouprave osigurati će se njihov učinkovit rad.

Realno je za očekivati da će veletržnice ribom u RH zaživjeti tek kada RH postane jedna od članica EU.

1.5.4. Poticanje udruživanja u ribarskom sektoru

Zbog specifičnosti sektora ribarstva u Republici Hrvatskoj, MP na poseban način prepoznaje ribarske zadruge kao dionike u provedbi politike ribarstva i organizaciji tržišta ribom. Stoga su se u posljednje dvije godine intenzivirale aktivnosti vezane za jačanje postojećih ribarskih zadruga i osnivanje novih. Zadruge danas većinom funkcioniraju na način da otkupljuju ulov svojih članova, čime je ribaru – članu zadruge – osiguran plasman ribe uz postizanje što veće cijene njihovog proizvoda. Nadalje, osim što zadruge ribaru osigurava tržište za njegove proizvode, raspolaže logistikom i infrastrukturom koja većinom nije dostupna pojedincu – kamion za prijevoz ribe, skladišni kapaciteti, hladnjače, ledomati, kašete i sve ostalo što je nužno za očuvanje kvalitete ovog lako kvarljivog proizvoda. Ovime se osigurava brža komunikacija od ostvarivanja ulova do kupca, a u konačnici i potrošača, te se osigurava očuvanje visoke kvalitete proizvoda, a time i bolja cijena za ribara.

Danas u Republici Hrvatskoj postoji 10-ak zadruga u sektoru ribarstva, više ili manje dobro organiziranih. MP je u 2010. godini propisalo Pravilnik o ribarskim zadrugama kojim omogućava priznavanje ribarskih zadruga prema točno određenim kriterijima. Cilj priznavanja je prepoznavanje i poticanje rada onih ribarskih zadruga kod kojih postoji interes i inicijativa udruživanja, preuzimanja obveza i prava kako bi s vremenom postali punopravni partner državi u uređenju tržišta i upravljanju resursima. Samo zadruge priznate od strane MP kao ribarske, mogu biti korisnici potpora s ciljem poticanja njihova osnivanja, rada i razvoja. Za očekivati je da će kroz sljedeće tri godine uspješno funkcionirati 15-ak ribarskih zadruga što bi predstavljao velik uspjeh u sektoru ribarstva.

Funkcionalne ribarske zadruge predstavljaju dobar temelj za prerastanje u organizacije proizvođača u ribarstvu. Organizacije proizvođača, kako ih definira Zajednička ribarstvena politika (ZRP) Europske unije, predstavljaju osnovni mehanizam provođenja tržišne politike u ribarstvu. Organizacije proizvođača kao osnovni zadatak imaju izravno upravljanje resursima s ciljem stabiliziranja ponude i potražnje na tržištu, te svojim planovima rada one samostalno (sukladno zakonodavnom okviru) donose pravila o načinu i količini ulova svojih članova. Ovime se postiže stabilizacija cijena i osigurava bolji položaj članova organizacije na tržištu. Postoje segmenti ZRP-a koji se u EU provode isključivo kroz organizacije proizvođača, te je poticanje ustroja organizacija proizvođača jedan od strateških ciljeva MP. Trenutno ne postoji ni jedna organizacija proizvođača u ribarstvu, dok je za pretpostaviti da će se tek danom stupanja RH u EU, stvoriti kompletni uvjeti za uspostavu i priznavanje organizacija proizvođača u RH (edukacije ribara, izrada dokumentacije od strane potencijalnih OP).

1.5.5. Potpora jačanju konkurentnosti prehrambene industrije na tržištu

U dijelu aktivnosti vezanih uz jačanje konkurentnosti hrvatske poljoprivredno-prehrambeno prerađivačke industrije na tržištu, MP će provoditi sljedeće mjere:

- kontinuirano usklađivanje propisa o kakvoći i zdravstvenoj ispravnosti hrane s pravnom stečevinom EU,
- poboljšanje i standardiziranje kontrolnih aktivnosti te edukacija kontrolora nadležnih za kakvoću i zdravstvenu ispravnost hrane
- provođenje programa marketinške potpore uključujući potpore za sustav zaštite autohtonih prehrambenih proizvoda,
- modernizacija tehnoloških procesa i uvođenja novih tehnologija
- provođenje horizontalnih mjera potpore prehrambenoj industriji, poglavito malim i srednjim poduzetnicima
- usklađivanje sa zahtjevima zaštite okoliša za prehrambeno – prerađivačku industriju.

Na način da se za razvoj sektora prehrambeno - prerađivačke industrije i jačanje njegove konkurentnosti osiguraju financijska sredstva potpore mjerama namijenjenim sufinanciranju prihvatljivih troškova u projektima i promotivnim mjerama.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
1.5.1. Uspostava mehanizama uređenja tržišta	1.5.1.1. Povećanje broja sektora obuhvaćenih interventnim mjerama	Provedba interventnih mjera je do donošenja Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda bila uređena samo za žitarice. Za sve ostale proizvode, u slučaju poremećaja na tržištu, intervencija se provodila <i>ad hoc</i> odlukama Vlade Republike Hrvatske.	Broj	1	MP	3	8	8	8	8
	1.5.1.2. Povećanje broja sektora s proizvođačkim organizacijam	Odobranje proizvođačkih organizacija s obzirom da se u EU potpore u nekim sektorima (npr.	Broj	0	MP	1	2	2	2	2

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	a	voće i povrće) mogu koristiti jedino preko proizvođačkih organizacija.								
	1.5.1.3. Povećanje broja sektora obuhvaćenih praćenjem cijena u TISUP-u	Uvjet i 'okidač' za pokretanje interventnih mjera	Broj sektora	0	MP	4	7	12	12	12
1.5.2 Istraživanja u poljoprivredi	1.5.2.1. Povećanje broja sufinanciranih istraživanja	Prijenos znanja sa znanstvenih institucija na obiteljska poljoprivredna gospodarstva	Broj	195	MP	205	215	230	240	240
1.5.2 Istraživanja u poljoprivredi	1.5.2.2 Povećanje uzorka i dostizanje reprezentativnog uzorka istraživanja za	Reprezentativni uzorak poljoprivrednih gospodarstava uključenih u FADN istraživanje	Broj	200	MP, HZPS	500	1.000	1.000	1.000	1.000

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	FADN	omogućuje dobivanje kvalitetnijih podataka za mikroekonomske analize.								
1.5.3 Usmjeravanje trženja ribarskih proizvoda kroz veletržnice ribom	1.5.3.1 Povećanje prometa ribom kroz veletržnice ribom	Postojanje dostatne infrastrukture i učinkovito funkcioniranje veletržnica	%	1%	MP	5%	5%	10%	20	20
1.5.4. Poticanje udruživanja u ribarskom sektoru	1.5.4.1. Povećanje broja priznatih ribarskih zadruga	Priznavanje ribarskih zadruga kao sudionika u provedbi tržišnih mjera u ribarstvu	Broj	0	MP	5	10	12	15	18
	1.5.4.2 Povećanje broja priznatih organizacija proizvođača u ribarstvu	Organizacije proizvođača jedini su korisnici tržišnih mehanizama (intervencija) danom ulaska RH u EU.	Broj	0	MP	0	0	2	3	4

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	1.5.4.3. Veći udio gospodarskih ribara udružen u ribarske zadruge ili organizacije proizvođača u odnosu na ukupan broj ribara	Organizirani oblici rada i nastupa na tržištu preduvjet su uspješnog razvoja sektora na jedinstvenom tržištu EU	%	10%	MP	15%	20%	25%	30%	40%
1.5.5 Potpora jačanju konkurentnosti prehrambene industrije na tržištu	1.5.5.1 Povećanje udjela prehrambene prerađivačke industrije u ukupnom BDP	Konkurentna prehrambeno – prerađivačku industrija na domaćem tržištu i tržištu regije	%	3%	MP	4%	5%	6%	7%	8%

Opći cilj 1. Konkurentan i održiv poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sektor

Pokazatelji učinka:

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015)
1.1. Okupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta	Povećanje prosječne veličine korištene poljoprivredne površine posjeda OPG	Okupljeni posjed omogućuje racionalnije korištenje proizvodnih resursa.	ha	5,3	MP	6	6,5	7	8	8
1.2. Prilagodba sustava potpora poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sustavu EU	Povećanje dohotka poljoprivrednika i ribara	Usklađenost sustava potpora u poljoprivredi i ribarstvu s EU omogućit će što veću iskorisćenost sredstava iz EU fondova, odnosno povećanje dohotka poljoprivrednih proizvođača i ribara. Usporedbom raspoloživih sredstava između godina	INDEKS	100	MP	105	120	140	145	145

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015)
		dobiven indeks za mjerenje ovog indikatora.								
1.3. Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu	Očuvanje ili povećanje ulova na jedinicu ribolovnog napora	Ulov po jedinici ribolovnog napora iskazuje podjednako mogućnost ulova (posljedično i rentabilnost djelatnosti) kao i stanje samog resursa. Obzirom na razlike vrijednosti u različitim segmentima flote, usporedba vrijednosti između godina daje indeks kojim se može mjeriti kretanje ovog indikatora	INDEKS	100	MP	101	102	103	104	105

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
1.4. Prilagodba i modernizacija proizvodnih sustava poljoprivredne proizvodnje i ribarstva standardima EU vezanim za higijenu, dobrobit životinja, sigurnost na radu, uvjete zaštite okoliša te restrukturiranja proizvodnje	Povećanje udjela proizvoda s dodanom vrijednošću u ukupnoj proizvodnji u akvakulturi i riboprerađivačkoj industriji	Prerada osigurava dodavanje vrijednosti proizvodima ribarstva, povećava zaposlenost u ruralnim sredinama i osigurava njihovu samoopstojnost, pri čemu proizvodi veće dodane vrijednosti imaju i značajniju ulogu u osiguranju budućnosti ove industrije	%	7%	MP	10%	15%	18%	20%	20
1.5. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih i	Količina poljoprivrednih proizvoda/ulova plasirana na tržište preko nekog oblika	Objedinjavanje ponude jamči bolje tržišne uvjete za proizvođače te sljedivost i zaštitu potrošača, a	%	5	MP	10	15	20	25	27

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015)
ribarskih proizvoda	udruživanja u odnosu na ukupnu proizvodnju/ulov plasiran na tržište po segmentima proizvodnje/ulova	veći broj certificiranih i autohtonih proizvoda osigurava prepoznatljivost domaće proizvodnje.								

Opći cilj 2. Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača

Ozbiljne bolesti koje se prenose hranom ili potječu od hrane ili hrane za životinje, životinja ili bilja zabilježene su na svakom kontinentu u prošlom desetljeću i tako ukazuju na javno zdravstveni i društveni značaj tih bolesti što je rezultiralo sve većom zabrinutosti potrošača. Ove bolesti ne samo da značajno utječu na zdravlje i dobrobit ljudi, životinja i bilja, već imaju i ekonomske posljedice budući da predstavljaju opterećenje za zdravstveni sustav i značajno smanjuju ekonomsku produktivnost.

Zbog sve većeg broja bolesti i kriza u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, te zdravlja životinja i zdravstvene zaštite bilja, globalizacije i liberalizacije tržišta, raznolikog izbora hrane te sve većih zahtjeva potrošača uveden je integrirani pristup sigurnosti hrane čiji je cilj osiguranje visoke razine sigurnosti hrane i hrane za životinje a u svrhu zaštite zdravlja ljudi, životinja te zdravstvene zaštite bilja te zaštite interesa potrošača.

Zbog velikog izbora hrane različitih nutritivnih karakteristika kao i cjenovnih razreda

uočava se također problem nepravilne prehrane i bolesti koje su posljedica toga. Prosječnim dnevnim unosom hrane često se ne osiguravaju dovoljne količine hranjivih tvari neophodnih za održavanje fizioloških funkcija organizma i zdravlja. Ispravnim informiranjem potrošača o hrani obveznim navođenjem nutritivnih vrijednosti hrane i visokim zahtjevima kakvoće za određenu kategoriju hrane postiže se podizanje svijesti potrošača o važnosti pravilne prehrane.

Republika Hrvatska je preuzela pravnu stečevinu Europske Unije u Poglavlju 12. – Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika i poglavlja 11. – Politika kvalitete, a zakonodavni okvir je postavljen donošenjem Zakona o hrani (NN br. 46/07, 84/08, 55/11). Uveden je integrirani pristup sigurnosti hrane „od farme do vilice” s ciljem osiguranja visoke razine sigurnosti i kakvoće hrane, zdravlja i zaštite životinja te zdravstvene zaštite bilja kroz sve faze proizvodnje hrane, počevši od polja, odnosno farme, pa sve do hrane na stolu za krajnjeg potrošača. Subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje imaju primarnu odgovornost za hranu u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije koje su pod njihovom kontrolom. Poštujući načelo sljedivosti, proizvođači, prerađivači ili uvoznici, moraju osigurati da se sva hrana, hrana za životinje i sastojci hrane mogu pratiti kroz sve faze proizvodnje te da je hrana na tržištu propisno označena.

Stoga je opći cilj definiran kao zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača a proizlazi iz Zakona o hrani. Opći cilj je u skladu s mjerilima za zatvaranje pregovora s Europskom unijom u Poglavlju 12 i 11.

Zbog interesa potrošača da konzumiraju proizvode određenih zahtjeva kakvoće Republika Hrvatska je donijela niz vertikalnih nacionalnih propisa za određene kategorije hrane koji se odnose na proizvode proizvedene na području Republike Hrvatske.

Posebni cilj 2.1. Unapređenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje

Sustav sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje uključuje nadležno tijelo odnosno MINPO, tijela nadležna za provođenje službenih kontrola hrane i hrane za životinje (MINPO, MZ, DI) te druge institucije u Republici Hrvatskoj (kontrolna tijela, službeni i referentni laboratoriji, Hrvatska agencija za hranu). U navedenom sustavu, MINPO je određeno kao nadležno tijelo odnosno središnje tijelo državne uprave nadležno za sigurnost, higijenu i kakvoću hrane i hrane za životinje te predstavlja nacionalnu kontakt točku prema Europskoj komisiji u području sigurnosti hrane i hrane za životinje. MINPO je kao nadležno tijelo odgovorno za razvoj politike u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje, organizaciju službenih kontrola te za osiguranje učinkovite i djelotvorne koordinacije svih aktivnosti, a osobito aktivnosti službenih kontrola, između svih tijela i institucija u RH uključenih u sustav sigurnosti hrane i hrane za životinje.

U svrhu zaštite zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštite interesa potrošača potrebno je unaprijediti sustav sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje. Unaprjeđenjem navedenog sustava povećati će se učinkovitost koordinacije od strane MINPO, učinkovitost suradnje, komunikacije i izvješćivanja, razmjene informacija i podataka između svih tijela i institucija, kao i komunikacija sa javnosti po pitanju sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje.

Unaprjeđenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje u narednom trogodišnjem razdoblju MINPO će ostvariti unaprjeđenjem upravljanja incidentima u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, uspostavom sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje za potrebe službenih kontrola te komunikacijom sa javnosti i jačanjem svijesti javnosti o sigurnosti i kakvoći hrane .

Način ostvarivanja postavljenog cilja:

2.1.1. Unaprjeđenje upravljanja incidentima

Incident je okolnost ili događaj koji se odnosi na prepoznavanje opasnosti koja predstavlja rizik za zdravlje ljudi i/ili životinja te se može smatrati:

- događajem koji potencijalno može imati štetan utjecaj na zdravlje ljudi i/ili životinja kao rezultat konzumacije hrane odnosno hrane za životinje;
- otkrivanjem kontaminirane hrane odnosno hrane za životinje čija konzumacija može uzrokovati pojavu bolesti ljudi i/ili životinja;
- otkrivanjem ozbiljne bolesti ljudi i/ili životinja koja može biti povezana s konzumacijom hrane odnosno hrane za životinje;
- utvrđivanjem neudovoljavanja zahtjevima higijene, propisanim propisima o hrani i hrani za životinje, kod subjekata u poslovanju s hranom odnosno hranom za životinje do one mjere da predstavlja opasnost za zdravlje ljudi i/ili životinja;
- utvrđivanjem poslovanja s hranom odnosno hranom za životinje nesukladnog s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje, a koje može predstavljati opasnost za zdravlje ljudi i/ili životinja;
- biološkom, kemijskom ili fizikalnom kontaminacijom hrane odnosno hrane za životinje.

Upravljanje incidentima je stoga pojam koji opisuje aktivnosti organizacije sustava od utvrđivanja opasnosti, klasifikacije incidenta, utvrđivanja razloga nastanka incidenta te poduzimanje mjera za sprečavanje incidenta. Po opsegu mogu se klasificirati kao mali, srednji i veliki. Mali je onaj incident koji ima lokalizirani učinak te je bez ili s nekoliko implikacija vezano za sigurnost hrane ili hrane za životinje. Srednji incident uključuje dokaz bolesti (npr. trovanje hranom), utjecaj na osjetljive skupine ljudi (djeca, trudnice ili osobe starije životne dobi), kršenje propisanih graničnih vrijednosti (npr. za mikotoksine) te vjerojatnost da će javnost ili mediji pokazati interes. Veliki incident je ozbiljan incident: ima potencijal uzrokovanja smrtnosti, ozbiljne bolesti; uključuje veliki broj proizvoda; za upravljanje je potrebna visoka razina sredstava; rasprostranjen je i postoji vjerojatnost da će uzrokovati veliki interes javnosti i medija.

Veliki incident smatra se krizom u području sigurnosti hrane ili hrane za životinje.

Kao sredstvo komuniciranja u upravljanju incidentima koristi se sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (eng. *Rapid Alert System for Food and Feed - RASFF*).

Iz navedenog razloga je potrebno unaprijediti RASFF sustav i osigurati sredstva za upravljanje incidentima proglašenim krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje.

Unapređenje RASFF-a

RASSF je mrežni sustav izvještavanja o hrani odnosno hrani za životinje koja predstavlja izravan ili neizravan rizik za zdravlje ljudi, a koji je ključan instrument za osiguranje sigurnosti hrane i hrane za životinje u Europi. Razmjena informacija kroz RASFF sustav pomaže državama članicama (EU, EEA) da djeluju brže i koordinirano kao odgovor na zdravstvene prijetnje koje potječu od hrane ili hrane za životinje. Kako bi RASFF sustav učinkovito funkcionirao potrebno je da svaka država članica RASFF sustava uspostavi učinkovit sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje na nacionalnoj razini. Osim toga sve članice RASFF sustava moraju uspostaviti sustav koji je u funkciji svih 7 dana u tjednu i 24 sata na dan kako bi se osiguralo pravovremeno poduzimanje kontrolnih aktivnosti i mjera.

DG SANCO EK koji je zadužen za koordinaciju RASFF sustava razvija i implementira informatičku aplikaciju iRASFF. Do kraja 2012. godine predviđa se potpuna implementacija spomenute aplikacije u svrhu komunikacije u RASFF sustavu.

MINPO je odgovorno za upravljanje i koordiniranje HR RASFF sustavom te je određeno za nacionalnu kontakt točku za RASFF prema Europskoj Komisiji.

MINPO je uspostavilo sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje na nacionalnoj razini odnosno razini Republike Hrvatske (HR RASFF). Tijela nadležna za provođenje službenih kontrola (MINPO, MZ i DI) poduzimaju kontrolne aktivnosti i mjere na temelju RASFF obavijesti zaprimljenih od strane Europske komisije ili iz nacionalnog sustava brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje.

Danom ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, RH će postati punopravna članica RASFF sustava, te je obvezna osigurati učinkovito i promptno funkcioniranje RASFF sustava.

Zbog obveze dostupnosti 24 sata dnevno 7 dana u tjednu, organizacije pasivnog dežurstva unutar nacionalne kontakt točke te očekivanog povećanja broja obavijesti u RASFF sustavu nakon pristupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju, potrebno je zaposliti dovoljan broj službenika, a koji je predviđen Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu MINPO. Za učinkovit rad nacionalne kontakt točke potrebno je osigurati sredstva za dodatnu uredsko – informatičko - komunikacijsku opremu (hardverske memorije, fotokopirni aparat, telefax uređaj, skener).

S ciljem brže i sigurnije komunikacije nacionalna kontakt točka MINPO razvija računalnu aplikaciju ICT HR RASFF. U sljedećem trogodišnjem razdoblju je potrebno osigurati sredstva za održavanje i unapređenje ICT HR RASFF kako bi bio što je više moguće prilagođen iRASFF-u. Također, u cilju implementacije sustava potrebno je osigurati sredstva za edukacije. Nužno je educirati sve osobe uključene u sustav o samom radu sa spomenutom ICT HR RASFF aplikacijom ali i nastaviti započete edukacije osoba ovlaštenih za provođenje službenih kontrola o HR RASFF sustavu.

U provedbi ovih aktivnosti, osim MINPO moraju sudjelovati i ostale kontakt točke u nacionalnom sustavu brzog uzbunjivanja.

Unapređenjem funkcioniranja HR RASFF sustava pravovremeno će se poduzimati aktivnosti i mjere te će se tako povećati učinkovitost organizacije službenih kontrola i cjelokupnog sustava sigurnosti hrane i hrane za životinje, a posljedično će se povećati i razina zaštite zdravlja ljudi sprječavanjem pojave bolesti ili širenja bolesti koje potječu od hrane ili hrane za životinje.

Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje

Sa ciljem prevencije, eliminacije ili smanjenja rizika za zdravlje ljudi na prihvatljivu razinu na učinkovit i brz način te osiguranja da se krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje upravlja učinkovito i brzo kako bi se eliminirao ili smanjio rizik za zdravlje ljudi MINPO će do kraja 2012. godine izraditi Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje. Plan pruža smjernice svim odgovornim tijelima kako bi se u slučaju krize u

području sigurnosti hrane ili hrane za životinje mogle poduzeti efikasne i brze aktivnosti i mjere te definira tim koji će upravljati kriznim situacijama u slučaju njihovog nastanka. U svrhu učinkovitog rada tima i upravljanja krizom potrebno je osigurati sredstva za komunikaciju unutar tima te za provedbu mjera tijekom upravljanja krizom, a sve u cilju suzbijanja krize.

2.1.2. Uspostava sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje

MINPO je nadležno za ovlašćivanje i osiguranje potrebnog broja službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje koji su nužni za učinkovito funkcioniranje sustava službenih kontrola. Da bi laboratoriji bili ovlašteni kao službeni ili referentni moraju biti akreditirani u skladu s hrvatskim normama odnosno prema normi HRN EN ISO/IEC 17025. Akreditacija prema normi HRN EN ISO/IEC 17025 znači potvrdu provođenja analiza po najvišim standardima, kao i da je akreditirani laboratorij po tehničkoj i kadrovskoj osposobljenosti međunarodno prepoznatljiv i ravnopravan s drugim EU laboratorijima koji posjeduju akreditaciju za isto područje ispitivanja. Stoga je važno da laboratorij može dokazati osposobljenost za svoj rad, a upravo je akreditacija priznanje da laboratorij raspolaže s adekvatnom opremom odnosno udovoljava najvišim tehničkim standardima. Akreditacija potvrđuje vjerodostojnost provedenih ispitivanja i točnost dobivenih rezultata.

U svrhu uspostave sustava službenih i referentnih laboratorija, MINPO će u sljedećem trogodišnjem razdoblju izraditi analizu postojećeg stanja s ciljem utvrđivanja potrebnog broja službenih i referentnih laboratorija, te sufinancirati opremanje službenih laboratorija za one analize koje trenutno u RH niti jedan laboratorij nije u mogućnosti provesti, a bitne su za uspostavu sustava službenih kontrola.

U istom razdoblju RH će uspostaviti sustav referentnih laboratorija za sva područja kako je propisano europskim te preuzeto hrvatskim zakonodavstvom. Budući da se referentnim laboratorijima postavljaju određene obveze i zadaci koji zahtijevaju određena financijska ulaganja, potrebno je osigurati sredstva za njihovo financiranje u dijelu propisanih im obveza i zadataka. Uspostavom sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje povećati će se učinkovitost službenih kontrola a time i sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje.

2.1.3. Komunikacija s javnosti i jačanje svijesti javnosti

MINPO kao nadležno tijelo prepoznaje važnost komunikacije o riziku koji potječu od hrane ili hrane za životinje. Dobra komunikacija između svih zainteresiranih strana će rezultirati korisnim dijalogom između MINPO i potrošača, industrije i proizvođača u analizi rizika i omogućiti njihovo sudjelovanje u procesu zaštite zdravlja ljudi. Također će se povećati razmjena informacija i edukacija potrošača s ciljem poboljšanja prakse osiguranja sigurnosti hrane, jačanje svijesti javnosti te kroz obvezno nutritivno označavanje sveukupno poboljšanje prehrambenih navika.

U svrhu unapređenja komunikacije s javnosti i jačanje svijesti javnosti o sigurnosti hrane u sljedećem trogodišnjem razdoblju MINPO će provoditi aktivnosti koje se odnose na informiranje javnosti o pitanjima sigurnosti i kakvoće hrane a koje se odnose na izradu i provedbu komunikacijske strategije za informiranje i educiranje javnosti, aktivnosti promidžbe te izradi i distribucije publikacija (brošure, leci i sl.).

Unapređenjem komunikacije s javnosti, uključujući obavješćivanje javnosti o rizicima koji potječu od hrane i nepravilne prehrane, povećati će se svijest javnosti o važnosti sigurnosti i kakvoće hrane te spriječiti pojava ili širenje bolesti koje potječu od hrane ili hrane za životinje te će se tako povećati učinkovitost sustava sigurnost hrane i hrane za životinje.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
2.1.1. Unapređenje upravljanja incidentima	2.1.1.1. Povećanje broja educiranih osoba koje sudjeluju u HR RASFF sustavu	Povećanjem broja educiranih osoba koje sudjeluju u HR RASFF sustavu će se propisno i kvalitetno poduzimati potrebne aktivnosti i mjere u svrhu zaštite zdravlja ljudi	Broj	0	MINPO	100	150	200	250	300
	2.1.1.3. Jačanje kadrovske strukture u skladu sa Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu MINPO	Zbog obveze dostupnosti 24 sata dnevno 7 dana u tjednu, organizacije pasivnog dežurstva unutar NKT potrebno je zaposliti	Broj	2	MINPO	2	4	5	5	5

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
		dovoljan broj službenika								
2.1.2. Uspostava sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje	2.1.2.1. Izrađena analiza postojećeg stanja laboratorija za hranu i hranu za životinje	U svrhu utvrđivanja potrebnog broja službenih i referentnih laboratorija za službene kontrole hrane i hrane za životinje potrebno je izraditi analizu postojećeg stanja laboratorija			MINPO	Početak izrade analize postojećeg stanja laboratorija za hranu i hranu za životinje	Izrađena analiza postojećeg stanja laboratorija za hranu i hranu za životinje			
	2.1.2.2. Povećanje broja sufinanciranja opremanja laboratorija za hranu i hranu za	Aдекватnim opremanjem laboratorija za hranu i hranu za životinje isti mogu biti akreditirani	Broj	0	MP	-	-	3	5	7

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	životinje sukladno normi HRN EN ISO/IEC 17025	sukladno normi HRN EN ISO/IEC 17025								
2.1.3. Komunikacija s javnosti i jačanje svijesti javnosti	2.1.3.1. Broj informiranja javnosti putem publikacija i web stranica	Informiranje m javnosti o rizicima koji potječu od hrane povećati će se svijest javnosti o važnosti sigurnosti hrane te spriječiti pojava bolesti ili širenje bolesti koje potječu hranom	Broj	0	MP	-	5	10	15	20

Posebni cilj 2.2. Učinkovita organizacija službenih kontrola u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje, zdravlja i zaštite životinja

Uspostava sustava službenih kontrola, usklađenog sa sustavom službenih kontrola u Europskoj uniji, u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje aktivnost je i mjerilo koje se moralo ispuniti u cilju zatvaranja pregovora u poglavlju 12.- Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor. Službene kontrole moraju se provoditi u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane ili hrane za životinje, te na životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla. Kvalitetnim provođenjem službenih kontrola hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje putem educiranih osoba ovlaštenih za provođenje službenih kontrola potrebno je verificirati postupanje sukladno propisima o hrani te hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja, osiguravajući zdravstvenu ispravnost, higijenu i kakvoću hrane i hrane za životinje odnosno sigurnost hrane. Učinkovita organizacija službenih kontrola koja se provodi i u objektima u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla dovodi do unaprjeđenja objekata u poslovanju s hranom, poduzimanjem mjera u cilju otklanjanja nesukladnosti odnosno nedostataka, osiguravajući stavljanje na tržište sigurne hrane te time zaštitu zdravlja ljudi, životinja i interesa potrošača.

Način ostvarivanja:

2.2.1. Unaprjeđenje provođenja službenih kontrola sukladno planu kontrola

Službene kontrole hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje provode službeni veterinari, a zbog nedovoljnog broja službenih veterinara (državnih službenika), provođenje službenih kontrola povjereno je ovlaštenim veterinarima kontrolnih tijela. Ni službeni veterinari, a ni ovlašteni veterinari nisu odgovarajuće osposobljeni za kvalitetno provođenje službenih kontrola. Stoga je radi unaprjeđenja odnosno kvalitete provođenja službenih kontrola nužno organizirati treninge putem kojih će se osobe ovlaštene za provođenje službenih kontrola educirati za učinkovito provođenje službenih kontrola. Isto tako, da bi službene kontrole bile učinkovite moraju se provoditi redovito, na temelju analize rizika i s odgovarajućom učestalosti, prema planu kontrola te se njima omogućuje pravovremeno utvrđivanje nesukladnosti u objektima u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla i hranom za životinje uz poduzimanje mjera radi otklanjanja nesukladnosti, osiguravajući sigurnost i kakvoću hrane te unaprjeđenje objekata. Službene kontrole provode se i u međunarodnom prometu radi stavljanja na tržište RH zdravstveno ispravne odnosno sigurne hrane.

2.2.2. Plan uzorkovanja hrane u svrhu mikrobiološkog ispitivanja

Nacionalni plan uzorkovanja hrane u svrhu mikrobiološkog ispitivanja je također dio službenih kontrola kojeg je svaka zemlja obvezna uspostaviti. Cilj takvog plana je osiguranje zdrave hrane ali je istovremeno i alat kojim se provjerava jesu li postignuti ciljevi planova samokontrole uspostavljenih od strane subjekata u poslovanju s hranom u odnosu na obvezne mikrobiološke kriterije propisane Pravilnikom o mikrobiološkim kriterijima za hranu (NN br. 74/08, 156/08, 89/10, 153/11) a koji je usklađen s relevantnim EU propisima. Plan ima također za cilj utvrditi mikrobiološki status hrane u cijelom proizvodnom lancu: od proizvodnog objekta do hrane na tržištu. Na taj način bi se dobili relevantni podaci u odnosu na zdravstvenu ispravnost hrane na hrvatskom tržištu i postoji li rizik za zdravlje ljude u odnosu na hranu koju konzumiraju. Ovim planom bila obuhvaćena sva hrane bez obzira na podrijetlo. Također, plan bi bio jedan od segmenata službenih kontrola u području sigurnosti hrane, temeljem kojeg bi nadležne inspekcije, tamo gdje je potrebno poduzimale daljnje mjere u cilju zaštite zdravlja stanovništva.

Plan bi sukladno nadležnostima provodile veterinarska inspekcija MINPO i sanitarna inspekcija MZ i za njegovo je provođenje potrebno osigurati financijska sredstva.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedini	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
2.2.1. Unaprjeđenje provođenja službenih kontrola sukladno planu kontrola	2.2.1.1. Povećanje broja educiranih osoba ovlaštenih za provođenje službenih kontrola hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje	Edukacijom osoba ovlaštenih za provođenje službenih kontrola poboljšat će se učinkovitost/kvaliteta službenih kontrola hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje	Broj	30	MP	380	450	580	611	615
	2.2.1.2. Povećanje broja sukladnih objekata (kategorija 1.)/unaprjeđenja objekata	Povećanjem broja sukladnih objekata (kategorija 1.) u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla osigurava se stavljanje na tržište zdravstveno ispravne hrane	Broj	617	MP	727	780	800	830	850

		odnosno sigurnost hrane te time zaštita zdravlja ljudi i zaštita interesa potrošača								
	2.2.1.3. Povećanje postotka utvrđenih/otkrivenih nesukladnih pošiljaka hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje pri uvozu	Povećanjem postotka utvrđenih/otkrivenih nesukladnih pošiljaka hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje pri uvozu osigurava se smanjenje broja zdravstveno neispravne odnosno nesukladne hrane na području RH	%	0,21	MP	0,42	0,42	0,50	0,55	0,60
2.2.2. Plan uzorkovanja hrane u svrhu mikrobiološkog ispitivanja	2.2.2.1. Uspostavljenje jedinstvenih službenih kontrola u odnosu na mikrobiološko ispitivanje hrane	Utvrđivanje mikrobiološkog statusa hrane u RH u cijelom proizvodnom lancu: od proizvodnog objekta do hrane na tržištu, bez obzira na podrijetlo hrane (životinjsko /biljno)			MINP O	-	Izrađen jedinstveni Plan uzorkovanja hrane u svrhu mikrobiološkog ispitivanja	Plan uzorkovanja hrane u svrhu mikrobiološkog ispitivanja proveden		-

Posebni cilj 2.3. Djelotvorna zaštita zdravlja ljudi i životinja, dobrobiti životinja, veterinarska zaštita okoliša

Strategija kojom se učinkovito smanjuje pojava zaraznih bolesti životinja, usklađena je sa strategijom Europske unije (EU) „*Prevention is better than cure*”. Sprječavanjem pojave zaraznih bolesti, znatno se umanjuje sociološko-ekonomski učinak kojeg suzbijanje zaraznih bolesti može imati na posjednike, na dobrobit životinja i državni proračun. Cilj je osigurati provedbu preventivnih mjera, nadziranje, kontrolu iskorjenjivanje i potvrđivanje statusa bolesti u zemlji, kao i istraživanje u svrhu smanjenja broja novih slučajeva zaraznih bolesti, i konačno smanjiti negativne učinke izbijanja zaraznih bolesti životinja.

Također takva strategija u zdravlju životinja objedinjuje i javno zdravstvo, sigurnost hrane, dobrobit životinja, te održivi razvoj i istraživanje.

Prioriteti moraju biti razmotreni na način da se osiguraju sredstva i izvori u područjima od najveće koristi za građane Republike Hrvatske.

Očekivani rezultati ovakve strategije moraju biti mjerljivi, snažni i učinkoviti.

U svrhu zaštite zdravlja životinja, a posebice od pojave opasnih zaraznih i nametničkih bolesti koje su zajedničke ljudima i životinjama – zoonoza, kao i zaraznih bolesti životinja čijom bi pojavom bila prouzročena velika ekonomska šteta, Ministar svake godine na osnovi Zakona o veterinarstvu, donosi Naredbu o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u tekućoj godini, kojom se određuje način praćenja, nadziranja i kontrole određenih bolesti. Usklađivanjem nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU postavljeni novi ciljevi i zadaće. Osobita pozornost usmjerena je kontroli i iskorjenjivanju zaraznih bolesti i stjecanju statusa stada službeno slobodnih od određenih zaraznih bolesti, a sve u cilju osiguranja konkurentnosti živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla na tržištu Europske unije.

Završetkom procesa registracije svih farmi, te registracije životinja i prometa životinja kroz Jedinstveni registar, omogućeno je uvođenje sustava certificiranja stada s obzirom na zdravstveni status.

Certificiranjem statusa stada službeno slobodnog od određene bolesti životinja osigurava se najviši zdravstveni status stada odnosno države, promet bez ograničenja, te se dugoročno smanjuju izdaci iz državnog proračuna namijenjeni kontroli bolesti.

Za dodjelu statusa „službeno slobodno“ od zarazne bolesti potrebno je provesti odgovarajući Program dijagnostičkog pretraživanja.

U svrhu zaštite zdravlja ljudi, provodi se niz aktivnosti u okviru veterinarskog javnog zdravstva, odnosno veterinarske djelatnosti u obavljanju svih poslova koji izravno ili neizravno utječu na zaštitu zdravlja ljudi odnosno zaštitu javnog zdravlja.

Uspostavljeni su i ažurno se vode upisnici objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla, objekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi, objekata u poslovanju s hranom za životinje, objekata u poslovanju s veterinarsko-medicinskim proizvodima, koji predstavljaju osnovu za učinkovit sustav službenih kontrola u području sigurnosti hrane i hrane za životinje.

Redovito se izrađuju državni programi monitoringa rezidua i kakvoće mora i živih školjkaša čija provedba osigurava stavljanje na tržište zdravstveno ispravne hrane životinjskog podrijetla.

Izrađen je Nacionalni program unapređenja objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla i objekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi, koji ima za cilj u konačnici usklađenost svih objekata sa propisanim zahtjevima usklađenim sa standardima EU. Provođenjem Programa omogućuje se

subjektima u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla i s nusproizvodima sustavno usklađivanje ne dovodeći u pitanje sigurnost hrane koja se stavlja na tržište.

Postupanje s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi po veterinarsko – zdravstvenim načelima i načelima veterinarske zaštite okoliša podrazumijeva prihvata, sakupljanje, razvrstavanje prema stupnju rizičnosti (kategorije 1, 2 i 3), privremeno uskladištenje u sabiralištima s uređajima za hlađenje, prijevoz, razudbu uginulih životinja, preradu, spaljivanje mesno koštanog brašna kategorije 1, te sigurnu uporabu neprerađenih i prerađenih nusproizvoda životinjskog podrijetla materijala kategorije 1 i 2.

Sustav označavanja i registracije životinja i kontrole prometa – premještanja životinja (goveda, svinja, ovaca, koza i konja) usklađen je u potpunosti s pravnom stečevinom EU. Najveći izazov u implementaciji ovog sustava predstavlja veliki broj gospodarstava s malim brojem životinja (preko 70 % od ukupnog broja) koji imaju objektivne poteškoće u ispunjavanju propisanih obveza (visoka starosna dob, nepovoljna obrazovna struktura, niska mjesečna primanja...). Zbog toga je potrebno angažiranje znatnih ljudskih i materijalnih resursa te uspostavljanje učinkovitih mehanizama za uspostavu i održavanje ovako složenih sustava, elektronski vođenih, ažuriranih u realnom vremenu. Pouzdan sustav označavanja i registracije životinja je temeljni preduvjet za učinkovitu provedbu mjera zaštite zdravlja životinja, zaštitu zdravlja ljudi od zoonoza, smanjenje „sivog tržišta“ u prometu životinja te povećanje konkurentnosti hrvatskog stočarstva.

Središnji veterinarski informacijski sustav (SVIS) je objedinjeni sustav upisnika, registara i računalnih programa, čiji su podaci organizirani u strukturiranim bazama podataka, koji se vode u svrhu zaštite zdravlja i dobrobiti životinja i provedbi mjera veterinarskoga javnog zdravstva, a čija je zadaća pružiti učinkovit pristup informacijama i biti potpora pravodobnom donošenju odluka te učinkovitom upravljanju u svim segmentima veterinarske djelatnosti.

Način ostvarivanja postavljenog cilja:

2.3.1 Unaprjeđenje mjera zdravstvene zaštite životinja i dobrobiti životinja

Postojeći nacionalni propisi na području zdravlja i dobrobiti životinja usklađeni su s EU propisima, preporukama i standardima i od važnosti su za zdravlje i proizvodnost životinja, a time i sigurnost hrane. Implementacijom propisa usklađenih s propisima EU, unapređuje se zaštita zdravlja i dobrobiti životinja i smanjuje se mogućnost nekontroliranog trgovanja životinjama (registracija trgovaca životinjama, odobravanje sajмова i sabirnih centara, registracija uzgoja kućnih ljubimaca i trgovina za kućne ljubimce) te pružanja usluga zbrinjavanja životinja (skloništa).

Unaprjeđenje zdravstvenog stanja životinja mora se temeljiti na jasnim prioritetima koji su prepoznati u EU i svijetu, kao što su bolesti koje imaju veliki značaj, bilo u smislu opasnosti za zdravlje ljudi ili njihovom sociološko-ekonomskom učinku. Definiranje prioriteta mora se bazirati na znanstvenoj procjeni rizika.

U RH se od početka 2010. godine počeo provoditi Program certificiranja statusa stada u odnosu na tuberkulozu goveda. Do kraja 2011. godine status stada službeno slobodnog od tuberkuloze, ostvarilo je preko 90% stada goveda.

U svrhu unaprjeđenja sustava zaštite zdravlja životinja potrebno je osigurati potpunu provedbu propisa, što uključuje i jačanje nadzora nad provedbom. Radi učinkovitijeg praćenja provedbe, analize rezultata i izvješćivanja, potrebno je uspostaviti Središnji veterinarski informacijski sustav.

2.3.2 Unaprjeđenje sustava prometa veterinarsko medicinskih proizvoda, provedba Državnog plana monitoringa rezidua i Plana praćenja kakvoće mora

Smanjenje nezakonitog prometa veterinarsko medicinskim proizvodima i povećanje broja odobrenja za stavljanje u promet veterinarsko medicinskim proizvodima u propisanom roku

Preuzimanjem propisa EU kojima se regulira područje proizvodnje i prometa veterinarsko-medicinskih proizvoda stvaraju se nove obveze u smislu provođenja postupka i rokova odobravanja veterinarsko medicinskih proizvoda. Usklađivanjem s navedenim propisima povećat će se broj odobrenja za stavljanje u promet veterinarsko medicinskih proizvoda u propisanom roku, a što će pridonijeti smanjenju nezakonitog prometa veterinarsko medicinskim proizvodima.

Državni program monitoringa rezidua svake godine odobrava ministar, a po službenoj dužnosti ga provode veterinarski inspektori, službeni i ovlašteni veterinari. Analiziranjem uzoraka nastoji se otkriti da li se na životinjama koje služe za proizvodnju hrane upotrebljavaju zabranjeni veterinarsko medicinski proizvodi, odnosno koriste li se dopušteni veterinarsko medicinski proizvodi i druge tvari u skladu s propisima, a čime se osigurava da je hrana životinjskog podrijetla koja se stavlja na tržište zdravstveno ispravna.

Sukladno odredbama Pravilnika o službenim kontrolama hrane životinjskog podrijetla („Narodne novine“, br. 99/07, 28/10, 94/11) Ministarstvo poljoprivrede donosi godišnji Plan praćenja kakvoće mora i školjkaša na proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje živih školjkaša (u daljnjem tekstu: Plan).

Svrha provedbe Plana je provjera mikrobiološke kakvoće živih školjkaša na proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje, provjera moguće prisutnosti toksičnog planktona i potencijalno toksičnog planktona u vodama na proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje te biotoksina u živim školjkašima, provjera moguće prisutnosti kemijskih zagađivača u živim školjkašima, izbjegavanje zlouporaba u odnosu na podrijetlo živih školjkaša, obavljanje preliminarnih analiza novih proizvodnih područja.

Na osnovi rezultata pretraga službenih uzoraka predviđenih Planom provodi se razvrstavanje proizvodnih područja za uzgoj i izlov živih školjkaša u mikrobiološke razrede, na osnovi kojih se sastavlja i redovito ažurira popis zona proizvodnih područja s podacima o mikrobiološkom razredu u koji je zona razvrstana koji je javno dostupan na mrežnoj stranici Ministarstva, kao i monitoring s obzirom na teške metale i biotoksine čime se osigurava stavljanje na tržište zdravstveno ispravnih školjkaša.

Provedbom Plana uspostavljen je učinkoviti mehanizma kontrole koji osigurava siguran proizvod na tržištu i stvara preduvjete za izvoz školjkaša na tržište EU.

2.3.3 Unaprjeđenje sustava obvezatnog označavanja i registracije životinja te uspostava učinkovite kontrole prometa životinja

Sustav identifikacije i registracije životinja kao i njihova premještanja je temeljni preduvjet za učinkovitu provedbu mjera kontrole zaraznih bolesti životinja te mjera koje se provode u zaštiti zdravlja ljudi, budući da 90% rizika od obolijevanja ljudi prouzročenog hranom potječe od proizvoda životinjskog podrijetla. U tu svrhu, posjednici su dužni osigurati da su njihove životinje označene i registrirane u Jedinstvenom registru domaćih životinja (u daljnjem tekstu: JRDŽ), kao i da je registrirano svako premještanje, klanje, uginuće te time omogućeno praćenje sljedivosti u najkraćem mogućem vremenskom roku.

Za postizanje ovog cilja nadležno tijelo provodi:

Edukacije i savjetovanje posjednika o svim njegovim obvezama koje proizlaze iz propisa o označavanju i registraciji životinja te registraciji njihova premještanja, primarno kroz godišnji Veterinarski pregled gospodarstva;

Kontinuirane mjere usmjerene na pouzdanost baze podataka – JRDŽ, koja mora biti

redovito ažurirana i u kojoj će se moći pratiti stvarno stanje nesukladnosti na gospodarstvima i učestalost nepridržavanja propisanih odredbi, a što će omogućiti učinkovito korištenje resursa veterinarske inspekcije u cilju smanjenja rizika od pojave i širenja zaraznih bolesti, smanjenja sive ekonomije u stočarstvu i proizvodnji hrane životinjskog podrijetla te porasta konkurentnosti hrvatskih proizvođača na domaćem i međunarodnom tržištu.

Uspješna provedba svih navedenih aktivnosti preduvjet je za postizanje planirane kvantitativne procjene pokazatelja uspješnosti, za što je važno kontinuirano i stabilno osiguranje financijskih resursa. Obzirom na smanjenje proračunskih sredstava tijekom 2011. i 2012. godine i posljedično smanjenje planiranih aktivnosti, bilo je nužno dijelom modificirati pokazatelje uspješnosti. Na ovu izmjenu direktno je utjecala i odgoda primjene kontrole višestruke sukladnosti u ostvarivanju novčanih potpora.

2.3.4 Uspostava organizacije sabirališta i prijevoza uginulih i usmrćenih životinja do objekta za preradu nusproizvoda

Nusproizvodi životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi nastaju u klaonicama, objektima za preradu mesa, riba, jaja, mlijeka, crijeva, hladnjačama, skladištima, valionicama, jednodnevnih pilića, tržnicama, prodavaonicama mesa, ribarnicama, ugostiteljstvu i drugim objektima javne prehrane, objektima za uzgoj i držanje životinja, zooškim vrtovima, lovnom gospodarstvu, lučkim terminalima, graničnim prijelazima, u prijevozu životinja i proizvoda i drugim mjestima u kojima se životinje drže, uzgajaju i proizvodi hrana životinjskog podrijetla.

Prema Nacionalnom programu za unapređenje objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla i objekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi, pri čemu se uzima u obzir količina proizvedenih nusproizvoda životinjskog podrijetla, distribucija objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla, kao i distribucija objekata u kojima se uzgajaju i drže životinje, te s obzirom na zemljopisni položaj zemlje, Republika Hrvatska planira uspostaviti dodatna sabirališta za materijale kategorije 1, 2 i 3, od kojih je kapacitet svakoga 50 – 80 tona dnevno, sa strogim režimom temperature. Lokacija za navedena sabirališta za zajedničke potrebe nekoliko županija predviđa se u okviru 100 km od sljedećih gradova: Križevci, Pula, Slavonski Brod, Gospić i Split.

Prijevoz nusproizvoda obavlja se odgovarajućim vozilima koja su upisana u Upisnik registriranih subjekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi, a popis kojih se nalazi na Web stranicama Ministarstva.

2.3.5 Unaprjeđenje središnjeg veterinarskog informacijskog sustava (SVIS)

Trenutno je u SVIS uključeno i aktivno 14 baza podataka (upisnik cijepljenja pasa, registar farmi, jedinstveni registar domaćih životinja, upisnik odobrenih objekata, upisnik registriranih objekata, registar ovlaštenih veterinarskih organizacija, registar veterinarskih inspektora, službenih veterinarima i ovlaštenih veterinarima, registar prijevoznika životinja, upisnik pratitelja životinja, evidencija potvrda o odobrenju prijevoznih sredstava za životinje, upisnik uzgoja kućnih ljubimaca namijenjenih prodaji, upisnik objekata za privremeni smještaj kućnih ljubimaca, upisnik zooških vrtova i upisnik skloništa za životinje). Cilj je u iduće 3 godine izraditi dodatnih 15 baza podataka što u konačnici čini ukupno 29 baza podataka iz područja veterinarstva, veterinarskog javnog zdravstva i dobrobiti životinja.

Realizacija programa SVIS-a doprinijet će ostvarenju ciljeva kao što su zaštita zdravlja i dobrobiti životinja i provedba mjera veterinarskog javnog zdravstva i to kroz pružanje brzog pristupa informacijama vezanih uz upisnike, registre i računalne programe u veterinarstvu.

Realizacija programa SVIS-a nužan je preduvjet za ostvarenje svih ciljeva u svrhu zaštite zdravlja i dobrobiti životinja i provedba mjera veterinarskog javnog zdravstva i to kroz pružanje brzog pristupa informacija vezanih uz upisnike, registre i računalne programe u veterinarstvu.

Brz i kvalitetan pristup pouzdanim informacijama iz područja veterinarstva te interakcija među brojnim bazama podataka omogućit će donošenje brzih i efikasnih odluka važnih za očuvanja zdravlja životinja i ljudi.

Također cilj je da SVIS omogući povezivanje svojih baza, upisnika i izvješća s domaćim (npr. LPIS, VetLab, Katastar, registar stanovništva..) i međunarodnim informacijskim sustavima (npr. OIE-WAHIS, EU-ADNS, EMEA, EU-BTNET) vezanim za područje veterinarstva.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
2.3.1 Unaprjeđenje mjera zdravstvene zaštite životinja i dobrobiti životinja	2.3.1.1 Povećanje broja certificiranih „službeno slobodnih“ stada u odnosu na ukupan broj stada (60000)	Provođenjem Programa certificiranja stada u odnosu na određenu zaraznu bolest očekuje se povećanje broja „službeno slobodnih“ stada, čime se smanjuje mogućnost prijenosa zaraze između stada, te se time smanjuje i broj slučajeva zar. bolesti, kao i broj izlučenih životinja	%	0	MP	20	40	60	80	99
	2.3.1.2 Povećanje broja subjekata koji drže životinje i postupaju s njima sukladno propisima o dobrobiti u odnosu na ukupan broj	Točan pokazatelj željene prevalencije (EU standard za priznavanje statusa zemlje slobodne od bolesti) može se	%	40	MP	60	70	80	90	99

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	subjekata koji drže životinje životinja (120000)	iznijeti samo u slučaju određene zarazne bolesti, npr. tuberkuloze goveda gdje je očekivana prevalencija ispod 0,2% ,tj. 99,8% stada službeno slobodnih od tuberkuloze								
	2.3.1.3 Smanjenje broja slučajeva bolesti i životinja izlučenih iz uzgoja		broj	2.161	MP	1.500	1.000	500	350	320
2.3.2 Unaprjeđenje sustava prometa veterinarsko medicinskih proizvoda, provedba Državnog plana monitoringa rezidua i Plana praćenja kakvoće mora	2.3.2.1 Smanjenje udjela nezakonitog prometa veterinarsko medicinskim proizvodima (VMP) i povećanje broja odobrenja za stavljanje u promet veterinarsko	Učinkovita provedba DPMRa po pravilima struke smanjit će dosadašnji trošak uzorkovanja. Uvođenje analitičkih multimetoda omogućit će pretragu jednog uzorka na više grupa tvari. Učinkovitije poduzimanje	%	25	MP	22	18	18	12	8

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	medicinskih proizvoda u propisanom roku	mjera prilikom nesukladnog nalaza rezultirat će smanjenjem pojave rezidua pogotovo kod onih proizvođača kod kojih su prethodno utvrđene nesukladnosti. Kontrolom i nadzorom inspekcijskih tijela kako pri uvozu, tako i u distribuciji VMP smanjit će se njihova nekontrolirana uporaba osobito od strane nestručnih osoba								
	2.3.2.2 Smanjenje broja uzoraka s utvrđenim reziduama		Broj pozitivnih uzoraka	120	MP	100	80	70	60	60
	2.3.2.3. Povećanje broja proizvodnih područja za uzgoj i izlov	Provođenjem godišnjeg Plana praćenja kakvoće mora i školjkaša sustavno se prati razina onečišćenja u	Broj	19	MP	35	42	50	52	55

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	živih školjkaša obuhvaćenih Planom praćenja kakvoće mora i školjkaša Ciljani broj proizvodnih područja je 58.	proizvodnim područjima kao i nazočnost biotoksina i teških metala								
2.3.3 Unaprjeđenje sustava obvezatnog označavanja životinja te uspostava učinkovite kontrole prometa životinja	2.3.3.1 Smanjenje postotka pogrešaka u registraciji prometa goveda	Uspostavom baza podataka – Jedinstvenih registara domaćih životinja, učinkovito se prati promet životinja što je osobito bitno za praćenje pojave bolesti i kontrolu trgovine životinjama.	%	5%	MP	2%	1%	0,80%	0,7%	0,6%
	2.3.3.2 Smanjenje postotka nesukladnih gospodarstava u prometu goveda		%	35%	MP	15%	10%	12%	10%	8%
	2.3.3.3 Povećanje		%	40%	MP	60%	80%	85%	90%	92%

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	postotka gospodarstava koje se pridržavaju propisa o označavanju i registraciji (goveda, svinje, ovce i koze)									
2.3.4 Uspostava organizacije sabirališta i prijevoza uginulih i usmrćenih životinja do objekta za preradu nusproizvoda	2.3.4.1 Povećanje količine prikupljenih i prerađenih nusproizvoda	Uspostavom sabirališta i registracijom prijevoznika pokrit će se područje cijele R. Hrvatske što će pridonijeti sprječavanju širenja bolesti	tona	2.200 t	MP	2.500	2.800	3.000	3.100	3.700
	2.3.4.2 Povećanje broja odobrenih sabirališta		Broj	3	MP	4	5	6	7	8

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
2.3.5 Unaprjeđenje središnjeg veterinarskog informacijskog sustava (SVIS)	2.3.5.1 Unaprjeđenje postojećih i uspostava preostalih propisanih računalnih programa i baza podataka	Potpunom uspostavom SVIS –a tj. svih 29 upisnika,registara i računalnih programa omogućit će ostvarenje ciljeva kao što su zaštita zdravlja i dobrobiti životinja i provedba mjera veterinarskog javnog zdravstva i to kroz pružanje brzog pristupa informacijama. Brz pristup informacijama omogućit će donošenje brzih i efikasnih odluka	Broj	14	MP	19	25	29	29	29
	2.3.5.2 Povećanje broja računalnih programa do potpune integracije svih (29) relevantnih računalnih programa u SVIS.		Broj integriranih baza	3	MP	10	20	29	29	29

Posebni cilj 2.4. Učinkovita zdravstvena zaštita bilja

Primarni cilj biljnog zdravstva jest zdravstvena zaštita bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta od štetnih organizama bilja, sprječavanje unošenja u RH i širenja štetnih organizama bilja, utvrđivanje prisutnosti i određivanje vrsta štetnih organizama, omogućavanje optimalne proizvodnje i trgovine biljem, pravilna primjena SZB, zaštita okoliša od posljedica djelovanja štetnih organizama bilja, uvođenje biološke zaštite bilja i usmjeravanje razvoja zdravstvene zaštite bilja, omogućavanje izobrazbe i podizanja svijesti stanovništva o važnosti pravilne zdravstvene zaštite bilja.

Da bi se spriječilo propadanje poljoprivrednih usjeva i prinosa te zajamčila sigurnost trajne opskrbe stanovništva zdravom hranom biljnog podrijetla visoke kakvoće, RH kao i druge zemlje planira i provodi nacionalnu politiku biljnog zdravstva s ciljem zdravstvene zaštite bilja od štetnih organizama bilja (ŠO).

Neizbježan način provedbe zdravstvene zaštite bilja od ŠO je uporaba sredstava za zaštitu bilja (SZB). Uz pozitivne učinke primjene, SZB od kojih mnoga spadaju u opasne kemikalije, ako se ne vodi briga o pravilnoj primjeni, mogu imati i nepovoljne učinke na proizvodnju bilja, a njihova uporaba može negativno utjecati na zdravlje ljudi i životinja te na okoliš. Stoga u provedbi zdravstvene zaštite bilja RH treba pronaći pravi „balans“, tj. primjena SZB u cilju zaštite poljoprivrednih proizvoda od ŠO i radi povećanja prinosa, mora se provoditi na propisan i racionalan način da se ne bi dovelo u opasnost zdravlje ljudi, zaštita voda, zemljišta, šuma, biljnog i životinjskog svijeta i drugi dijelovi prirode od posebnog interesa za RH.

Ostvarenje ovog cilja u nadležnosti je nacionalne službe za biljno zdravstvo u okviru MINPO, kao glavnog nositelja i koordinatora aktivnosti, a dijelom i MZ. Dio aktivnosti delegiran je drugim institucijama u RH, čija zadaća je pružanje znanstvene i stručne potpore MINPO-u iz područja biljnog zdravstva (Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo - HCPHS, Hrvatski šumarski institut - HŠI, Hrvatski zavod za javno zdravstvo – HZJZ, Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada – IMI, Hrvatska agencija za hranu – HAH).

Unaprjeđenje zdravstvene zaštite bilja u predviđenom strateškom razdoblju ostvarit će se nastavkom aktivnosti započetih prijašnjih godina, uz napomenu da sve aktivnosti nisu na istom stupnju razvijenosti, jer su započete u različito vrijeme, a razlikuju se i po složenosti poslova, postojećoj infrastrukturi, dostupnim financijskim sredstvima i ljudskim potencijalima potrebnim za njihovo dovršenje. Ostvarenje posebnog cilja planira se putem:

- Održavanja sustava Fitosanitarnog upisnika i biljnih putovnica i dovršenja Upisnika dobavljača poljoprivrednog sjemena i poljoprivrednog sadnog materijala,
- Dovršenjem postupka re-registracije SZB,
- Kontinuiranom provedbom nacionalnih programa iz područja biljnog zdravstva,
- Nacionalnog akcijskog plana o smanjenju rizika od uporabe pesticida,
- Unaprjeđenjem fitosanitarnog informacijskog sustava,
- Daljnjim jačanjem kapaciteta fitosanitarne inspeksijske službe.

Način ostvarivanja postavljenog cilja:

2.4.1. Održavanje sustava Fitosanitarnog upisnika i biljnih putovnica te dovršenje Upisnika dobavljača poljoprivrednog sjemena i poljoprivrednog sadnog materijala

U strateškom razdoblju aktivnosti će biti usmjerene na održavanje Fitosanitarnog upisnika proizvođača, uvoznika i distributera određenog bilja (obveznika). Istovremeno radit će se na dovršenju upisa u Upisnik dobavljača poljoprivrednog sjemena i poljoprivrednog sadnog materijala.

Puštanjem u produkciju Fitosanitarnog informacijskog sustava (FIS) u dijelu koji podržava navedene Upisnike dovršit će se migracija povijesnih podataka u aplikaciju, a sve naknadne prijave za upis obavljat će se u elektronskom obliku putem unaprijeđenih obrazaca.

Obveznici svake godine prijavljuju planiranu godišnju proizvodnju, na temelju koje fitosanitarna inspekcija i ostale ovlaštene osobe provode fitosanitarni nadzor odnosno nadzor kvalitete sadnog materijala.

Dovršenje, odnosno nadogradnja postojećeg FIS-a značajno će unaprijediti fitosanitarni nadzor i kontrolu kvalitete poljoprivrednog reprodukcijskog materijala.

Krajnji cilj je da obveznici na tržište plasiraju zdrav reprodukcijski biljni materijal, što je preduvjet za proizvodnju planiranih količina zdravog bilja i biljnih proizvoda odnosno uroda visoke kakvoće namijenjenog potrošačima na domaćem i stranim tržištima (voće, povrće...).

2.4.2. Dovršenje postupka re-registracije SZB i registracija novih SZB

Sredstva za zaštitu bilja moraju se primjenjivati isključivo prema uvjetima iz registracije na propisan način sukladno podacima na etiketi. S obzirom da glavina SZB spada u opasne kemikalije, njihova nepravilna uporaba može negativno utjecati na zdravlje ljudi i životinja te na okoliš općenito.

Samo oni postupci kojima se omogućuje primjena pouzdanih i znanstveno utemeljenih kriterija za primjenu SZB, propisanih na jasan i konzistentan način i koji su sukladni jedinstveno prihvaćenim načelima registracije u državama članicama EU, a što se odnosi i na postupak registracije i re-registracije SZB, mogu osigurati domaćim proizvođačima uvjete za proizvodnju zdrave hrane visoke kakvoće, i jedino takvom mogu konkurirati na domaćem i ostalim tržištima.

Na temelju dosadašnje provedbe Programa re-registracije SZB podijeljenog u 8 grupa, temeljenog na kalendaru re-registracije SZB u državama EU, u sljedećem stratejskom razdoblju plan je dostići rokove re-registracije SZB koji vrijede za države članice EU.

Slijedom novih saznanja stečenih kroz treninge i radionice u okviru IPA projekta i posebice praktičnog iskustva re-registracije u protekle tri godine u kojima se provodila re-registracija SZB od 1. do 5. grupe, u travnju 2012. godine objavljena je Izmjena i dopuna programa ponovne ocjene SZB (re-registracije) za preostale tri grupe SZB. Postupkom re-registracije osigurava se da SZB koja su registrirana sukladno starom nacionalnom zakonodavstvu ispune sve uvjete sukladno novom zakonodavstvu i EU zahtjevima i standardima sigurnosti za zdravlje ljudi, životinja i okoliš.

Navedeni program obuhvaća i preostala SZB iz 6. do 8. grupe. Programom su uspostavljena dva koraka u re-registraciji sukladno EU sustavu re-registracije (prvi korak za aktivnu tvar i drugi korak za SZB). Krajnji rok za dostavu potrebne dokumentacije je 1. prosinac 2012. za sve vlasnike registracije ako žele nastaviti stavljati na tržište određena SZB.

S obzirom na opsežnost i zahtjevnost postupka registracije SZB, jer se za ocjenu dostavljene dokumentacije zahtijevaju razna područja uske specijalizacije (toksikologija, ekotoksikologija, ostaci pesticida, učinkovitost SZB, izloženost primjenitelja, fizikalno-kemijska svojstva, ponašanje i razgradnja u tlu) rokovi planirani u ovom strateškom razdoblju vezani su uz

pravovremenu nadogradnju postojećih aplikacija Fitosanitarnog informacijskog sustava i dovršenjem zapošljavanja stručnog kadra planiranog za poslove registracije.

2.4.3. Kontinuirana provedba nacionalnih programa iz područja biljnog zdravstva

Usvajanjem fitosanitarnih propisa Europske unije, RH se obvezala redovito provoditi godišnje programe iz područja biljnog zdravstva. Svake godine nastoji se unaprijediti programe u odnosu na prethodne godine u cilju veće učinkovitosti i racionalizacije troškova provedbe.

Godišnji programi nadzora štetnih organizama bilja

Obveza nacionalne službe za biljno zdravstvo je kontinuirano provođenje posebnih nadzora štetnih organizama bilja koji svojom pojavom mogu ili bi mogli prouzročiti velike gospodarske štete na poljoprivrednim prinosima ili urodima bilja.

Stoga svake godine ministar MINPO na prijedlog čelnika nacionalne službe za biljno zdravstvo donosi godišnje programe posebnih nadzora, kojim se određuju koji će se ŠO pratiti u tekućoj vegetacijskoj sezoni, nositelji i provoditelji programa te potrebna financijska sredstva. Broj ŠO koji će se pratiti određene godine zavisi od broja EU direktiva i odluka za pojedine ŠO, koje je obvezno pratiti, a određeni broj odnosi se na ŠO koji su od gospodarskog značaja za RH.

Dobiveni podaci predstavljaju osnovu za izradu službenih izvješća o stanju i statusu štetnih organizama bilja na području RH. Spomenuti podaci posebice su važni za znanstvenu procjenu rizika od pojave i širenja određenih štetnih organizama bilja i na temelju procjene, za donošenje fitosanitarnih mjera i preporuka o načinima suzbijanja štetnih organizama na području RH.

Uzimajući u obzir dosadašnje inspekcije Ureda za hranu i veterinarstvo Europske komisije, u sklopu kojih je RH dobila nekoliko preporuka u vezi provođenja spomenutih programa i obvezu izrade i provedbe Akcijskog plana, a što je i provedeno, obveza je RH usvojene Programe održavati na zadovoljavajućem nivou.

Navedeni Programi provode se kontinuirano od 2001. godine, a visina sredstava iz Proračuna varira iz godine u godinu, kao i provoditelji programa, zavisno od broja programa i vrsta ŠO koji se prate određene godine (ŠO u poljoprivredi i šumarstvu).

Programi post-registracijske kontrole SZB

U cilju nadzora primjene SZB provode se godišnji programi post-registracijske kontrole SZB i nacionalni monitoring ostataka pesticida u hrani u i na proizvodima biljnog podrijetla. Ti programi predstavljaju jedan dio službenih kontrola u području sigurnosti hrane, s ciljem zaštite zdravlja ljudi i okoliša. Programi post-registracijske kontrole provode se od 2007. godine, a nakon usklađivanja propisa RH s EU zahtjevima.

U okviru programa post-registracijske kontrole provjerava se ispravnost registriranih SZB na osnovi odabranih aktivnih tvari s ciljem provjere jesu li njihova fizikalno kemijska svojstva sukladna s dobivenim rješenjem o registraciji. Program post-registracijske kontrole u različitim godinama obuhvaća druge aktivne tvari. U zadnjih pet godine praćenja, provjerom je ustanovljeno da jedan dio SZB u potpunosti ne udovoljava uvjetima iz rješenja o registraciji. Uz provjeru ispravnosti sredstava cilj postregistracijske kontrole je upozoriti vlasnike rješenja o registraciji ili njihove zakonske zastupnike u RH o uočenim nepravilnostima i ukloniti neispravna sredstva za zaštitu bilja iz prometa, a prema potrebi ukinuti registracije neispravnim sredstvima, što znači da se takva SZB povlače s tržišta, ukidaju im se rješenja o registraciji i nemaju dozvolu za promet i primjenu na području RH.

Nacionalni program praćenja (monitoringa) ostataka pesticida

Nacionalni program praćenja (monitoring) ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog podrijetla je također dio službenih kontrola (prema odredbama preuzetih iz EU legislative) koji se vodi s ciljem osiguranja zdrave hrane, u ovom slučaju biljnog podrijetla. Provode je u suradnji MINPO, MZ i HZJZ. Od 2007. godine provodi se u skladu s propisima EU.

Cilj programa je ustanoviti koncentraciju pesticida u hrani biljnog podrijetla i provjeravati odgovaraju li propisanim maksimalnim razinama ostataka pesticida (MDK). Na taj način se dobivaju informacije prelaze li ostaci pesticida propisane MDK odnosno predstavljaju li zdravstveni rizik za ljude koji konzumiraju hranu koja sadrži tu razinu ostataka pesticida. Ovim programima su svake godine obuhvaćene različite vrste proizvoda biljnog podrijetla prema EU propisima koji se donose za svaku pojedinu godinu, a uz to se odabire i grupa proizvoda koja je specifična za nacionalne prehrambene navike. Spomenuti monitoring je jedan od segmenata službenih kontrola u području sigurnosti hrane, temeljem kojeg nadležne inspekcije, tamo gdje je potrebno poduzimaju daljnje mjere u cilju zaštite zdravlja stanovništva.

2.4.4. Uspostava Nacionalnog akcijskog plana o smanjenju rizika od uporabe pesticida

Direktiva 2009/128/EC o održivoj uporabi pesticida zahtjeva od država članica izradu nacionalnog akcijskog plana (NAP) i njegovu reviziju svakih pet godina s ciljem smanjenja rizika za zdravlje ljudi, životinja i okoliš.

Usklađivanje s ovom Direktivom je u RH u završnoj fazi. Stupanje na snagu novog propisa očekuje se krajem 2012. godine, a izrada NAP-a o smanjenju rizika od uporabe pesticida predviđen je NPPEU za IV. kvartal 2012. godine. Navedena Direktiva zahtjeva uspostavu:

- sustava edukacije profesionalnih korisnika sredstava za zaštitu bilja sukladno zahtjevima budućeg Pravilnika o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida, što uključuje ovlašćivanje pravnih osoba koje će provoditi edukaciju, ovlašćivanje ispitivača, izrada priručnika za polaganje ispita, vođenje evidencije o edukaciji, izdavanje iskaznica i dr.
- sustava obveznog redovitog pregleda uređaja za primjenu pesticida što uključuje provedbu obvezne edukacije, ovlašćivanje testnih stanica za provedbu obveznih redovitih pregleda, vođenje evidencija o obavljenim pregledima, izdavanje znaka o obavljenom pregledu i dr.
- preduvjeta za provedbu načela integrirane zaštite bilja i promicanje alternativnih ne-kemijskih načina i metoda zaštite bilja

NAP-om se utvrđuju kvantitativne pretpostavke, ciljevi, mjere i vremenski planovi za smanjenje rizika i učinaka sredstava za zaštitu bilja na zdravlje ljudi, životinja i na okoliš. Plan se donosi na razdoblje od 5 godina i nakon toga se redovito revidira.

Plan će sadržavati planirane mjere koje se planiraju provoditi radi promoviranja smanjenja kemijskih mjera zaštite bilja od štetnih organizama. To uključuje promoviranje integrirane i ekološke proizvodnje bilja. Države sukladno svojim mogućnostima trebaju podupirati uspostavu potrebnih uvjeta za smanjenje uporabe kemijskih mjera zaštite bilja.

Pokazatelji uspješnosti biti će podaci o smanjenju uporabe sredstava za zaštitu bilja, posebice kemijskih mjera zaštite, povećanje broja proizvođača koji prelaze sa konvencionalne poljoprivredne proizvodnje na integrirani sustav proizvodnje, čime se osigurava bolja zaštita voda i okoliša općenito te smanjuje rizik za ljude i životinje.

Za provedbu NAP-a potrebno je predvidjeti sredstva u Državnom proračunu.

2.4.5. Unaprjeđenje fitosanitarnog informacijskog sustava (FIS)

U cilju unaprjeđenja rada nacionalne službe za biljno zdravstvo od 2010. do kraja 2011. godine trajao je Projekt Svjetske banke u sklopu kojega je izgrađen Fitosanitarni informacijski sustav.

Osnovna namjena FIS-a je pružanje podrške za sve procese, upisnike i baze podataka nužne za obavljanje dnevnih zadataka djelatnika Sektora fitosanitarne politike i Sektora fitosanitarne inspekcije. Osim toga, dijelove sustava koriste vanjski korisnici, pravne i fizičke osobe koje su obvezne upisati se u neki od Upisnika te pravne osobe s javnim ovlastima čiji su poslovi vezani uz biljno zdravstvo. To se prije svega odnosi na stručne institucije koje pružaju tehničku i stručnu potporu djelatnicima MINPO koje obavljaju poslove iz fitosanitarnog područja (HCPH-Zavod za zaštitu bilja i Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski šumarski institut i dr.). Dio FIS-a namijenjen je za informiranje svoj zainteresiranoj javnosti.

FIS se sastoji se od 4 podsustava: Podsustav Sredstva za zaštitu bilja, Podsustav Zdravstvena zaštita bilja, Podsustav Sjeme i sadni materijal i Podsustav Fitosanitarna inspekcija. Svaki od njih sastoji se od niza modula i podržava dio logički povezanih poslovnih procesa, a istovremeno funkcioniraju kao integralni informacijski sustav, u kojem se odvija neometan tok podataka iz jednog podsustava u drugi, gdje god to logika poslovnog procesa zahtijeva.

Za vrijeme trajanja projekta izgrađene su baze podataka za učinkovito održavanje svih potrebnih upisnika i evidencija, a omogućena je i elektronska podrška većini poslovnih procesa koje obavljaju djelatnici MINPO.

Zbog vremenski ograničenog trajanja projekta Svjetske banke, a posebice zbog stupanja na snagu novog paketa EU zakonodavstva iz područja biljnog zdravstva, objavljenog u 2011. godini, a koje mora biti podržano SW aplikacijama, izrađene su trogodišnje smjernice nadogradnje postojećeg informacijskog sustava za razdoblje 2012-2014 godine.

Sredstva za nadogradnju svake godine se planiraju u Državnom proračunu, (K401127 Središnji fitosanitarni informacijski sustav).

Približavanjem datuma ulaska RH u EU kontinuirano se pojavljuju dodatne obveze u pogledu sudjelovanja na stručnim sastancima EK i Vijeća EU iz fitosanitarnog područja i dostavljanja propisanih informacija u Europsku komisiju. Stoga se u ovom strategijskom razdoblju planira dovršiti proces jačanja potrebnih ljudskih potencijala, sukladno novo usvojenim sistematizacijama.

Samo trajnim osposobljavanjem djelatnika hrvatske nacionalne službe za biljno zdravstvo, oni mogu pratiti i ravnopravno se uključiti u rad stručnih tijela Europske komisije iz predmetnog područja, te svojim znanjem i iskustvom suodlučivati s ostalim predstavnicima država članica u donošenju fitosanitarnih standarda, mjera i propisa.

2.4.6. Daljnje jačanje kapaciteta fitosanitarne inspeksijske službe

U zdravstvenoj zaštiti bilja službene kontrole i određena ograničenja pri uvozu i premještanju bilja bitne su preventivne mjere koje uvelike pomažu u sprječavanju unošenja i širenju novih organizama štetnih za bilje koji nisu ili su ograničeno prisutni na teritoriju Republike Hrvatske. Naime, moguće unošenje takvih biljnih štetnih organizama može ozbiljno ugroziti domaću proizvodnju i znatno smanjiti prinose. Stoga se bilje i biljni proizvodi koji su predmetom službenih kontrola koje provodi fitosanitarna inspekcija pri njihovom uvozu mogu u Republiku Hrvatsku unositi, samo preko određenih ulaznih graničnih prijelaza. Danas je njihov broj relativno velik (29), međutim pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji u funkciji će ih ostati sedam. Svi granični prijelazi koji će ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju ostati na vanjskim granicama morat će udovoljavati minimalnim uvjetima za obavljanje zdravstvenih pregleda bilja koje je odredila Europska unija a Republika Hrvatska ugradila u svoje nacionalno zakonodavstvo. Minimalni uvjeti se odnose na prikladnost objekata, opremu

i osposobljenost fitosanitarnih inspektora za obavljanje zahtijevanih zdravstvenih pregleda bilja.

Republika Hrvatska se u okviru Poglavlja 12. pretpristupnih pregovora „Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika“ obvezala da će šest mjeseci prije ulaska u EU izgraditi, opremiti i staviti u funkciju sedam odabranih veterinarskih i fitosanitarnih graničnih postaja (BIP-ova) koji će ostati u funkciji i nakon ulaska RH u EU, na sljedećim graničnim prijelazima: cestovni Bajakovo, Stara Gradiška, Metković i Karasovići, pomorski luke Rijeka i Ploče, i zrakoplovni Zagreb.

U okviru I. komponente predpristupnog programa IPA 2008, na prijedlog Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva zdravlja, Europska komisija je odobrila projekt pod nazivom „Nastavak potpore jačanju kapaciteta veterinarske, fitosanitarne i sanitarne inspekcije“ čiji je glavni cilj izgraditi i opremiti tri objekta za potrebe obavljanja poslova veterinarske, fitosanitarne i sanitarne inspekcije na GP Zračna luka Zagreb, Luka Rijeka i cestovnom graničnom prijelazu Bajakovo. Projekt je financiran dijelom iz sredstava pomoći EU (75%) a dijelom iz Državnog proračuna (25%). Međutim u međuvremenu je izgradnja BIP-a u luci Rijeka u okviru navedenog projekta otkazana zbog neslaganja novog koncesionara s položajem predviđenog BIP-a, pa su aktivnosti oko izgradnje ovog BIP-a u nadležnosti koncesionara.

Za izgradnju preostala četiri BIP-a za potrebe obavljanja fitosanitarnih i veterinarskih pregleda na graničnim prijelazima Stara Gradiška, Metković, Karasovići i luke Ploče zatražena su i odobrena financijska sredstva (75% EU i 25% HR) u okviru IPA 2009 projekta „Unaprjeđenje četiri dugoročna veterinarska i fitosanitarna granična prijelaza“.

Do sada je gradnja inspekcijskih objekata započela na graničnim prijelazima Bajakovo (24.8.2011.), Zračna luka Zagreb (24.8.2011) i Stara Gradiška (28.10.2011).

U cilju kvalitetne i učinkovite provedbe službenih kontrola potrebno je i dalje kontinuirano provoditi edukaciju fitosanitarnih inspektora putem domaćih i stranih radionica, seminara i studijskih putovanja i osuvremenjivati postojeću opremu. Edukacije se provode na temelju unaprijed pripremljenog okvirnog plana treninga, koji se prema utvrđenoj potrebi tijekom godine nadopunjuje. Financijska sredstva za održavanje redovitih godišnjih stručnih treninga za fitosanitarne inspektore osiguravaju se dijelom iz Državnog proračuna a dijelom iz sredstava predpristupne pomoći EU.

S ciljem kvalitetnijeg obavljanja fitosanitarnih pregleda planirana je daljnja nabavka uredske, inspekcijske, navigacijske i laboratorijske opreme potrebne za rad fitosanitarnih inspektora.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jediniца	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
<p>2.4.1.</p> <p>Održavanje podsustava fitosanitarnog upisnika i biljnih putovnica te dovršenje upisnika</p> <p>Dobavljača poljoprivrednog sjemena i poljoprivrednog reprodukcijanskog materijala</p>	2.4.1.1. Ažuriranje i povećanje broja obveznika upisanih u Fito-upisnik	Dovršanjem upisa u Fito-upisnik, izdavanja ovlaštenja obveznicima da nakon obavljenog fitosanitarnog nadzora od strane službenog tijela, mogu sami izdavati (BP) za određene vrste bilja (reprodukcijanski materijal poljoprivrednog i šumskog bilja)	%	Upisani u Fito-upisnik 65%	MINPO	Fito-upisnik 80%	Fito-upisnik 90%	Fito-upisnik 95%	Fito-upisnik 98%	Fito-upisnik 100%
	2.4.1.2. Povećanje broja obveznika upisanih u Upisnik dobavljača poljoprivrednog sjemena i dobavljača poljoprivrednog reprodukcijanskog materijala	Napomena: * svi obveznici upisani u Fito-upisnik ne moraju izdavati	%	Upisani u Upisnik dobavljača poljoprivrednog sjemena i dobavljača poljoprivrednog reprodukcijanskog materijala 65%	MINPO	70%	80%	90%	95%	98%

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jednica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	2.4.1.3. Povećanje broja izdanih ovlaštenja obveznicima za izdavanje biljnih putovnica (BP)	biljne putovnice za reprodukcijski biljni materijal; propisima je propisano za koje bilje je obveza izdavanja BP	%	Izdano ovlaštenja za BP 50%	MINPO	Ovlaštenja za BP 70%	Ovlaštenja za BP 95%	Ovlaštenja za BP 98%	Ovlaštenja za BP 99%	Ovlaštenja za BP 100%
2. 4.2. Unaprjeđenje postupaka registracije i re-registracije SZB	2.4.2.1. Povećanje broja sredstava za zaštitu bilja (SZB) registriranih prema „jedinственим načelima za ocjenu i registraciju SZB“ sukladno EU zahtjevima i standardima.	Stavljanje na tržište RH samo onih pripravaka SZB bilja koja su registrirana i re-registrirana prema istim principima i visokim standardima koja vrijede na području EU, hrvatskim poljoprivrednim proizvođačima stvorit će se	broj	60	MINPO	65	70	80	100	150

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
		preduvjeti da mogu ravnopravno konkurirati svojim proizvodima na domaćem tržištu, i plasirati svoje proizvode na zahtjevno tržište EU.								
2.4.3. Unaprjeđenje nacionalnih programa iz područja biljnog zdravlja	2.4.3.1. Potpuna harmonizacija Programa posebnih nadzora štetnih organizama bilja (ŠO) s fitosanitarnim standardima EU	Provedba navedenih programa u skladu s standardima propisanim u EU stvorit će (na temelju stvarnih podataka prikupljenih „s terena“)	%	50	MINPO HCPHS -ZZB, HŠI	70	80	90	95	99
	2.4.3.2. Potpuna harmonizacija Programa post-registracijske kontrole SZB sa EU standardima (obuhvaća sve potrebne parametre ispitivanja fizikalno-kemijskih svojstava	mogućnost propisivanja najučinkovitijih fitosanitarnih mjera (u cilju zaštite bilja od štetnih organizama bilja), a u slučaju post-reg kontrole SZB i	%	80	MINPO HCPHS -ZZB	85	90	95	98	100

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jediniца	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	SZB (sadržaj aktivne tvari, nečistoću,)	monitoringa ostataka pesticida omogućit će efikasnije službene kontrole								
	<p>2.4.3.3.</p> <p>Povećanje broja aktivnih tvari i uzoraka proizvoda biljnog podrijetla u nacionalnim monitorinzima ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog podrijetla, sukladno zahtjevima predmetne Uredbe EU (Napomena: Dosizanje vrijednosti 100% uvjetovano je nabavkom dodatne lab. opreme u HZJZ, za što se sredstva ne planiraju u proračunu MINPO.</p> <p>Ulaskom RH u EU, nacionalni monitoring postati će dio EU programa monitoringa, što</p>	od strane nadležnih inspekcija	%	45	MINPO MZ HZJZ	35	55	65	80	90

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	znači planiranje dodatne opreme da bi se ispunili standardi EU, o čem druga nadležna tijela moraju voditi brigu prilikom planiranja proračuna.									
2.4.4. Uspostava Nacionalnog akcijskog plana o smanjenju rizika od uporabe pesticida	2.4.4.1. Povećanje broja profesionalnih korisnika pesticida, distributera i savjetnika koji su prošli sustav edukacije	Profesionalni korisnici pesticida, distributeri i savjetnici su educirani za sigurno rukovanje i primjenu pesticidima	broj	10	MINPO	0	2	15	25	50
	2.4.4.2 Povećanje broja uređaja za primjenu pesticida koji su prošli redoviti tehnički pregled	Uređaji za primjenu pesticida su testirani i ispunjavaju uvjete sukladno odgovarajućim standardima za sigurnu i pravilnu primjenu pesticida	broj	2	MINPO	0	0	15	30	65
	2.4.4.3. Broj poljoprivrednih proizvođača u	Poljoprivredni proizvođači bilja i biljnih proizvoda osim kemijskih	broj	0	MINPO	0	5	15	35	60

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	sustavu integrirane i ekološke biljne proizvodnje te uvođenje u praksu novih tehnika suzbijanja štetnih organizama bilja	mjera zaštite koriste i druge mjere zaštite bilja od štetnih organizama i metode nekemijskog suzbijanja i kontrole štetnih organizama bilja.								
2.4.5. Unaprjeđenje Fitosanitarnog informacijskog sustava (FIS)	2.4.5.1 Unaprjeđenje postojećih i uspostava preostalih propisanih računalnih programa i baza podataka	Potpunim dovršenjem svih modula u 4 podsustava FIS-a (upisnika, evidencija, povezivanja sa preostalim vanjskim korisnicima omogućit će efikasno izvršavanje ciljeva biljnog zdravstva i time unaprjeđenje kvalitete i kvantitetne poljoprivredne biljne proizvodnje, kao i točno i brzo	%	55	MINPO	60	70	90	95	98

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jediniца	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
		informiranje sve zainteresirane javnosti								

Opći cilj 3. Poboljšanje uvjeta života na ruralnom prostoru

Sukladno trendovima Zajedničke poljoprivredne politike u Europskoj uniji u kojoj ruralni razvoj zauzima sve značajnije mjesto, ovo postaje sve naglašenije područje u oblikovanju poljoprivredne politike RH. Kao bitna sastavnica europskog modela poljoprivrede, svrha je politike ruralnog razvitka oblikovati dosljedan i trajan okvir koji će zajamčiti budućnost ruralnom prostoru te stimulirati održivost i zapošljavanje. Cilj mjera ruralnog razvitka je smanjenje razlika u gospodarskom razvitku i životnim uvjetima u odnosu na ostala područja, kreiranje snažnog poljoprivrednog sektora, povećanje konkurentnosti ruralnog područja, očuvanje okoliša i prirodnih resursa te očuvanje i napredak seoskih područja i ruralnih vrijednosti.

Svrha ruralnog razvitka je poboljšanje kvalitete života u onim ruralnim područjima gdje su ti uvjeti znatno niži od prosjeka. Ovo se odnosi na mogućnost zapošljavanja, razinu dohotka, javne usluge i infrastrukturu. Poljoprivreda daje velike mogućnosti za zapošljavanje u tim područjima, ali ima i ruralnih područja gdje većina nije zaposlena u poljoprivrednom sektoru. Stoga se uspješna politika ruralnog razvoja ne veže isključivo uz poljoprivrednu djelatnost već, osim poljoprivrede, obuhvaća i šumarstvo, okoliš, diversifikaciju ruralnog gospodarstva, kvalitetu ruralnog života, inovacije u poljoprivredi, nove načine upotrebe poljoprivrednih proizvoda, zaštitu okoliša u seoskim sredinama i stvaranje novih radnih mjesta.

Navedeni opći cilj proizlazi iz Strategije poljoprivrede i ribarstva RH (NN 89/02) te Strategije ruralnog razvitka RH 2008.-2013. usvojene na Vladi RH 21.05.2008. godine.

Posebni cilj 3.1. Gospodarski razvoj ruralnih područja

Kvaliteta življenja ruralnog stanovništva neprekidno se poboljšava, a razlike u životnom standardu između ruralnog i urbanog stanovništva se smanjuju. Jedan od primarnih ciljeva koji se nameće je taj da ruralna područja postanu vitalna i privlačna mjesta za život i rad, s razvijenim raznolikim gospodarskim mogućnostima u skladu s lokalnim uvjetima i obilježjima. Dinamičkim vezama između sela, manjih gradova i gradskih područja, ruralna područja bi trebala doprinijeti razvoju gospodarstva u cjelini. Ruralna područja sposobna su se brzo prilagoditi gospodarskim, društvenim, kulturnim, ekološkim i tehnološkim promjenama i potpuno se integrirati u tržišno gospodarstvo.

Nedovoljno razvijena temeljna infrastruktura na ruralnim područjima otežava razvoj poljoprivrednih gospodarstava i nepovoljno utječe na kvalitetu života u ruralnim područjima. Jedinice lokalne samouprave imaju veliku potrebu za ulaganja u temeljnu infrastrukturu kako bi povećale kvalitetu života u okviru svojih životnih sredina i stvorile realne osnove za razvoj na ruralnom prostoru.

Proširenje na nepoljoprivredne djelatnosti, odnosno diversifikacija ekonomskih aktivnosti na ruralnom području vrlo je važan segment u razvoju ruralnih područja, a doprinosi otvaranju novih radnih mjesta, smanjuje depopulaciju stanovništva te doprinosi poboljšanju životnih uvjeta na sveukupnom ruralnom prostoru.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

3.1.1. Strukturna potpora kroz mjeru diversifikacija

Sufinanciranjem ulaganja u razvoj malog poduzetništva u svrhu diversifikacije ekonomskih aktivnosti unutar IPARD programa omogućuje se otvaranje dodatnih, odnosno novih djelatnosti u ruralnom prostoru, novo zapošljavanje stanovništva ruralnih područja, ali se i otvaraju mogućnosti za dolazak i urbanog stanovništva na ova područja što kroz ponudu koja se nudi (seoski turizam, rekreacija i dr), ali i kroz mogućnost ulaganja i života na ovako potpomognutim područjima kroz mjere ruralnog razvoja. Seoski turizam, tradicionalni obrti, nepoljoprivredne usluge, izravna prodaja na obiteljskom gospodarstvu samo su neki od oblika diversifikacije ekonomskih aktivnosti na ruralnom prostoru.

Osim diversifikacije poljoprivrednih djelatnosti, ova mjera pruža prilike za potporu i nepoljoprivrednim djelatnostima kao što su razni oblici usluga u ruralnom prostoru: mehaničarske radionice, IT centri, dječji vrtići, sportsko-rekreacijski centri za djecu i odrasle i dr.

3.1.2. Ulaganja u razvoj ruralne infrastrukture

U okviru potpore MP u iznosu od 100% za ulaganja u ruralnu infrastrukturu za jedinice lokalne samouprave do 10 000 stanovnika kroz IPARD program ostvarenje ovog cilja omogućit će se stvaranje povoljnijih uvjeta za život i rad na ruralnom prostoru.

To su ulaganja u nerazvrstane lokalne ceste, protupožarne putove, kanalizaciju s pročišćivačima voda te ulaganja u toplane. Potpora ulaganjima u temeljnu infrastrukturu koja se nalazi u djelokrugu jedinica lokalne samouprave ima za cilj, između ostalog, ruralna područja učiniti atraktivnijima kako bi se okrenuo trend gospodarskog i socijalnog propadanja i stvorili preduvjeti za gospodarski i društveni razvoj seoskih područja.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jediniца	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
3.1.1. Strukturna potpora kroz mjeru diversifikacija	3.1.1.1. Povećan broj projekata korisnika mjere diversifikacija	Strukturna potpora u poljoprivredne i nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnom prostoru	broj	0	MP	15	25	35	40	45
	3.1.1.2. Povećan broj potpomognutih projekata za nepoljoprivrednu djelatnost	Sufinanciranje projekata u okviru nepoljoprivrednih djelatnosti u svrhu poboljšanja uvjeta života u ruralnom prostoru	broj	0	MP	8	12	18	20	22
	3.1.1.3. Povećani broj kreveta u gospodarstvima koja obavljaju djelatnost seoskog turizma	Razvoj seoskog turizma povećanjem smještajnih kapaciteta	broj	1100	MP	1200	1400	1600	1700	1750

3.1.2. Ulaganja u razvoj ruralne infrastrukture	3.1.2.1. Povećanje broja JLS-a koji su ostvarile financijsku potporu MP-a za ulaganja u nerazvrstane ceste u okviru IPARD programa	Ulaganja JLS-a do 10 000 stanovnika u izgradnju i rekonstrukciju lokalnih nerazvrstanih cesta	broj	0	MP		3	10	10	10
Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedini	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	3.1.2.2. Povećanje broja JLS-a koji su ostvarile financijsku potporu MP-a za ulaganja u kanalizaciju s pročišćima u IPARD-u	Ulaganja JLS-a do 10 000 stanovnika u izgradnju i rekonstrukciju kanalizacijskih sustava	broj	0	MP	4	6	6	8	12

Posebni cilj 3.2. Jačanje lokalnog partnerstva

Jedan od najznačajnijih potencijala ruralnih područja RH su njegovi stanovnici. Veće uključivanje stanovništva u kreiranje strateških dokumenata razvoja pojedinih sredina jedna je od temeljnih pretpostavki ruralnog razvoja.

IPARD program omogućuje stvaranje inicijative koje rezultiraju partnerstvima između privatnog, javnog i civilnog sektora. Lokalno partnerstvo ili lokalna akcijska grupa (LAG) temelji se na pristupu „odozdo prema gore“ i omogućuje jačanje lokalne zajednice s ciljem provedbe zajednički oblikovanih prioriteta i mjera u okviru lokalnih razvojnih strategija. Ovakav oblik zajedničkog kreiranja i donošenja prioriteta i mjera u obliku lokalnih razvojnih strategija nije uobičajena praksa na ruralnim područjima te ovaj pristup treba podržavati. Lokalna razvojna strategija je proizvod težnji pojedine lokalne zajednice da razvija svoja područja, kako u gospodarskom, tako i u društvenom pogledu, ali vodeći brigu o očuvanju tradicijskih i kulturnih vrijednosti te očuvanju okoliša.

Cilj MP-a je jačanje lokalne zajednice kroz formiranje LAG-ova, zajedničko donošenje lokalnih razvojnih strategija te kontinuirano i pravovremeno informiranje ruralnog stanovništva te njegova edukacija kako o mjerama ruralnog razvoja tako i aktualnoj poljoprivrednoj politici. To je jedna od pretpostavki za uspješniji razvoj ruralnih područja.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

3.2.1. Podrška i potpora osnivanju lokalnih partnerstava, izradi strategije te potpora radu LAG-a

MP će pružanjem tehničke pomoći lokalnoj zajednici informirati i educirati stanovništvo ruralnih područja o značaju stvaranja partnerstava i zajedničkog donošenja lokalnih razvojnih strategija te pomoći pri izradi prioriteta i mjera unutar strateških dokumenata pojedinog partnerstva. U okviru IPARD programa, MP će odobravati lokalne razvojne strategije koje zadovolje kriterije i pružati financijsku potporu radu i funkcioniranju partnerstva (LAG-a) čije će strategije biti odobrene u okvirima postavljenim strategijama. Trenutno u RH nema službeno priznatih LAG-ova u okviru provedbe mjera ruralnog razvoja. Sukladno IPARD programu, LAG-ove će Ministarstvo odobravati jednom na početku 2011. godine za cijelo programsko razdoblje koje nam preostaje.

Partnerstvo (LAG) donošenjem lokalne razvojne strategije omogućuje provođenje projekata svoje lokalne zajednice. Također, LAG vodi brigu o realizaciji svojih prioriteta i ciljeva, te na taj način i o projektima koji se planiraju i realiziraju u skladu s mjerama koje obuhvaća strategija. LAG služi također i kao sredstvo informiranja lokalnog stanovništva o mjerama ruralnog razvoja, ali isto tako i o mogućnostima ulaganja kroz druge fondove u okviru razvoja ruralnog prostora te kao servis u pripremi projekata. Realizacijom strategije, odnosno projekata, ali i ukupnim djelovanjem pojedinog LAG-a ostvaruje se jačanje lokalne zajednice u ruralnom prostoru.

3.2.2. Potpora manifestacijama u ruralnim područjima, edukacija i informiranje

Očuvanje kulturne baštine, seoskih običaja i manifestacija koje promiču ruralni razvoj, kao aktivnosti usko su povezane s poljoprivrednom proizvodnjom, seoskim okruženjem i načinom života te na najbolji mogući način prezentiraju tradicijsku osnovu i ambijentalni ugođaj. Kulturno i povijesno nasljeđe kroz svakodnevni život, osim što se zasniva na tradicionalnosti, zanimljivo je i značajno i zbog podizanja vrijednosti destinacije kroz gostoljubivost domaćina (rural hospitality), originalnosti ponude (aktivnosti koje se svakodnevno upražnjavaju i nisu usmjerene isključivo prema turistima – gostima), položaju smještaja, povoljnoj cijeni. Stoga je vrlo važno, prije svega očuvati, ali u istoj mjeri i zaštititi te očuvati kulturnu baštinu i tradicijske vrijednosti, ali i naglasiti važnost poljoprivredne

djelatnosti u okviru gospodarstva u svemu tome te ih putem organiziranja manifestacija prezentirati ruralnom stanovništvu, ali i gostima.

Sufinanciranjem održavanja manifestacijama u ruralnim područjima MP će doprinijeti jačanju lokalne zajednice.

Na manifestacijama ovog tipa MP će putem predavanja informirati i educirati posjetitelje o mjerama ruralnog razvoja i mjerama poljoprivredne politike koje trenutno provodi. Važnu i neizostavnu ulogu u informiranju, edukaciji i usavršavanju ruralnog stanovništva imaju i institucije na koje se oslanja MP u svom radu kao što je Hrvatska poljoprivredna agencija i dr.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedini	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
3.2.1. Podrška i potpora osnivanju lokalnih partnerstava, izradi strategije te potpora radu LAG-a	3.2.1.1. Povećanje i održavanje broja razvijenih lokalnih razvojnih strategija	Povećanje broja lokalnih partnerstava te izrada kvalitetnih lokalnih razvojnih strategija koje definiraju glavne prioritete područja	broj	0	MP		20	20	20	20
	3.2.1.2. Postotak odobrenih lokalnih razvojnih strategija te sukladno tome priznatih lokalnih akcijskih grupa(LAG-ova) čiji rad prati MP	Odobrovanje LAG-ova koji će donositi i provoditi lokalne razvojne strategije te informirati i educirati stanovništvo u pojedinom području glede mjera ruralnog razvoja te	%	0	MP		75	75	75	75

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedini	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
		drugih oblika potpora u ruralnom prostoru								
3.2.2. Potpora manifestacijama u ruralnim područjima, edukacija i informiranje	3.2.2.1. Održavanje kontinuiteta potpore kulturnim manifestacijama na ruralnom području na razini 250 korisnika godišnje, ukupno, po županijama i JLS	Održavanje broja kulturnih, gospodarskih i drugih manifestacija koje promiču tradicijske vrijednosti, poljoprivrednu proizvodnju i ruralni razvoj	broj	170	MP	170	250	250	250	250
	3.2.2.2. Povećanje broja održanih predavanja o mjerama ruralnog razvoja	Informiranje ruralnog stanovništva o mjerama ruralnog razvoja od strane MP	broj	20	MP	30	35	35	35	35

Opći cilj 3. Poboljšanje uvjeta života na ruralnom prostoru

Pokazatelji učinka:

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
3.1. Gospodarski razvoj ruralnih područja	Stvaranje zaposlenja (podjela po dobi/spolu)	Povećana sposobnost prilagodbe ruralnih područja zahtjevima tržišnog gospodarstva. Trenutna stopa nezaposlenosti i prosječan prihod u domaćinstvu su neki od pokazatelja, a cilj je ove vrijednosti i u ruralnom prostoru približiti zahtjevima tržišnog gospodarstva.	%	0	IPARD program	3%	4%	5%	5,5%	6%

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
3.2. Jačanje lokalnog partnerstva	Razvoj novih inicijativa temeljenih na bottom-up pristupu	Stvaranje novih oblika partnerstava koja će izraditi lokalnu razvojnu strategiju te poticati na novi pristup kod partnera u ruralnom prostoru, bottom-up pristup.	%	0	IPARD program	30 % korisnika su inicirali nove ideje za projekte (može se temeljiti na izjavama korisnika)	50 % korisnika su inicirali nove ideje za projekte (može se temeljiti na izjavama korisnika)	50 % korisnika su inicirali nove ideje za projekte (može se temeljiti na izjavama korisnika)	50 % korisnika su inicirali nove ideje za projekte (može se temeljiti na izjavama korisnika)	50 % korisnika su inicirali nove ideje za projekte (može se temeljit na izjavama korisnika)

Opći cilj 4. Održivi razvoj šumarstva, lovstva i drvne industrije

Cilj održivog razvoja šumarstva je povećanje doprinosa nacionalnom gospodarstvu održivim korištenjem i sveobuhvatnom zaštitom šumskih resursa i njihove bioraznolikosti, uz uvažavanje prava lokalne zajednice. Sukladno istome, cilj gospodarenja šumskim resursima u Republici Hrvatskoj je održivo i skladno korištenje funkcija šuma, trajno poboljšavanje njihova stanja i održivo korištenje šumskog zemljišta. Stoga, gospodarenje šumama treba provoditi na način koji će osigurati trajno održavanje i unapređenje biološke i krajobrazne raznolikosti, uz stalnu skrb za zaštitu šumskih ekosustava, poštujući sveeuropske kriterije održivog gospodarenja šumama.

Stroge ekološke, socijalne i ekonomske standarde gospodarenja šumskim resursima u vlasništvu Republike Hrvatske potrebno je zadržati na postojećoj razini s težnjom njihova daljnjeg unapređenja, dok je u šumama šumoposjednika potrebno dodatno poticati razvoj u smjeru dostizanja odnosnih standarda i njihove dugoročne primjene, također sa svrhom ostvarivanja cilja održivog gospodarenja.

Potpisivanjem i ratificiranjem međunarodnih sporazuma, te ispunjavanjem preuzetih obveza, Republika Hrvatska potvrđuje svoju predanost održivom gospodarenju šumskim resursima i jednakom vrednovanju svih funkcija šuma. Stoga je potrebno daljnje aktivno sudjelovanje Republike Hrvatske na međunarodnim šumarskim forumima i stalna prisutnost pri kreiranju općih šumarskih politika i akcija, poglavito u dijelu održivog gospodarenja šumskim ekosustavima, očuvanja bioraznolikosti te zaštite šumskih ekosustava i genetskih resursa.

Lovno gospodarenje u uskome je suživotu sa šumarstvom i čini nezaobilazan dio svakog šumskog ekosustava. Stanišni uvjeti u Republici Hrvatskoj zbog svoje raznovrsnosti pogodni su za uzgoj brojnih vrsta krupne i sitne divljači. Krajnji je cilj gospodarenja s divljači zaštita i očuvanje biološke ravnoteže i ravnoteže okoliša uz osiguravanje održivih populacija divljači, te valorizacija ove gospodarske grane kroz turističku ponudu i njezin doprinos nacionalnom gospodarstvu.

U sektoru drvne industrije, nezadovoljavajuće programsko opredjeljenje i nezadovoljavajuća konkurentnost uvjetuju restrukturiranje u smjeru proizvodnje proizvoda veće dodane vrijednosti i prilagođavanja tržišnim uvjetima Europske unije. U okviru navedenog, potrebno je reindustrijalizirati preradu drva i proizvodnju namještaja, potaknuti gospodarske procese kroz investicijska ulaganja, ugraditi čimbenike konkurentnosti u proizvodnju i poslovanje te povećati njihov udjel u strukturi bruto domaćeg proizvoda.

Posebni cilj 4.1. Održivo gospodarenje šumskim resursima

Održivo gospodarenje šumskim resursima neophodan je preduvjet kako za očuvanje zdravlja i vitalnosti šumskih ekosustava, njihov doprinos globalnom ciklusu ugljika, ublažavanje posljedica klimatskih promjena, poticanje proizvodnih i socijalnih funkcija šume i poboljšanje biološke raznolikosti, tako i za korištenje šuma i šumskog zemljišta te zahvate u prostoru. Ono daje neophodnu osnovu za ispunjavanje potreba investicijskih projekata u skladu s recentnim socijalno-gospodarskim prilikama i potrebama Republike Hrvatske.

Za postizanje ovog cilja potrebno je:

- kontinuirano izrađivanje šumskogospodarskih planova za sve šume i šumska zemljišta;
- aktivno sudjelovanje u procesu izrade i davanje suglasnosti na prijedlog prostorno-planske dokumentacije;
- vođenje skrbi za sve vrste u šumskom ekosustavu te poduzimanje mjera za poboljšanje i održanje biološke raznolikosti;

- gospodarenje šumskim resursima te gradnju i održavanje šumske infrastrukture prilagoditi zaštiti bioraznolikosti, tla i voda;
- projektiranje infrastrukture u šumi i na šumskom zemljištu na način najmanje štetan za šumski ekosustav;
- poticanje zaštite šumski resursa i obnove šuma kvalitetnim i staništu prilagođenim šumskim reprodukcijskim materijalom;
- uspostavljanje cjelovite mreže nadzora zbog sagledavanja kretanja negativnih procesa;
- kontinuirano provoditi nadzor nad provedbom Zakona o šumama i propisa donesenih na temelju njega;
- aktivno praćenje recentnih zbivanja na međunarodnoj šumarskoj sceni i sudjelovanje u kreiranju međunarodnih šumarskih politika u segmentu održivog gospodarenja;
- implementirati međunarodno preuzete obveze, preporuke, smjernice i primjere dobre prakse u nacionalno zakonodavstvo i šumarsku praksu.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

4.1.1. Održivi razvoj u šumi i na šumskom zemljištu

Zakon o šumama uređuje raspolaganje, upravljanje i gospodarenje šumom i šumskim zemljištima kao prirodnim bogatstvom, a s ciljem održavanja biološke raznolikosti te osiguranja gospodarenja na načelima gospodarske održivosti, socijalne odgovornosti i ekološke prihvatljivosti.

Uzimajući u obzir socijalno-gospodarske prilike i potrebe, preuzete obveze Republike Hrvatske u pogledu značajnog povećanja udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj energetskej bilanci, potrebe za poboljšanjem životnih uvjeta lokalnog stanovništva, razvojem poljoprivredne proizvodnje (višegodišnji nasadi) i potreba investicijskih projekata, nužno je kontinuirano provoditi reguliranje imovinsko-pravnih odnosa vezanih uz šume i šumska zemljišta. Isto se provodi izdvajanjem šuma i šumskih zemljišta iz Šumskogospodarske osnove područja, sudjelovanjem u procesu izrade i odobravanja prostorno planske dokumentacije, osnivanjem prava služnosti i prava zakupa, vođenjem postupaka odlučivanja smatra li se neko zemljište šumom ili šumskim zemljištem, a sve u svrhu izgradnje vodovoda, kanalizacije, poduzetničkih zona, energetske, prometne, telekomunikacijske infrastrukture, eksploatacije mineralnih sirovina, obavljanja turističke djelatnosti i sl.

Šumskogospodarski planovi utvrđuju uvjete za korištenje šuma i šumskoga zemljišta, zahvate u prostoru, potreban opseg radova gospodarenja šumama, te predstavljaju osnovni preduvjet za održivo gospodarenje šumskim resursima. Šumskogospodarske planove odobrava Ministarstvo nadležno za poslove šumarstva na temelju mišljenja o njihovoj usklađenosti sa Zakonom o šumama, Šumskogospodarskom osnovnom područja te posebnim propisima. Šumskogospodarski planovi odobravaju se u pravilu na rok od 10 godina, te stoga proces možemo smatrati kontinuiranim i dinamičkim.

Sektor inspekcija u šumarstvu i lovstvu Ministarstva kontinuirano provodi nadzor nad provedbom Zakona o šumama i propisa donesenim na temelju Zakona, čime se direktno nadzire i implementacija propisa sadržanih u šumskogospodarskim planovima.

4.1.2. Zaštita šuma i očuvanje šumskih genetskih resursa

Očuvanjem šumskih ekosustava u postojećem stanju primjenom načela održivog gospodarenja značajno se doprinosi ublažavanju posljedica klimatskih promjena i veže znatne količine CO₂ iz atmosfere u drvenu masu.

Šumski ekosustavi kontinuirano se štite provođenjem mjera zaštite šuma od šumskih požara, drugih elementarnih nepogoda i štetnika u skladu sa Zakonom o šumama, Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o biljnom zdravlju i Pravilnikom o zaštiti šuma od požara, kao i odobravanjem šumskogospodarskih planova koji sadrže propisane mjere zaštite.

Za potrebe zaštite šuma nužno je provoditi trajno motrenje oštećenosti šumskih ekosustava pod utjecajem atmosferskog onečišćenja i drugih čimbenika. U sklopu ovih aktivnosti, za potrebe poduzimanja preventivnih mjera zaštite, ali i izvješćivanja međunarodnih tijela, potrebno je kontinuirano provoditi motrenje te na taj način prikupljati podatke i ažurirati jedinstveni Registar oštećenosti šumskih ekosustava. Kontinuiranim nadzorom oštećenosti šumskih ekosustava, pravodobnim utvrđivanjem uzroka i dimenzija oštećenosti, kao i pouzdanim predviđanjem pojave pojedinih biotskih čimbenika, postavljaju se temelji za kvalitetno ostvarivanje postavljenog cilja.

Radi pravovremenog upozoravanja o pojavi štetnih organizama i davanja preporuka za njihovo suzbijanje obavljaju se izvještajno-prognozni poslovi u šumarstvu.

Poboljšanje saznanja o šumskim požarima, njihovim uzrocima i učincima, postići će se stalnim ažuriranjem i vođenjem jedinstvenog informacijskog sustava i Registra o šumskim požarima.

Zaštitu šuma od šumskih požara, abiotskih i biotskih čimbenika potrebno je provoditi na ekološko prihvatljiv način s ciljem očuvanja biološke raznolikosti, stabilnosti i općekorisnih funkcija šumskih ekosustava te njihove socijalne, ekonomske i ekološke uloge. Stoga je nužna primjena principa održivog gospodarenja šumskim resursima, te omogućavanje prirodnog obnavljanja šuma u skladu s načelima zaštite šumskih genetskih izvora.

Upotrebom kvalitetnog i staništu prilagođenog šumskog reprodukcijskog materijala omogućava se održivo i optimalno gospodarenje šumskim ekosustavima. Proizvodnja kvalitetnog šumskog reprodukcijskog materijala postiže se na način da se koriste samo registrirani šumski sjemenski objekti. Radi sprječavanja pomanjkanja šumskog reprodukcijskog materijala potrebnog za održivo gospodarenje šumskim resursima i očuvanje šumskih genetskih izvora, do kraja 2014. godine Republika Hrvatska ustrojiti će sjemensku štedionicu.

Očuvanje genetske raznolikosti svojti šumskog drveća i njihovih genetskih izvora postići će se ustanovljavanjem genetske banke svojti šumskog drveća do kraja 2013. godine.

U cilju očuvanja vrijednih stanišnih tipova i pojedinih biljnih i životinjskih vrsta, Republika Hrvatska obvezna je do dana pristupanja Europskoj uniji podnijeti na ocjenu i prihvaćanje Europskoj komisiji prijedlog ekološke mreže NATURA 2000. Slijedom toga u zadanom roku potrebno je odrediti mjere zaštite šumskih stanišnih tipova i ciljnih vrsta koje dolaze na njima, utvrditi površine i provesti kartiranje šumskih staništa.

4.1.3. Provođenje aktivnosti međunarodne suradnje u šumarstvu

Cilj međunarodne suradnje Republike Hrvatske u sektoru šumarstva je nastaviti s aktivnim sudjelovanjem na međunarodnoj šumarskoj sceni (EU, UN, EFI, FOREST EUROPE...), a posebice participirati u radu tijela Europske komisije i Vijeća EU. Ove aktivnosti uključuju kvalitetno ispunjavanje obveza preuzetih pristupanjem Republike Hrvatske međunarodnim sporazumima i tijelima, te nastavak aktivnosti u sferi kreiranja općih šumarskih politika i akcija na europskom, ali i svjetskom nivou, kako u dijelu održivog gospodarenja šumskim resursima, ruralnog razvoja, održivog razvoja i očuvanja biološke raznolikosti, tako i u dijelu adaptacije šuma i njihovog utjecaja na ublažavanje posljedica klimatskih promjena.

Članstvo u međunarodnim organizacijama u sektoru šumarstva, kao i do sada, koristit će se kao instrument osiguranja nacionalnih interesa. Dosadašnjim sudjelovanjem na međunarodnoj šumarskoj sceni, Republika Hrvatska postala je aktivan protagonist te se takvo djelovanje koristi za ostvarivanje i jačanje partnerstava s drugim državama. Time se pojačava ne samo međunarodni ugled šumarski struke, već i promocija Hrvatske i hrvatskoga identiteta. Također, nastaviti će se s aktivnostima na postizanju prethodno određenih prioriteta, te će se za pojedine međunarodne organizacije u području šumarstva odrediti novi dugoročni ciljevi koji se članstvom u organizaciji mogu ostvariti.

Kao potpisnica brojnih međunarodnih sporazuma na području šumarstva i njemu srodnih područja, Republika Hrvatska kontinuirano ispunjava preuzete obveze koje se jednim dijelom sastoje i u izradi opširnih (više)godišnjih izvješća (LULUCF, Kyoto protokol, NATURA 2000 i u skoroj budućnosti FOREST EUROPE LBA), čije nepravovremeno ili nedovoljno kvalitetno ispunjavanje povlači konkretne vrlo visoke financijske sankcije ili izuzeća od pojedinih prava (npr. zabrana trgovanja ETS kreditima).

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
4.1.1. Održivi razvoj u šumi i na šumskom zemljištu	4.1.1.1. Povećanje površine šuma za koju su odobreni programi/osnove gospodarenja	Povećanje površine šume u vlasništvu Republike Hrvatske i šumoposjednika za koju su odobreni programi gospodarenja	ha	2150000	MP			2180000	2210000	2250000
	4.1.1.2. Povećanje broja provedenih inspekcijskih nadzora	Povećanje broja provedenih inspekcijskih nadzora od strane šumarske inspekcije	broj	2000	MP			2.100	2200	2300
	11.1.1.3. Smanjenje broja zahtjeva za pokretanje optužnog prijedloga	Smanjenje broja zahtjeva za pokretanje optužnog prijedloga iz područja šumarstva	broj	450	MP			425	400	375
	11.1.1.4. Broj predmeta u postupku kojima je istekao zakonski rok za rješavanje	Smanjenje broja predmeta u postupku kojima je istekao zakonski rok za rješavanje	broj	2500	MP			1500	1100	700
4.1.2. Zaštita šuma i očuvanje šumskih	4.1.2.1. Smanjenje prosječne godišnje opožarene šumske	Smanjenje prosječne godišnje opožarene šumske	ha	13900	Registar šumskih požara			12500	11500	10500

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
genetskih resursa	površine	površine								
	4.1.2.2. Povećanje broja parametara i točaka na kojima se motri oštećenost šumskih ekosustava od atmosferskog onečišćenja	Povećanje broja ispitivanih parametara na bioindikacijskim točkama Razine 1 i Razine 2 u cilju motrenja oštećenost šumskih ekosustava od atmosferskog onečišćenja	broj	9 parametara, 92 točke	Izvešće o oštećenosti šumskih ekosustava			9 parametara, 93 točke	10 parametara, 93 točke	10 parametara, 94 točke
	4.1.2.3. Povećanje broja šumskih sjemenskih objekata	Povećanje broja registriranih šumskih sjemenskih objekata	broj	100	Registar šumskih sjemenskih objekata			105	110	115
	4.1.2.4. Povećanje količine uskladištenog sjemenskog materijala šumskih svojti u sjemenskoj štedionici	Povećanje količine uskladištenog sjemenskog materijala šumskih svojti u sjemenskoj štedionici namijenjenog za uzgoj sadnog materijala	kg	0	Izvešće o provedenim aktivnostima ustanovljavanja sjemenske			10000	12000	15000

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
					štedionice					
4.1.3. Provođenje aktivnosti međunarodne suradnje u šumarstvu	4.1.3.1. Izrada i dostava traženih izvješća međunarodnim institucijama	Zadržavanje broja izrađenih i dostavljenih izvješća međunarodnim institucijama na području šumarstva	broj	5	MP			5	5	5
	4.1.3.2. Sudjelovanje na relevantnim međunarodnim skupovima i sastancima	Povećanje broja sudjelovanja na relevantnim međunarodnim skupovima i sastancima (UN, EU, FOREST EUROPE, OECD, bilateral...)	broj	12	MP			13	14	15
	4.1.3.3. Financijske sankcije ili izuzeća od pojedinih prava kao posljedica nepravovremeno ili nedovoljno kvalitetno ispunjenih zahtjeva po preuzetim međunarodnim obavezama	Nepostojanje financijskih sankcija ili izuzeća od pojedinih prava (UNFCCC, Kyoto protokol, NATURA 2000, FOREST EUROPE LBA...)	broj	0	MP			0	0	0

Posebni cilj 4.2. Razvoj gospodarenja lovištima i divljači

Provedbom propisa lovno-gospodarskih osnova, programa uzgoja i zaštite divljači pridonosi se održanju prirodnih odnosa između vrsta, očuvanju biološke raznolikosti te zaštiti divljači i njenih prirodnih staništa. Kroz zakupe i koncesije na lovištima usmjerava se razvoj gospodarstva i turističke ponude u sklopu lovno- turističkih aranžmana. Također se potiče napučivanje lovišta vrstama divljači zbog održanja bioraznolikosti u područjima gdje je došlo do narušavanja prirodnih odnosa između vrsta. Unaprjeđivanje postojeće baze podataka (Središnja lovna evidencija) predstavlja dio razvoja predmetne gospodarske grane, a ima za svrhu mogućnost uvida u postojeće stanje vezano uz brojnost divljači te stanje očuvanja staništa.

Predmetni posebni cilj proizlazi iz Strategije i Akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj: 143/2008).

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

4.2.1 Povećanje broja jedinki pojedinih vrsta divljači u pogledu ostvarivanja matičnih fondova divljači u uzgojnim područjima gdje je brojno stanje manje od planiranog kapaciteta uzgojnog područja.

Ove mjere odnose se prvenstveno na jelena običnog i divokozu, koje su prepoznate kao vrste divljači koje još uvijek na svojim prirodnim staništima nisu doživjele puni kapacitet. Poticanje unosa jelena običnog u lovišta na području Republike Hrvatske radi „osvježenja krvi“ i povećanja matičnih fondova ostvaruje se kroz sufinanciranja unosa ove vrste u lovišta, posebno na područjima obitavanja velikih zvijeri. U suradnji s lovoovlaštenicima te Hrvatskim lovačkim savezom, planira se svake godišnje unositi do 500 grla jelenske divljači u uzgojna područja. Mjere koje se poduzimaju za povećanje matičnih fondova divokoze su ispuštanje divljači u lovišta i ograničeni odstrjel, koji se propisuje kroz važeće lovnogospodarske osnove. Brojno stanje zeca običnog na području Republike Hrvatske stagnira, a može se očekivati i pad zbog povećanja monokultura te primjene agrotehničkih mjera koje direktno ugrožavaju ovu vrstu divljači. Mjere koje se poduzimaju za smanjenje trenda pada ove vrste divljači su propisivanje unosa i ispuštanja divljači u lovište, te sufinanciranja kaveznog uzgoja zečeva. U planu je sufinanciranje ispuštanja zeca običnog u količini do 7000 grla za 2013. godinu i do 4000 grla za 2014. i 2015. godinu.

4.2.2. Izvršenje Plana gospodarenja smeđim medvjedom, izvršenje redovnog izlučenja u odnosu na plan, smanjenje šteta na poljoprivrednim kulturama i stoci

Kako bi se smanjile štete na poljoprivrednim kulturama i stoci koje može prouzročiti smeđi medvjed, a također i potrebe za intervencijama u slučaju ugroze ljudske sigurnosti, potrebno je jačati komunikaciju i suradnju između Nacionalnog povjerenstva za gospodarenje smeđim medvjedom i lovoovlaštenika, da bi se obveze iz Plana gospodarenja, te pripadajućih Akcijskih planova izvršavale pravovremeno. To će se postići stalnom komunikacijom preko radionica i održavanjem stručnih skupova, na kojima se prezentiraju rezultati postignuti za svaku pojedinu godinu. Na ovaj način postižu se bolja izvršenja redovnih kvota izlučenja, što za posljedicu ima smanjenje šteta i ugroza ljudskih života.

4.2.3 Povećanje interesa stranih turista za lovno odnosno turističke aranžmane u RH

Povećanje interesa stranih turista za lovno odnosno turističke aranžmane u RH postiže se kroz promidžbu i informiranje ciljnih skupina. Provedba ovog cilja postiže se tiskanjem brošura te informiranjem putem medija i poticanjem marketinga. Najvažniji segment promocije hrvatskog lovstva su predstavljanje i sudjelovanje njegovih predstavnika na međunarodnim skupovima, sajmovima i konferencijama te održavanje i prezentacija lovačkih običaja, odnosno manifestacija vezanih uz lovnu kinologiju i lovno streljaštvo.

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
4.2.1. Povećanje broja jedinki pojedinih vrsta divljači u pogledu ostvarivanja matičnih fondova divljači u uzgojnim područjima gdje je brojno stanje manje od planiranog kapaciteta uzgojnog područja	4.2.1.1. Povećanje broja jelenske divljači u uzgojnim područjima	Povećanje broja jelenske divljači u uzgojnim područjima	grlo	12198	Podaci iz Središnje lovne evidencije			12200	12700	13200
	4.2.1.2. Povećanje broja divljači – divokoze u uzgojnim područjima	Povećanje broja divljači – divokoze u uzgojnim područjima	grlo	1.084*	Podaci iz Središnje lovne evidencije			1000	1050	1100
	4.2.1.3. Održavanje postojeće brojnosti zeca običnog na području RH	Održavanje postojeće brojnosti zeca običnog na području RH	grlo	77.090*	Podaci iz Središnje lovne evidencije			69000	69000	100
4.2.2. Izvršenje Plana gospodarenja smeđim medvjedom, izvršenje redovnog izlučenja u odnosu na plan, smanjenje šteta na poljoprivrednim kulturama i stoci	4.2.2.1. Povećanje izvršenja kvote redovnog izlučenja	Povećanje izvršenja kvote redovnog izlučenja	%	84	Podaci iz Akcijskih planova za gospodarenje smeđim medvjedom			100	100	100

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
4.2.3. Povećanje interesa stranih turista za lovno odnosno turističke aranžmane u RH	4.2.3.1. Povećanje broja stranih lovaca	Povećanje broja stranih lovaca	kom	6418	Podaci Hrvatskog lovačkog saveza			8000	8500	9000

Posebni cilj 4.3. Razvoj drvne industrije

Predmetni posebni cilj ostvariti će se prvenstveno ugrađivanjem preporuka Strategije Vladinih programa za razdoblje 2012. - 2014. koje su usmjerene stvaranju poslovne i investicijske klime u preradi drva i proizvodnji namještaja te održivosti i konkurentnosti gospodarskih odnosnih subjekata, te uključivanjem svih relevantnih interesnih strana (poglavlje 2.1. Strategije). Nadalje, posebni cilj implementirati će se na način ravnomjernog razvoja drvne industrije u svim hrvatskim regijama (poglavlje 3. Strategije) i poticanjem znanja i izvrsnosti kao pokretača dugoročnog ekonomskog razvoja drvoprerađivačkog sektora. Prethodno navedeno ostvariti će se unaprjeđivanjem zakonskog i regulatornog okvira odnosno usvajanjem:

- Strategije razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2014.-2020.
- Strategije razvoja dizajna namještaja 2014. -2020.
- Zakona o preradi i uporabi drva i proizvoda od drva
- Pravilnika o tehničkim propisima za namještaj i dijelove namještaja

Aktualni Operativni program razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2011.–2014. i Izmjene i dopune Operativnog programa razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2011. – 2014. definira razvojne mjere i subvencionira investicijska ulaganja gospodarskih subjekata koja pridonose unaprjeđenju i razvoju te omogućuju sustavnu prilagodbu tržišnim kretanjima. Dizajn i inovacije, kao čimbenici konkurentnosti i razvoja biti će ugrađeni u hrvatsku proizvodnju namještaja kroz Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja dizajna namještaja (2010.) kojom je uspostavljen temelj za promjenu sadašnjeg, nezadovoljavajućeg stanja na području primjene dizajna i inovacija.

Institucionalnim usmjeravanjem razvoja, a subvencioniranjem sljedećih aktivnosti doći će do unaprjeđenja i razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

4.3.1. Obrazovanje i usavršavanje ljudskih resursa

Podizanje vrijednosti ljudskog kapitala, stjecanje znanja, vještina, stavova i vrijednosti koji su pojedincu potrebni za ostvarivanje radnih uloga, važan je čimbenik repozicioniranja drvnog gospodarstva s naslova održive konkurentnosti. Obrazovanje treba percipirati kao ulaganje koje omogućava integraciju poslovnih planova i vještina zaposlenika kako bi se ostvarili ciljevi u domeni ekonomskog rasta, proizvoda i usluga. Obrazovanje i usavršavanje povećava konkurentnost osiguranjem potrebne kvalitete ljudskih resursa.

4.3.2. Primjena novih tehnologija i tehnoloških procesa

Današnji uvjeti proizvodnje podrazumijevaju široku primjenu automatizirane tehnologije u dizajniranju, projektiranju i proizvodnom procesu. Kako bi se ista uspješno integrirala u poslovni proces i pratila svjetske trendove, potrebno je sustavno ulaganje u tehnološki razvitak. Uvođenje nove tehnologije ima mnogobrojne učinke na poslovanje, a najčešće omogućuje povećanje proizvodnje, smanjenje troškova proizvodnje, poboljšanje kvalitete proizvoda i poslovnih procesa, povećanje fleksibilnosti proizvodnje i skraćivanje rokova isporuke.

4.3.3. Povećanje energetske učinkovitosti i zaštite okoliša

Jedan od važnijih prilagodbi gospodarskih subjekata je promjena poslovne politike u skladu s politikom zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Za ostvarivanje održivog razvoja potrebno je donošenje odluka imajući na umu istodobno zdrav okoliš i učinkovito poslovanje, što znači da su okoliš i gospodarstvo isprepleteni kao partneri u općoj težnji za boljom kvalitetom življenja. Istovremeno, ukupna potrošnja energije gotovo uvijek raste s ekonomskim napretkom, a kako bi se podržalo povećanje energetske učinkovitosti, nužne su nove tehnologije i inovacije koje dovode do promjena u energetske učinkovitosti, posebno u energetske intenzivnoj drvnj industriji. Pridržavanje ekoloških standarda i proizvodi, proizvodnje i tehnologije koje se odlikuju visokom energetske učinkovitošću sve su važniji elementi necjenovne konkurentnosti.

4.3.4. Marketing i promidžba finalnih proizvoda od drva

Zauzimanje prioritetnog mjesta u svijesti potrošača, kroz sustavno podizanje kvalitete proizvoda i primjenu dizajna, posljedično pozitivno utječe na prepoznatljivost industrije. Poslovni subjekti koji prihvate marketinški koncept u kreiranju poslovanja i proizvodnje, baziran na tržišnim informacijama uz istovremeno kreiranje vlastitog modela strateškog upravljanja proizvodima i adekvatne promotivne aktivnosti, jačaju konkurentsku snagu. Marketinške i promotivne aktivnosti pomažu prodaji proizvoda, čime se generiraju novčana sredstva koja se koriste za razvoj novih proizvoda.

Pokazatelji rezultata

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
4.3.1. Obrazovanje i stručno usavršavanje ljudskih resursa	4.3.1.1. Stečena stručna znanja i vještine, specifične kvalifikacije, te upravljačke vještine	Sustavno ulaganje u stručno usavršavanje i obrazovanje postojećih kadrova	broj	15	Evidencija dosadašnje Uprave za drvnu industriju			26	35	50
	4.3.1.2. Povećanje/zadržavanje broja radnih mjesta i/ili broj novih radnih mjesta	Zadržavanje postojećih i zapošljavanje novih kvalificiranih kadrova	broj		DZS			21500	22500	24000
4.3.2. Primjena novih tehnologija i tehnoloških procesa	4.3.2.1. Povećanje broja instalirane suvremene tehnologije i tehnoloških procesa za obradu drva i proizvodnju namještaja	Ulaganje u nabavku i uporabu najsuvremenije tehnologije za obradu drva te proizvodnju proizvoda od drva i namještaja radi povećanja produktivnosti te racionalnog korištenja drvne sirovine	broj		Evidencija dosadašnje Uprave za drvnu industriju			300	320	340

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	11.3.2.2. Povećanje/zadržavanje broja radnih mjesta i/ili broj novih radnih mjesta	Zadržavanje postojećih i zapošljavanje novih kvalificiranih kadrova	broj		DZS			21500	22500	24000
4.3.3. Povećanje energetske učinkovitosti i zaštite okoliša	4.3.3.1. Povećanje broja instaliranih postrojenja za energetske iskorištavanje drvene biomase i zaštitu okoliša	Ulaganje u tehnologiju za energetske iskorištavanje drvene biomase i zaštitu okoliša	broj		Evidencija dosadašnje Uprave za drvnu industriju			55	60	80
	11.3.3.2. Povećanje/zadržavanje broja radnih mjesta i/ili broj novih radnih mjesta	Zadržavanje postojećih i zapošljavanje novih kvalificiranih kadrova	broj		DZS			21500	22500	24000
4.3.4. Marketing i promidžba finalnih proizvoda od drva	4.3.4.1. Indeks povećanja prodaje finalnih proizvoda na domaćem i međunarodnom tržištu	Ulaganje u promotivno-marketingne aktivnosti te nastupe na domaćim i međunarodnim specijaliziranim sajmovima	broj		DZS			105	110	115

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
	4.3.4.2. Povećanje/zadržavanje broja radnih mjesta i/ili broj novih radnih mjesta	Zadržavanje postojećih i zapošljavanje novih kvalificiranih kadrova	broj		DZS			21500	22500	24000

Opći cilj 5. Održivi razvoj vodnoga gospodarstva

Temeljni cilj vodnoga gospodarstva jest postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske odnosno na dva vodna područja: vodnom području rijeke Dunav i jadranskom vodnom području.

Navedeno uključuje i sljedeće ciljeve:

- osiguranje dovoljnih količina kvalitetne pitke vode za vodoopskrbu stanovništva
- osiguranje potrebnih količina vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske namjene
- zaštita ljudi i materijalnih dobara od poplava i drugih oblika štetnoga djelovanja voda
- postizanje i očuvanje dobrog stanja voda zbog zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava
- razvoj sustava navodnjavanja,

usklađivanjem mjera upravljanja vodama s ostalim sektorima i nacionalnog vodnog zakonodavstva s EU vodnom pravnom stečevinom, što je Republika Hrvatska kao buduća država članica Europske unije dužna ispuniti.

To uključuje i provedbu zahtjeva Okvirne direktive o vodama, Direktive o vodi za piće, Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda te Direktive o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima.

Planski dokument za postizanje gore navedenih ciljeva je Plan upravljanja vodnim područjima čija izrada je u tijeku, a kojim će se planski vrednovati vodni resursi te cjelovito sagledati djelatnosti vodnoga gospodarstva (uređenje voda i zaštita od poplava, korištenje i zaštita voda) u skladu sa Strategijom upravljanja vodama i provedbom Okvirne direktive o vodama.

Navedeni temeljni cilj, kao i ostali ciljevi vodnoga gospodarstva definirani su Strategijom upravljanja vodama (NN 91/08), a provode se primjenom Zakona o vodama (NN broj 153/09, 130/11) i Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (NN broj 153/09) i podzakonskih akata donesenih na temelju njih.

Kroz Plan provedbe vodno-komunalnih direktiva, izrađen u okviru pregovara kroz poglavlja 27 – Okoliš, transponirani su zahtjevi Direktive o vodi za piće, sa definiranih obavezama izgradnje javnih vodoopskrbnih sustava u 68 vodoopskrbnih zone sa krajnjim rokovima do 31. prosinca 2018. (tj. 3 godine odgođe, koja će biti zatražena nakon ulaska u EU), te rješavanje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda za 294 aglomeracije s više od 2.000 ES s krajnjim rokom ispunjenja 31. prosinca 2023. godine, a radi ispunjenja uvjeta Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda.

Strategijom upravljanja vodama (NN 91/08) utvrđeni su nacionalni strateški projekti: Jadranski projekt; Projekt „Unutarnje vode“; Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama (NAPNAV); Višenamjenski kanal Dunav-Sava, projekti razvoja sustava javne vodoopskrbe i projekti razvoja sustava javne odvodnje i zaštite voda i mora od zagađenja.

Navedeni strateški projekti su temelj razvoja sustava javne vodoopskrbe, sustava javne odvodnje i sustava navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda u Republici Hrvatskoj, a isti se financiraju iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske, razdjel 062 Ministarstvo poljoprivrede, izvornih sredstava Hrvatskih voda, sredstava jedinica regionalne i lokalne uprave i samouprave.

Također je za ostvarenje razvojnih ciljeva uključeno korištenje bespovratnih sredstava iz fondova Europske unije, i to najprije iz pretpristupnih fondova. U te svrhe Republici Hrvatskoj su odobrena bespovratna sredstva iz programa CARDS, LIFE, ISPA i IPA. Ulaskom u punopravno članstvo Europske unije Republika Hrvatska stječe pravo na korištenje strukturnih instrumenata.

Podloga za povlačenje sredstava iz pretpristupnih i budućeg kohezijskog i strukturnih fondova EU su projektni prijedlozi, sukladni strateškim i programskim dokumentima kao što su Nacionalni okvir za razvoj 2006-2013. za pretpristupne EU programe; Nacionalni strateški referentni okvir 2012.-2013. za EU strukturne instrumente; Operativni program zaštite okoliša 2007.-2013. za IPA predpristupni program; te nacrt Operativnog programa zaštite okoliša za korištenje strukturnih instrumenata u drugoj polovici 2013. godine. U izradi su i nacrti sljedećih dokumenata: Partnerski

ugovor i Operativnih programa, koji predstavljaju osnovu za korištenje raspoloživih EU programa za vodno gospodarstvo u proračunskom razdoblju 2014. – 2020.

Posebni cilj 5.1. Razvoj i upravljanje vodoopskrbnim sustavom

Posebni cilj razvoja i upravljanja vodoopskrbnim sustavom je osiguranje dovoljnih količina voda zadovoljavajuće kakvoće za postojeće i razvojne potrebe svih korisnika iz postojećih ili novih izvora vodeći računa o prirodnim mogućnostima obnovljivosti resursa, postizanju odgovarajućeg standarda i razini sigurnosti opskrbe vodom za sve korisnike.

Ostvarenje ovoga cilja uključuje povećanje stupnja mogućnosti priključenja stanovništva na javni vodoopskrbni sustav sa sadašnjih prosječno 85% na prosječno 90% u skladu s higijensko-sanitarnim standardima te za zadovoljavanje potreba gospodarstva. Potrebe za vodom radi korištenja u gospodarske svrhe utvrdit će sami korisnici te će postaviti zahtjev vodnom gospodarstvu.

Za ostvarenje ovog cilja potrebno je unaprijediti upravljanje, povećati stupanj korištenja te smanjiti gubitke vode iz vodoopskrbne mreže kroz ulaganja u razvojne programe vodoopskrbe.

Ostvarenje razvojnih ciljeva vodnoga gospodarstva ubrzava se korištenjem sredstava iz fondova Europske unije, i to najprije iz predpristupnih, a nakon ulaska u Europsku uniju iz strukturnih instrumenata.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

5.1.1. Ulaganje u rekonstrukciju i gradnju magistralne i sekundarne vodoopskrbne mreže;

5.1.2. Ulaganje u rekonstrukciju i gradnju vodnih građevina (osim mreže) uključujući i uređaje za kondicioniranje vode:

5.1.3. Smanjenje tehničkih gubitaka u vodoopskrbnoj mreži s prosječnih 40% na 20% uz kontrolu svih količina zahvaćene i isporučene vode koje ne podliježu naplati.

Postavljeni strateški ciljevi razvoja i upravljanja vodoopskrbnim sustavom postići će se provedbom slijedećih većih projekata:

1. Regionalni vodoopskrbni sustav Krapinsko-zagorske županije
2. Regionalni vodoopskrbni sustav Koprivničko-križevačke županije
3. Regionalni vodoopskrbni sustav Istočne Slavonije
4. Regionalni vodoopskrbni sustav Virovitičko-podravske županije
5. Regionalni vodoopskrbni sustav Osječko-baranjske županije
6. Regionalni vodoopskrbni sustav Dalmacije
7. Regionalni vodoopskrbni sustav Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo- Mljet
8. Regionalni vodoopskrbni sustav Bjelovarsko-bilogorske županije
9. Vodoopskrbni sustav otoka Krka

Osim navedenih provest će se i niz manjih projekata razvoja vodoopskrbnih sustava na području Republike Hrvatske.

Ostvarenje gore postavljenih ciljevi se ostvaruju i kroz provedbu projekata financiranih iz međunarodnih financijskih izvora, kao što su program Svjetske banke - Projekt Unutarnje vode, te predpristupni programi EU - ISPA i IPA. U svim projektima vodnoga gospodarstva financiranih iz međunarodnih financijskih izvora, ulaganja u razvoj vodoopskrbnih sustava kombinirana su s ulaganjima u razvoj sustava odvodnje otpadnih voda, što je detaljnije opisano u dijelu 5.2. ovog plana.

U proračunskom razdoblju EU 2014. – 2020.g. planirano je financiranje izgradnje regionalnih projekata vodoopskrbe iz strukturnih i kohezijskog fonda, za koje se trenutno kroz raspoložive financijske izvore priprema studijska i tehnička dokumentacija.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
5.1.1. Ulaganjem u rekonstrukciju i gradnju magistralne i sekundarne vodoopskrbne mreže	5.1.1.1. Dužina izgrađene magistralne ili sekundarne vodoopskrbne mreže izražene u km	Dužina izgrađene magistralne ili sekundarne vodoopskrbne mreže izražene u km	km	22.500	Hrvatske vode	23.300	23.900	24.400
5.1.2. Izgradnjom vodnih građevina (osim mreže) uključujući i uređaje za kondicioniranje vode	5.1.2.1. Broj izgrađenih vodnih građevina (osim mreže) uključujući i uređaje za pročišćavanje i za kondicioniranje vode	Broj izgrađenih vodnih građevina (osim mreže) uključujući i uređaje za pročišćavanje i za kondicioniranje vode	broj	2500	Hrvatske vode	2620	2720	2800
5.1.3. Rekonstrukcijom vodoopskrbne mreže	5.1.3.1. Postotak smanjenja gubitaka u vodoopskrbnoj mreži	Postotak smanjenja gubitaka vode u vodoopskrbnoj mreži	%	45	Isporučitelji vodnih usluga	44	42	40

Posebni cilj 5.2. Zaštita voda i mora

Posebni cilj zaštite voda i mora od onečišćenja je očuvanje zdravlja ljudi i okoliša, što podrazumijeva postizanje i očuvanje dobrog stanja voda, sprečavanje onečišćenja voda, sprečavanje promjena hidromorfoloških karakteristika voda koje su pod takvim rizicima i sanaciju stanja voda gdje je ono narušeno.

Navedeni posebni cilj obuhvaća:

- zaštitu podzemnih i površinskih voda kao strateških rezervi vode za piće (postojeće i planirane);
- povećanje stupnja priključenosti na sustave javne odvodnje. Planiranim aktivnostima (do 2023. godine) vezanima za smanjenje točkastih izvora onečišćenja iz komunalnih sustava, bit će obuhvaćeno:
 - oko 70% sustava kojima gravitira od 2.000 do 10.000 stanovnika;
 - oko 77% sustava kojima gravitira od 10.000 do 15.000 stanovnika;
 - oko 100% sustava kojima gravitira više od 15.000 stanovnika. Time će se ukupna priključenost na sustav javne odvodnje povećati sa sadašnjih 46% na oko 60%.
- zaštitu površinskih i podzemnih voda, priobalnih voda (mora), zaštićenih područja – područja posebne zaštite voda, radi očuvanja zdravlja ljudi i očuvanja vodenih i o vodi ovisnih ekosustava, te očuvanja biološke raznolikosti u okviru integralnog upravljanja vodama;
- unapređenje ekoloških funkcija voda i priobalnih voda (mora) tamo gdje je narušena kakvoća voda, te postizanje propisane kakvoće voda za određene namjene tamo gdje ista ne zadovoljava, sudjelovanjem u planiranju i postupnom provođenju cjelovitih mjera zaštite, te sustavnim praćenjem učinka provedenih mjera na slivu i priobalnim vodama (moru);
- smanjenje količine opasnih tvari na izvoru onečišćenja provedbom mjera zaštite voda, te kontrolu rada izgrađenih objekata i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda;
- doprinos održivom razvoju racionalnim korištenjem vodnih resursa;
- sustavno praćenje i ispitivanje stanja voda na području Republike Hrvatske;
- usklađenost nacionalnog zakonodavstva s EU pravnom stečevinom, međunarodna suradnja.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

5.2.1 Ulaganje u rekonstrukciju i gradnju sustava javne odvodnje uključujući i pročišćavanje otpadnih voda, a sve u cilju povećanja stupnja priključenosti stanovništva na te sustave;

5.2.2. Ulaganje u rekonstrukciju i gradnju vodnih građevina za odvodnju otpadnih voda (osim mreže), uključujući uređaje za pročišćavanje i za zbrinjavanje mulja, a sve u cilju zaštite okoliša od onečišćenja otpadnim vodama;

5.2.3. Priprema projektne i studijske dokumentacije sukladno EU regulativi te apliciranjem projekata za EU fondove, a sve u cilju ispunjenja uvjeta iz vodnokomunalnih direktiva i apsorpcije EU sredstava.

Postavljeni strateški ciljevi zaštite voda i mora od onečišćenja postići će se provedbom slijedećih većih projekata:

1. Kanalizacijski sustav Međimurja - kanalizacijski sustav grada Čakovca (naselja Nove Selo Rok, Krištanovec, Ivanovec)
2. Kanalizacijski sustav Međimurja - kanalizacijski sustav naselja općine Donji Kraljevec
3. Sustav odvodnje otpadnih voda naselja Općine Bistra
4. Sustav odvodnje otpadnih voda na području Osječko-baranjske županije
5. Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Varaždin-Noví Marof
6. Sustav odvodnje Virovitičko-podravske županije

Osim navedenih provest će se i niz manjih projekta razvoja sustava javne odvodnje na području Republike Hrvatske.

Postavljeni ciljevi se ostvaruju i kroz projekte sufinancirane međunarodnim financijskim izvorima predpristupni programi EU - ISPA, IPA, te uz pomoć zajmova međunarodnih financijskih institucija, dok se u proračunskom razdoblju EU 2014. – 2020.g. planira financiranje iz strukturnih i kohezijskog fonda.

Ministarstvo poljoprivrede (MP) – prema Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12) obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na poslove linijskog ministarstva za korištenje pretpripristupnih i strukturnih fondova EU, kao i drugih međunarodnih izvora financiranja u dijelu koji se odnosi na projekte vodnoga gospodarstva. Hrvatske vode (HV) pravna su osoba za upravljanje vodama, te provedbeno tijelo, odnosno korisnik u sustavu pretpripristupnih, odnosno strukturnih fondova EU u dijelu koji se odnosi na projekte vodnoga gospodarstva.

Projekt zaštite od onečišćenja priobalnog područja – »Jadranski projekt obuhvaća gradnju, obnovu i proširenje sustava prikupljanja i odvodnje komunalnih otpadnih voda, uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i podmorskih ispusta u brojnim naseljima duž jadranske obale i otoka, a sufinanciran je sredstvima zajma Svjetske banke.

Projekt »Unutarnje vode« ima za cilj razvoj sustava zaštite od poplava, javne vodoopskrbe, te odvodnje i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda na vodnim područjima Save, Drave i Dunava, a sufinancira se sredstvima Svjetske banke.

Program ISPA je završen 31.12.2011.g. i kroz njega je financiran Program za vode i otpadne vode u Karlovcu i Priprema projektne dokumentacije i IPA aplikacije za projekte vodoopskrbe (Regionalni vodoopskrbni sustav Bjelovarsko-bilogorske županije i Regionalni vodoopskrbni sustav Koprivničko-križevačke županije).

Kroz program IPA se financira sustav vodoopskrbe i odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda gradova: Slavenskog Broda, Knina i Drniša“, a još će se do kraja programa financirati sustav vodoopskrbe i odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda gradova Siska i Poreča.

Za razdoblje 2014. – 2020. priprema se 39 projekata za koja će sredstva biti na raspolaganju po ulasku u EU.

Priprema dijela projekata počela je kroz prethodne raspoložive programe poput: PHARE 2006 (projekti Osijek, Vukovar, Zaprešić, Nin, Poreč); ISPA-IPA pipeline (sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Đakovo i Nova gradiška, Regionalni vodoopskrbni sustav Bjelovarsko-bilogorska županije i Koprivničko-križevačka županije; bilateralne pomoći (Francuska – projekt Valpovo, Bavarska – projekt Petrinja); Svjetske banke - projekt Unutarnje vode (projekti Krapina i Zabok) i nacionalnih sredstava (Hrvatske vode te jednim dijelom MP). Daljnju pripremu projekata znatno će olakšati angažman JASPERS stručnjaka (Joint Assistance to Support Projects in European Regions – zajednička pomoć za potporu projektima u europskim regijama). JASPERS ima ulogu pomoći u pripremi velikih projekata koji će biti podneseni za dodjelu bespovratne pomoći u sklopu strukturnih i kohezijskih fondova. (Osijek, Vukovar, Nin-Privlaka-Vrsi, Krapinsko-zagorske županije, Rijeka, Kaštela-Trogir, Čakovec, Regionalni vodoopskrbni sustav –Zagreb istok i Valpovo – Belišće.

Osnovano je Koordinacijsko tijelo za praćenje pripreme projekata, a Hrvatske vode su osigurale sredstva za izradu nedostajuće projektne i studijske dokumentacije u gotovo 100% iznosu s manjim učešćem sredstava državnog proračuna MRRŠVG-a (sada MP). Za period 2013. – 2015.g. u sklopu Operativnog programa zaštite okoliša predviđena je priprema projektne i studijske dokumentacije i aplikacije za prijavu projekta za sljedećih 16 projekata: Donja Dubrava, Mursko Središće, Ivanić Grad, Kutina, Novska, Pula – Centar, Savudrija, Umag, Novigrad Istarski, Pula – Sjever, Šibenik, Bibinje – Sukošan, Pirovac - Tisno – Jezera, Sinj, Split-Solin, Jelsa – Vrboska.

Priprema projektne dokumentacije uključuje izradu idejnih i glavnih projekata za vodoopskrbnu mrežu i za mrežu odvodnje otpadnih voda kao i izradu idejnih projekata za uređaj za pročišćavanje

otpadnih voda. Studijska dokumentacija uključuje studiju izvedivosti s analizom troškova i koristi te studiju procjene utjecaja na okoliš za predložena ulaganja.

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
5.2.1. Ulaganjem u gradnju sustava javne odvodnje	5.2.1.1. Povećanje dužine izgrađene magistralne ili sekundarne mreže odvodnje otpadnih voda izražena u km	Dužina izgrađene magistralne ili sekundarne mreže odvodnje otpadnih voda izražena u km	km	9.900	Hrvatske vode	11.200	11.800	12.500
5.2.2. Ulaganjem u rekonstrukciju i gradnju vodnih građevina za odvodnju otpadnih voda (osim mreže), uključujući uređaje za pročišćavanje i zbrinjavanje mulja	5.2.2.1. Povećanje broja izgrađenih vodnih građevina (osim mreže) uključujući i uređaje za pročišćavanje i za zbrinjavanje mulja	Broj izgrađenih vodnih građevina (osim mreže) uključujući i uređaje za pročišćavanje i za zbrinjavanje mulja	broj	700	Hrvatske vode	815	860	910
5.2.3. Priprema projektne i studijske dokumentacije sukladno EU regulativi te apliciranjem projekata za EU fondove, a sve u cilju ispunjenja uvjeta iz vodnogokomunalnih direktiva i apsorpcije EU sredstava	5.2.3.1. Broj pripremljenih projekata s potpunom dokumentacijom za EU	Broj pripremljenih projekata s potpunom dokumentacijom za EU	broj	4	Isporučitelji vodnih usluga	20	40	55

Posebni cilj 5.3. Sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda

Navodnjavanje i zaštita poljoprivrednih površina od štetnog djelovanja voda od presudne su važnosti u razvoju, stabilnosti i gospodarskoj isplativosti svake cjelovite poljoprivredne proizvodnje. Sve češća pojava ekstrema u okviru godišnjeg vremenskog ciklusa (intenzivne poplave koje se izmjenjuju sa dugim sušnim periodima) potvrđuje sve veći utjecaj globalnih klimatskih promjena na području Republike Hrvatske. Kao direktna posljedica takvih promjena javljaju se veliki gubici u okviru poljoprivredne proizvodnje, odnosno nesigurnost i nestabilnost proizvodnje važnih poljoprivrednih proizvoda (dio ratarske proizvodnje, povrćarstvo, trajni nasadi....), kao i ukupna nekonkurentnost poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj u uvjetima takve proizvodnje.

Uzimajući u obzir zapuštenost postojećih hidromelioracijskih sustava za odvodnju i navodnjavanje, nedefinirane planove razvoja, nedefiniranu zakonsku osnovu te prava i obveze sudionika i korisnika sustava navodnjavanja, usitnjenost poljoprivrednih površina, neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača, tranziciju poljoprivredne proizvodnje, a s obzirom na značajan utjecaj globalnih klimatskih promjena na cjelokupno vodno gospodarstvo pa tako i na potrebu za hidrotehničkim melioracijama, Vlada Republike Hrvatske je još 2004. godine započela aktivnosti za izradu strateškog plana unapređenja poljoprivrede primjenom navodnjavanja s ciljem osiguranja uvjeta za optimalno korištenje prirodnih resursa tala i voda. Slijedom navedenog, a na prijedlog tima stručnjaka, 2005. godine izrađena je i usvojena strategija pod nazivom *Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj* (NAPNAV). Provedbom NAPNAV-a ostvaruju se uvjeti za izgradnju vodnih građevina za navodnjavanje odnosno sustava javnog navodnjavanja čime se direktno utječe na povećanje poljoprivrednih površina pod navodnjavanjem odnosno na bolje gospodarenjem poljoprivrednim zemljištem i vodama u uvjetima navodnjavanja. Prema NAPNAV-u određeni su kratkoročni i dugoročni ciljevi te rokovi realizacije. Tako je do 2020. godine na području Republike Hrvatske planirano izgraditi sustave navodnjavanja na ukupno 65.000 ha poljoprivrednih površina.

Nadalje, održiva zaštita od poplava i drugih oblika štetnoga djelovanja voda podrazumijeva postizanje gospodarski opravdanih stupnjeva zaštite stanovništva, materijalnih dobara i ostalih ugroženih vrijednosti (gospodarski objekti, prometnice, infrastrukturni sustavi, poljoprivredne površine, kulturno-povijesna baština i ostalo), uz poticanje očuvanja i unapređivanja ekološkog stanja voda i poplavnih površina, radi stvaranja preduvjeta za daljnji održivi gospodarski razvoj. Trenutna razina funkcionalnosti sustava zaštite od poplava na vodama I. reda iznosi 73%, dok na vodama II. reda iznosi 75%. Na temelju provedenih analiza postavljen je cilj kojim se predviđa smanjenje rizika od poplava na prihvatljivu razinu tj. dostizanje funkcionalnosti sustava zaštite od poplava na vodama I. i II. reda do razine od oko 87% do kraja 2023. godine i do 100% do kraja 2038. godine.

Građevine za melioracijsku odvodnju dugi niz godina nisu održavane, dijelom zbog ratnih zbivanja, a dijelom zbog nedostatnih financijskih sredstava. Uslijed neodržavanja došlo je do devastacije sustava, te je isti dijelom zapušten i nefunkcionalan zbog čega dolazi do plavljenja poljoprivrednih površina. Stoga je nužno sustav što prije dovesti u funkcionalno stanje, a potom ga redovno održavati i dograđivati. Funkcionalan sustav detaljne melioracijske odvodnje preduvjet za razvoj sustava navodnjavanja, a ujedno je i produžetak obrane od poplava. Obnova i čišćenje detaljne kanalske mreže stoga su neophodni kako bi se štete od poplave, kojima smo svjedočili posljednjih godina, svele na minimum. U Republici Hrvatskoj ima ukupno 23.036,731 km detaljnih melioracijskih građevina za odvodnju od kojih je 11.956,786 km obnovljeno zaključno s 2011. godinom. Iz navedenog proizlazi da za obnovu u nadolazećem razdoblje preostaje još 11.079, km.

Način ostvarivanja postavljenog cilja:

5.3.1. Realizacijom NAPNAV-a, koji se provodi kroz tri faze i to:

I faza: Planovi navodnjavanja županija

Planovi navodnjavanja županija ključni su planski dokumenti kojima se definiraju prirodni resursi, postojeće stanje, prioritetna područja, ciljevi i potrebna sredstva za razvoj navodnjavanja, odnosno daju okvirne veličine obuhvata kao i moguće učinke izgradnje (sociološke, ekonomske i ekološke) novih sustava navodnjavanja na području određene županije. Planovi su se izrađivali po provedenim postupcima javne nabave, a izrađivale su ih projektantske kuće i/ili fakulteti, te su isti nakon stručne revizije javno prezentirani i usvajani na Županijskim skupštinama. U razdoblju od 2004.-2011. godine u potpunosti je izrađeno 19 županijskih planova navodnjavanja za koje je ukupno uloženo oko 13 milijuna kuna. Izrada županijskih planova navodnjavanja u 50%-tnom iznosu financira se iz Državnog proračuna (Ministarstvo poljoprivrede), dok ostatak osiguravaju županije.

II faza: Nacionalni pilot projekti navodnjavanja

Kada se radi o kapitalnim ulaganjima u gospodarsku infrastrukturu uobičajena je praksa da se provedu tzv. pilot projekti, pa je tako i NAPNAV-om predviđena uspostava Nacionalnih pilot projekata navodnjavanja, koji su sukladno zaključcima Stručnog tima određeni na dvije lokacije u kontinentalnom i dvije lokacije u obalnom dijelu teritorija Republike Hrvatske. Ovim projektima obuhvaćeno je 10.150 ha poljoprivrednog zemljišta s ciljem određivanja uvjeta za uspješnu izgradnju sustava navodnjavanja (opravdanost ulaganja, podloga za zakonske propise, edukaciju krajnjih korisnika, ekološki učinci, tehnika i tehnologija u uvjetima navodnjavanja...).

NAPNAV-om određena su četiri nacionalna pilot-projekta navodnjavanja i to: *Sustav navodnjavanja Biđ-Bosutskog polja* (4.057 ha), *Sustav navodnjavanja Opatovac* (705 ha), *Sustav navodnjavanja Kaštela-Trogir-Seget* (896 ha), *Sustav navodnjavanja Donja Neretva* (4.492 ha). Dva projekta (Biđ-bosutsko polje, Opatovac) se nalaze u fazi izgradnje, dok su preostala dva (Donja Neretva i Kaštela-Trogir-Seget) u fazi izrade projektne i druge studijske dokumentacije. U navedene aktivnosti je do sada ukupno uloženo oko 317 milijuna kuna. Nacionalni pilot projekti navodnjavanja, sukladno NAPNAV-u, financiraju se u 100 % iznosu sredstvima Državnog proračuna (Ministarstvo poljoprivrede).

III A faza: Projektna dokumentacija za pojedinačne sustave navodnjavanja

Za poznate lokacije intenzivne poljoprivredne proizvodnje i zainteresirane krajnje korisnike, a u skladu s Planovima navodnjavanja županija, pokrenuta je izrada projektne dokumentacije te postupci ishođenja potrebnih dozvola za izgradnju pojedinih sustava. U razdoblju od 2005.-2011. godine izrađena je ili je u izradi projektna dokumentacija različite razine (tehnička i studijska dokumentacija) za 71 projekt na 83.000 ha poljoprivrednih površina u što je do sada uloženo oko 66 milijuna kuna. Prema odredbama NAPNAV-a izrada tehničke dokumentacije za sustave javnog navodnjavanja financira se u omjeru 50% sredstva Državnog proračuna (Ministarstvo poljoprivrede), 50% županije (u rijetkim slučajevima osigurano je participiranje gradova, općina ili krajnjih korisnika). Ovaj model se za manje sustave pokazao korektnim iako se tehnička dokumentacija izrađivala dosta sporo. Za izradu tehničke dokumentacije za velike sustave navodnjavanja gdje su potrebni višemilijunski iznosi županije uglavnom nisu mogle osigurati potrebna sredstva. Stoga je na sjednici Stručnog tima za navodnjavanje, održanoj u Osijeku 21. srpnja 2010. godine, predložena izmjena postojećeg načina sufinanciranja izrade tehničke dokumentacije za sustave veće od 200 ha na način da se 80% sredstava osigura iz Državnog proračuna (Ministarstvo poljoprivrede), dok bi preostalih 20% osigurale županije uz eventualno sudjelovanje krajnjih korisnika što je sukladno i kriterijima kod gradnje prema NAPNAV-u.

III B faza: Sanacija/rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih sustava navodnjavanja

Do dovršenja izrade projektne dokumentacije i ishođenja potrebnih dozvola za gradnju novih sustava navodnjavanja, započelo se sa sanacijom i rekonstrukcijom postojećih građevina za navodnjavanje te su zaključno sa 2011. godinom u potpunosti sanirana i puštena u funkciju 3 sustava navodnjavanja na ukupno 1.900 ha (*Sustav navodnjavanja Vrana* (530 ha) u Zadarskoj županiji, *Sustav navodnjavanja Grabovo* (677 ha) i *Sustav navodnjavanja Borinci* (cca 700 ha) u

Vukovarsko-srijemskoj županiji), dok se djelomična sanacija provodila na 4 sustava koji ukupno obuhvaćaju također oko 1.900 ha (*Sustav navodnjavanja Sinjsko polje* (530 ha), *Sustav navodnjavanja Imotsko polje* (800 ha), *Sustav navodnjavanja Rastok* (150 ha) u Splitsko-dalmatinskoj županiji i *Sustav navodnjavanja Valtura* (440 ha) u Istarskoj županiji). Osim navedenog, provedena je i sanacija postojećih hidrotehničkih objekata u okviru priprema za izgradnju planiranih sustava navodnjavanja, a kao preduvjet za izgradnju pojedinih sustava izgrađene su i neke višenamjenske akumulacije (Lipovac, Londža I. etapa).

Zaključno sa 2011. godinom u potpunosti je dovršena izgradnja 4 nova sustava javnog navodnjavanja ukupnog obuhvata 1.170 ha (*Sustav navodnjavanja Gat* (500 ha) u Osječko-baranjskoj županiji, *Sustav navodnjavanja Međimurje* (250 ha) u Međimurskoj županiji, *Sustav navodnjavanja Baštica – I faza* (350 ha) u Zadarskoj županiji, *Sustav navodnjavanja Kaptol – I faza* (70 ha) u Požeško-slavonskoj županiji), a u tijeku je izgradnja *Sustava navodnjavanja Kapinci-Vaška* (1.260 ha) u Virovitičko-podravskoj županiji i *Sustava navodnjavanja Poljoprivredno-šumarske škole Vinkovci* (52 ha) u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

U navedene aktivnosti do sada je ukupno uloženo oko 182 milijuna kuna (30%-80% Državni proračun ovisno o veličini sustava za navodnjavanje).

Analizirajući planiranu i ostvarenu dinamiku realizacije NAPNAV-a u proteklih osam godina, te s obzirom na činjenicu da je svim navedenim aktivnostima unutar NAPNAV-a obuhvaćeno 95.000 ha poljoprivrednog zemljišta, a da ukupna dosadašnja ulaganja u iste iznose cca 578 milijuna kuna (Državni proračun (Ministarstvo poljoprivrede) 83 %, Hrvatske vode 7%; JLP(R)S 8 %; Fond za regionalni razvoj i krajnji korisnici 2%), možemo zaključiti da su u odnosu na planirani konačni cilj (65.000 ha u 2020. godini) ostvareni značajni iskoraci.

Iako ne postoje službeni podaci osim onih dobivenih iz ARKOD-a prema kojem je prijavljeno 14.107 ha navodnjavanih poljoprivrednih površina, procjenjuje se da se s 2011. godinom aktivno navodnjava oko 18.000 ha za razliku od 2003. godine kada se navodnjavalo 9.264 ha. Ovo povećanje poljoprivrednih površina pod navodnjavanjem uvelike je rezultat provedbe NAPNAV-a.

Investitori u provedbi ovih projekata su jedinice područne (regionalne) samouprave (županije) koje su sukladno Zakonu o vodama („Narodne novine“ broj 153/09 i 130/11) i vlasnici sustava za navodnjavanje te su u istima i osnovani radni timovi za provedbu projekata navodnjavanja s ciljem što boljeg definiranja projekta sukladno Planovima navodnjavanja pojedine županije.

Hrvatske vode preko Jedinice za provedbu NAPNAV-a koja također prati i sudjeluje u provedbi projekata navodnjavanja zbog složenosti istih i manjka stručnog kadra u županijama većinu projekata vode komisijom u ime i za račun županija.

Ministarstvo je nadležno za provedbu NAPNAV-a, davanje smjernica vezano za istu, uređenje zakonskih i podzakonskih akata u cilju definiranja prava i obveza sudionika i korisnika sustava navodnjavanja, osiguravanje sredstava u državnom proračunu za provedbu projekata navodnjavanja kao i financijsko praćenje istih, sudjelovanje u radu radnih timova po županijama kao i u postupcima javne nabave za sve projekte.

Daljnja provedba NAPNAV-a odnosno njegovo financiranje osim na dosadašnji način od 2014. godine planirana je i kroz pripadajuće Strukturne i Kohezijski fond Europske unije vezano za što su već pokrenute određene aktivnosti.

5.3.2. Postupnom provedbom radova na sanaciji i rekonstrukciji objekata te realizacijom razvojnih projekata zaštite od štetnog djelovanja voda

Polovica predviđenih radova provodit će se u razdoblju do 2023. godine, dok će se druga polovica provoditi u razdoblju od 2023. do 2038. godine, a sve sukladno *Programu građenja regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina* odnosno *Programu uređenja vodotoka i drugih voda* (redovita tehničko i gospodarsko održavanje sustava). Navedene programe provode Hrvatske vode putem Plana upravljanja vodama za svaku pojedinu godinu.

Ministarstvo temeljem članka 191. stavka 3. Zakona o vodama daje prethodnu suglasnost na Plan upravljanja vodama prije donošenja istog od strane Upravnog vijeća Hrvatskih voda. Poplavu u 2010. godini uzrokovale su velike štete na sustavima obrane od poplava uslijed čega su se

intenzivirali radovi na sanacijama i rekonstrukcijama istih (velikogoričko područje, sisačko područje, samoborsko područje i dr.), a ukazala se i potreba za izgradnjom novih sustava (Metković, Martinska Ves i dr.).

5.3.3. Dovođenjem detaljne kanalske mreže za odvodnju i navodnjavanje u funkcionalno stanje

Redovno održavanje i obnavljanje građevina za osnovnu melioracijsku odvodnju (kanali I. i II. reda) kao i građevina za detaljnu melioracijsku odvodnju (kanali III. i IV. reda) redovne su djelatnosti koje se provode sukladno Planu upravljanja vodama Hrvatskih voda na koji Ministarstvo daje prethodnu suglasnost sukladno određenju članka 191. stavka 3. Zakona o vodama. Obnova i čišćenje detaljne kanalske mreže provodi se kroz *Program čišćenja i obnove detaljnih melioracijskih građevina za odvodnju i navodnjavanje na području RH* Hrvatskih voda, a završetak iste planiran je do kraja 2013. godine kada bi se trebale predati na upravljanje županijama u čijem vlasništvu se iste i nalaze sukladno članku 24. stavku 2. Zakona o vodama.

Sukladno Zakonu o financiranju vodnoga gospodarstva („Narodne novine“, broj 153/09) do potpune primopredaje građevina za detaljnu melioracijsku odvodnju županijama, iste održavaju Hrvatske vode sredstvima prikupljenim putem naknade za uređenje voda.

U razdoblju od 2006. do 2011. godine, u obnovu i održavanje detaljnih melioracijskih građevina za odvodnju ukupno je uloženo 1.122.972.000 kn, dok se u 2012. planira uložiti ukupno 50 milijuna kuna.

5.3.4. Izradom karata opasnosti od poplava i karata rizika od poplava

Izrada navedenih karata obaveza je Republike Hrvatske sukladno Okvirnoj direktivi o vodama (Direktiva 2000/60/EC Europskog Parlamenta i Vijeća kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Europske Zajednice na području politike voda) i Direktivi 2007/60/EC o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima, uvrštena je u odredbe članka 111. Zakona o vodama („Narodne novine“, broj 153/09 i 130/11) kao dužnost Hrvatskih voda. Provedba ovih aktivnosti predviđena je za pilot područja do kraja 2012. a za cijelo područje Republike Hrvatske do kraja 2013. Na temelju istih provest će se preliminarna procjena rizika od poplava kao podloga za izradu Nacrta plana upravljanja rizikom od poplava do kraja 2014.

Sredstava Državnog proračuna za sufinanciranje provedbe ovog posebnog cilja 5.3. osiguravaju se u okviru razreda Ministarstva poljoprivrede 062, kroz Program 3007 – Sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda.

S obzirom na zadane strateške ciljeve, a uvažavajući načine ostvarenja istih (5.3.1., 5.3.2., 5.3.3.) te pokazatelje rezultata (5.3.1.1., 5.3.2.1., 5.3.3.1.), možemo zaključiti da je zaključno sa 2011. godinom provedba zadanog posebnog cilja više nego uspješna. Prema danim pokazateljima izgrađeno (završeno) je više vodnih građevina za navodnjavanje od zadanih te je dovedena u funkcionalno stanje više vodnih građevina za detaljnu melioracijsku odvodnju od zadanog, dok izgradnja vodnih građevina u sustavima zaštite od štetnog djelovanja voda nastoji pratiti zadanu dinamiku realizacije.

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2013.)	Ciljana vrijednost (2014.)	Ciljana vrijednost (2015.)
5.3.1. Realizacijom NAPNAV-a	5.3.1.1. Broj izgrađenih vodnih građevina za navodnjavanje osim kanalske mreže	Broj izgrađenih vodnih građevina za navodnjavanje, osim kanalske mreže	broj	9	Hrvatske vode - Izvještaj o provedbi NAPNAV-a 2004.-2011.	14	15	16
5.3.2. Postupnom provedbom radova na sanaciji i rekonstrukciji objekata te realizacijom razvojnih projekata	5.3.2.1. Broj izgrađenih vodnih građevina na sustavima zaštite od štetnog djelovanja voda, osim kanalske mreže	Broj izgrađenih vodnih građevina na sustavima zaštite od štetnog djelovanja voda, osim kanalske mreže	broj	1.120	Hrvatske vode	1.192	1.217	1.246
5.3.3. Dovođenjem detaljne kanalske mreže za odvodnju i navodnjavanje u funkcionalno stanje	5.3.3.1. Dužina detaljne kanalske mreže za odvodnju i navodnjavanje	Dužina detaljne kanalske mreže za odvodnju i navodnjavanje	km	10.200	Hrvatske vode	15.600	17.200	19.800

